

**UCHWAŁA NR XLI/425/13
RADY POWIATU ZGIERSKIEGO**

z dnia 29 listopada 2013 r.

w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020"

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595, poz. 645) **Rada Powiatu Zgierskiego** uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Zgierskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Rady Powiatu Zgierskiego.

Przewodniczący Rady
Powiatu Zgierskiego

Józef Dziemdziela

Deloitte.

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 - 2020

Wrzesień 2013

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podsumowanie Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020.....	7
2.1 Wizja i misja Powiatu Zgierskiego.....	7
2.2 Cele strategiczne i cele operacyjne	7
2.3 Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Powiatu Zgierskiego (stanu obecnego)	9
3. Diagnoza stanu obecnego Powiatu Zgierskiego	11
3.1 Ogólna charakterystyka Powiatu.....	11
3.1.1 Uwarunkowania historyczno-kulturowe	11
3.1.2 Położenie, ukształtowanie terenu, powiązanie z otoczeniem.....	12
3.1.3 Wielkość i cechy charakterystyczne Powiatu	15
3.2 Zasoby Powiatu.....	16
3.2.1 Zasoby ludzkie	16
3.2.2 Zasoby przyrodnicze.....	19
3.3 Zagospodarowanie przestrzenne.....	23
3.3.1 Infrastruktura techniczna	23
3.3.2 Ochrona środowiska	44
3.3.3 Infrastruktura społeczna	47
3.4 Sfera gospodarcza	69
3.4.1 Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych	69
3.4.2 Rolnictwo	72
3.4.3 Turystyka i rekreacja.....	72
3.4.4 Sytuacja finansowa Powiatu	74
3.5 Analiza SWOT	78
3.6 Wyniki sondażu wśród interesariuszy	81
3.6.1 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego – opinie mieszkańców powiatu	81
3.6.2 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego – opinie reprezentantów Powiatu (Gminy, Instytucje, Radni Powiatu Zgierskiego)	88
3.6.3 Obserwacje i wnioski z ankiety oraz wywiadu przeprowadzonego ze Starostą Zgierskim	95
4. Misja i wizja Powiatu	97
4.1 Misja i wizja	98
4.2 Strategiczne kierunki rozwoju Powiatu.....	99

5. Strategiczne i operacyjne cele Powiatu Zgierskiego	101
5.1 Strategiczne i operacyjne cele	101
5.2 Podsumowanie analizy strategicznej	114
5.3 Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Powiecie	115
5.4 Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu	116
6. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii	120
6.1 Wdrażanie i monitorowanie Strategii	120
6.1.1 Wytyczne do procesu wdrażania Strategii	120
6.1.2 Monitorowanie Strategii	122
6.1.3 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii	123
Bibliografia	125
Spis rysunków i tabel	126

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020 jest kluczowym dokumentem strategicznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do uwzględnionych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Powiecie, wyznacza długofalowe kierunki jego rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru.

Niniejszy dokument przygotowany został na zlecenie Starostwa Powiatowego w Zgierzu w ramach projektu realizowanego przez Łódzką Agencję Rozwoju Regionalnego oraz firmę Deloitte.

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020 jest dokumentem kierunkowym, nakreślającym nadrzędne cele długoterminowe (strategiczne), priorytety rozwoju oraz kierunki działań władz Powiatu. Strategia określa również stan docelowy, do którego Powiat powinien dążyć w kolejnym okresie programowania, zarysowuje ramy działań władz Powiatu prowadzących do osiągnięcia danego stanu, a także prezentuje przykłady inicjatyw w ramach każdego celu strategicznego.

Uchwalenie Strategii nie zamyka jednak możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi.¹ Strategia jest równoległe narzędziem, które wyznacza ogólne ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego.

W opracowaniu niniejszej Strategii, prócz wymienionych powyżej: Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz firmy doradczej Deloitte Business Consulting udział wzięli reprezentanci Starostwa Powiatowego w Zgierzu, przedstawiciele władz Gmin wchodzących w skład Powiatu, Radni, przedstawiciele występujących na terenie powiatu instytucji oraz jednostek organizacyjnych. Narzędziem wykorzystanym w trakcie opracowywania niniejszego dokumentu, które jest powszechnie stosowane przy tworzeniu dokumentów o charakterze strategicznym, były konsultacje społeczne przeprowadzone w formie badania ankietowego wśród mieszkańców powiatu.

Niniejsza Strategia składa się z **sześciu rozdziałów** oraz **bibliografii**.

W **rozdziale pierwszym** przedstawiono cel i strukturę dokumentu oraz zastosowane podejście metodologiczne.

Rozdział drugi stanowi zwięzłe streszczenie dokumentu, zawierające podsumowanie kluczowych założeń i wniosków wynikających ze Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020.

Rozdział trzeci poświęcony jest ocenie stanu obecnego Powiatu. Przedstawiono w nim diagnozę zasobów Powiatu, dokonano inwentaryzacji kluczowych informacji na temat zagospodarowania przestrzennego oraz sytuacji gospodarczej. W części tej, znalazły się również wyniki badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców powiatu oraz jego kluczowych interesariuszy.

¹ Domański, T. *Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego gminy*, Agencja Rozwoju Komunalnego, Warszawa 1999.

Podsumowaniem rozdziału trzeciego jest analiza SWOT, tj. mocnych i słabych stron Powiatu oraz szans i zagrożeń dla jego dalszego rozwoju. Została ona przeprowadzona w trzech obszarach diagnostycznych: zasoby, infrastruktura i gospodarka.

W **rozdziale czwartym** zdefiniowane zostały misja i wizja Powiatu Zgierskiego, nakreślające ogólne kierunki jego rozwoju, a także stanowiące wyraz aspiracji władz Powiatu i pozostałych interesariuszy Strategii.

Rozdział piąty definiuje długoterminowe cele strategiczne stanowiące ramy dla planowania i realizacji celów operacyjnych. Jest to kluczowy rozdział z punktu widzenia racjonalizacji działań Powiatu w najbliższych latach. W rozdziale tym uwzględniono również prezentację przykładowych działań i inicjatyw, które władze Powiatu mogą podejmować w ramach realizacji poszczególnych celów strategicznych. Zakończenie tej sekcji stanowi opis możliwych źródeł finansowania zadań zdefiniowanych w ramach niniejszej Strategii.

W **rozdziale szóstym** przedstawiono wytyczne dla proponowanego systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii. W rozdziale tym przedstawiono także przykładowy zestaw mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji wytycznych zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym.

Bibliografia - zawiera spis dokumentów i materiałów wykorzystanych do opracowania niniejszej Strategii.

Centralnym punktem Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego jest lista celów strategicznych wyznaczających docelowe, długofalowe kierunki rozwoju regionu. Kierunki te określone zostały m.in. w oparciu o wyniki diagnozy zasobów i otoczenia powiatu, analizy pozyskanych opinii mieszkańców, kluczowych reprezentantów społecznych, władz Starostwa, jak również wniosków z sesji strategicznych zespołu projektowego.

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego była analiza zasobów, uwarunkowań lokalnych i specyfiki otoczenia powiatu na podstawie danych dostarczonych przez Starostwo Powiatowe, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz ogólnie dostępnych informacji i dokumentów na temat powiatu i wchodzących w jego skład gmin. Dodatkowo, w celu uzupełnienia pozyskanych w ten sposób informacji i wyciągniętych na ich podstawie wniosków, przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców powiatu, Radnych oraz pracowników instytucji i organizacji funkcjonujących na jego terenie (kluczowych interesariuszy dokumentu Strategii). W efekcie, została przygotowana analiza SWOT, tj. lista mocnych i słabych stron Powiatu oraz szans i zagrożeń dla jego rozwoju.

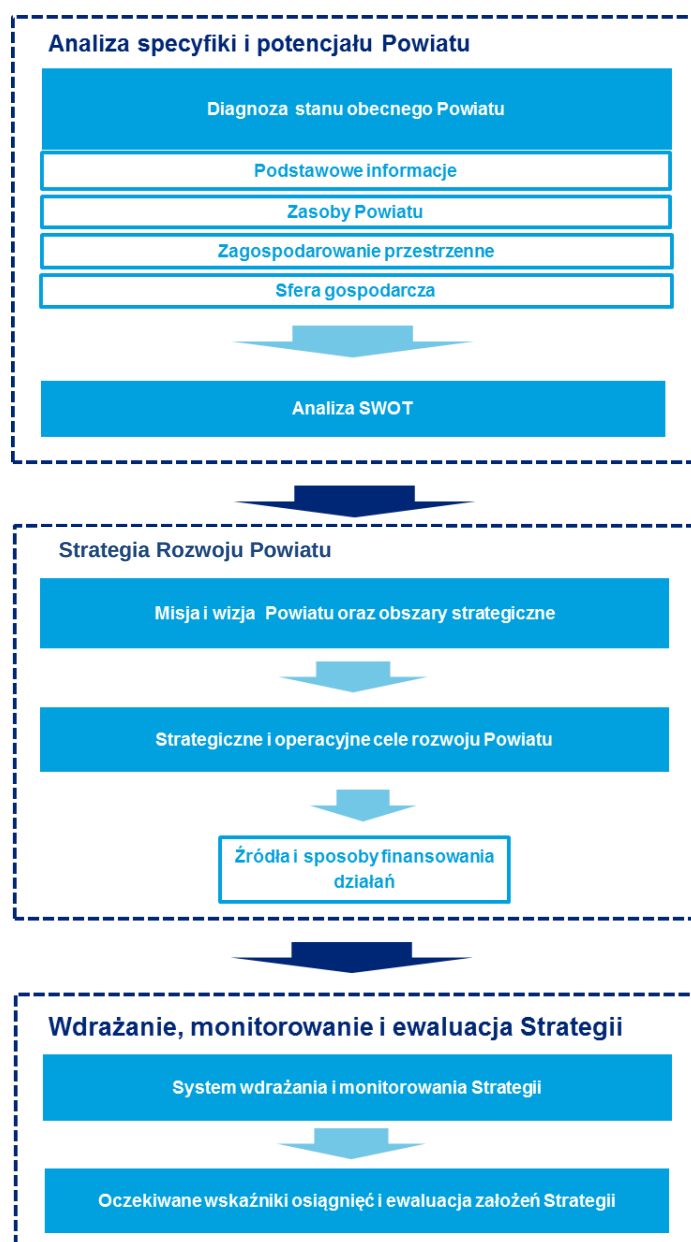
Wnioski z tak przeprowadzonej diagnozy były podstawą do wypracowania misji i wizji Powiatu Zgierskiego. Misja i wizja wypracowane zostały w ramach sesji strategicznej zespołu projektowego, składającego się z pracowników Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz pracowników firmy Deloitte. Efektem sesji strategicznej było wskazanie docelowych kierunków działań podejmowanych przez władze Powiatu.

Określona przez zespół projektowy propozycja misji i wizji Powiatu była następnie przedmiotem dyskusji - w pierwszej kolejności z władzami Powiatu a następnie z głównymi interesariuszami - w trakcie prezentacji wstępnych założeń Strategii. W oparciu o kierunek wyznaczony przez misję i wizję rozwoju Powiatu, zespół projektowy przedstawił również propozycję celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych oraz dokonał wstępnej priorytetyzacji (uszeregowania) wypracowanego zbioru długoterminowych celów Powiatu Zgierskiego. W procesie dokonywania hierarchicznego zestawienia celów oraz ustalania ich współzależności zespół projektowy brał pod

uwagę głos opinii publicznej, tak aby jak najpełniej łączyć dążenia i konkretne działania wszystkich uczestników życia społecznego i gospodarczego powiatu.

Sformułowanych raz celów strategicznych i operacyjnych nie należy traktować jako zbioru zamkniętego. Obecny kształt Strategii Rozwoju został ukształtowany w określonych warunkach oraz na określonym etapie rozwoju Powiatu, które są zmiennymi dynamicznymi. Dlatego osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju Powiatu. Aby proces ten przebiegał w usystematyzowany i kontrolowany sposób, zespół projektowy zaproponował koncepcję docelowego systemu wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji Strategii. Koncepcja ta uwzględnia również przykład mechanizmu konstruowania i wykorzystania mierników (wskaźników) efektywności procesu realizacji założeń i celów strategicznych, jakie postawione zostały przed Powiatem.

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020

Źródło: Opracowanie własne

2. Podsumowanie Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 - 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020 jest opracowaniem, które wyznacza długofalowe cele i priorytety rozwoju Powiatu oraz proponowane kierunki działań.

2.1 Wizja i misja Powiatu Zgierskiego

Na potrzeby Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020 wizja regionu została sformułowana w następujący sposób:

W 2020 ROKU POWIAT ZGIERSKI RÓWNOMIERNIE ROZWINIĘTYM OBSZAREM O WYSOKIM POZIOMIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO OSIĄGNIĘTYM DZIĘKI WYKORZYSTANIU POŁOŻENIA PRZY SKRZYŻOWANIU DRÓG, BLISKOŚCI ŁODZI I PARTNERSTWIE LOKALNYCH SAMORZĄDÓW.

Misja Powiatu Zgierskiego brzmi następująco:

STAROSTWO POWIATOWE JAKO INICJATOR I KOORDYNATOR DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH SPÓJNEMU ROZWOJOWI CAŁEGO OBSZARU POWIATU W PARTNERSTWIE Z GMINAMI WCHODZĄCYMI W JEGO SKŁAD.

2.2 Cele strategiczne i cele operacyjne

W celu realizacji wizji i misji Powiatu, zdefiniowany został katalog kluczowych dla jego rozwoju celów strategicznych i służących ich osiągnięciu celów operacyjnych. Łącznie zdefiniowane zostały cztery cele strategiczne oraz trzynaście przyporządkowanych im celów operacyjnych. Poszczególne cele zaprezentowane zostały w tabeli 1.

Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Powiatu Zgierskiego

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
I.	<i>Rozwój zintegrowanego transportu²</i>	<i>I.1 Rozwój transportu publicznego</i>
		<i>I.2 Rozbudowa i modernizacja dróg</i>
II.	<i>Tworzenie miejsc pracy</i>	<i>II.1 Przyciąganie inwestorów oraz stworzenie spójnej oferty inwestycyjnej</i>
		<i>II.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości</i>
		<i>II.3 Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy</i>
		<i>II.4 Stworzenie zintegrowanej informacji nt. miejsc pracy</i>
III.	<i>Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów</i>	<i>III.1 Ochrona zdrowia</i>
		<i>III.2 Dostosowanie oferty edukacyjnej do bieżących oraz przyszłych potrzeb mieszkańców</i>
		<i>III.3 Ochrona środowiska i utrzymanie porządku publicznego</i>
		<i>III.4 Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych</i>
IV.	<i>Promocja Powiatu</i>	<i>IV.1 Rozwój partnerstwa lokalnych samorządów</i>
		<i>IV.2 Zintegrowana oferta promocyjna Powiatu</i>
		<i>IV.3 Rozwój tożsamości lokalnej</i>

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z układem przedstawionym w powyższej tabeli, w ramach realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego zidentyfikowane zostały cztery cele strategiczne.

Cel pierwszy jest związany z poprawą warunków transportowych w powiecie poprzez modernizację infrastruktury i usprawnienie transportu publicznego. Realizacja tego celu ukierunkowana jest w pierwszej kolejności na zaspokojenie oczekiwań mieszkańców powiatu, ale także inwestorów i turystów odwiedzających powiat.

Kolejny cel strategiczny, związany jest z pobudzeniem rozwoju gospodarczego poprzez podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie na terenie powiatu miejsc pracy. Przewidywanym efektem realizacji tego celu jest większa aktywizacja gospodarcza mieszkańców powiatu.

² Rozwój zintegrowanego transportu jest związany m.in. z działaniami inicjującymi współpracę poszczególnych jednostek samorządowych w celu stworzenia spójnej i sprawnie działającej siatki połączeń, który skłoni mieszkańców do częstszego korzystania ze środków komunikacji zbiorowej oraz połączy najistotniejsze punkty na mapie powiatu.

Oba powyższe cele powiązane są z kolejnym celem strategicznym polegającym na tworzeniu korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów. Dodatkowo, cel związany z tworzeniem miejsc pracy należy rozpatrywać w kontekście realizacji ostatniego celu strategicznego – promocji powiatu. Zintegrowana i skoordynowana promocja regionu może przyczynić się do nasilenia ruchu turystycznego w powiecie zgierskim, a tym samym zwiększenia zapotrzebowania na produkty i usługi związane z turystyką.

Biorąc pod uwagę wszystkie cele należy przede wszystkim postrzegać Powiat jako ośrodek pełniący funkcję koordynacyjną i integracyjną szczególnie w przypadku realizacji działań obejmujących współpracę międzygminną. Powiat staje się więc swego rodzaju układem funkcjonalnym wzmacniającym rozwój partnerstwa lokalnych samorządów, nakierowanym na osiągnięcie spójnego rozwoju całego obszaru.

2.3 Podsumowanie uwarunkowań rozwoju Powiatu Zgierskiego (stanu obecnego)

Powiat Zgierski leży w centrum kraju, w północnej części województwa łódzkiego. W jego skład wchodzi dziewięć gmin, w tym:

- 3 gminy miejskie z siedzibami w Głownie, Ozorkowie i Zgierzu,
- 2 gminy miejsko-wiejskie z siedzibami w Aleksandrowie Łódzkim i Strykowie,
- 4 gminy wiejskie z siedzibami w Głownie, Ozorkowie, Parzęczewie i Zgierzu.

Stolicą powiatu jest miasto Zgierz. Całkowita powierzchnia powiatu wynosi 855,18 km² (85 518 ha). Ogólna liczba ludności – w 2011 roku wynosiła 164 608 osób.

Elementami wyróżniającymi Powiat Zgierski, które mogą warunkować jego przyszły rozwój, jest lokalizacja przy skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych oraz położenie na obszarze Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Dodatkowo, w wybranych obszarach powiatu występują rzadkie zasoby przyrodnicze w postaci wód geotermalnych (np. miejscowość Rogóźno).³

Stan infrastruktury transportowej i komunalnej powiatu zgierskiego można określić jako średni, a jedną z głównych potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców, radnych i kluczowych interesariuszy była poprawa infrastruktury drogowej oraz działania w zakresie transportu publicznego i zbiorowego. W ankietach wspomagających opracowanie niniejszej Strategii, główne miejsce w obszarze transportu zajmowała poprawa połączeń komunikacyjnych miejscowości wewnątrz powiatu. Jeśli chodzi o stopień zwodociągowania i skanalizowania, pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej, powiat zgierski na tle pozostałych powiatów w województwie plasował się w 2011 r. na miejscu 6 i na miejscu 7. Niemniej jednak na części obszaru powiatu występują braki w zakresie rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej. Jedną z pilnych potrzeb powiatu w obszarze gospodarki odpadami jest stworzenie składowiska odpadów (obecnie plany obejmują utworzenie składowiska w Piaskach Bankowych) oraz spalarni odpadów.

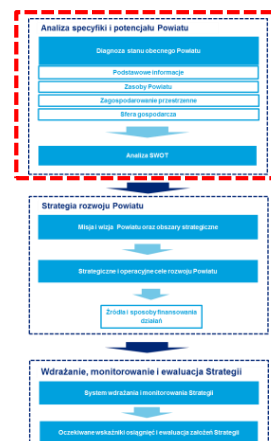
W 2012 roku dochody ogółem Powiatu wyniosły 118 298 529 zł, natomiast wydatki ogółem 115 404 847 zł. Największe źródło dochodów uzyskanych przez Powiat w 2012 roku stanowią „rozliczenia różne” (subwencje) – 41% oraz dochody od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej – 21,4%. Co do wydatków Powiatu, w 2012 roku środki były przede wszystkim wydawane na cele związane z oświatą i wychowaniem (36%) oraz pomocą społeczną (16,3%) i administracją publiczną (11,3%).

³ Urząd Marszałkowski w Łodzi, *Energia geotermalna w województwie łódzkim – studium przypadku*, s. 9.

Perspektywiczne branże rozwijające się na terenie powiatu, to przede wszystkim branża logistyczna i tzw. magazynowa oraz rozpoznawalny w województwie potencjał związany z produkcją pończoszniczą i bieliźniarską.

Dodatkowo, w związku z planami eksploatacji zasobów wód geotermalnych w celach uzdrowiskowych i do ogrzewania, możliwy jest rozwój gospodarczy w tych właśnie obszarach, tj. turystyka uzdrowiskowa oraz ciepłownictwo.

3. Diagnoza stanu obecnego Powiatu Zgierskiego

3.1 Ogólna charakterystyka Powiatu

W pierwszym podrozdziale diagnozy obecnego stanu Powiatu Zgierskiego zostaną przedstawione podstawowe informacje o powiecie, które obejmują: uwarunkowania historyczno - kulturowe, położenie geograficzne, ukształtowanie terenu, powiązanie z otoczeniem, powierzchnię, podział administracyjny, siedzibę Powiatu, położenie w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich, itp.

3.1.1 Uwarunkowania historyczno - kulturowe

Opisując historię powiatu, należy zwrócić szczególną uwagę na dzieje jego siedziby – miasta Zgierz. Początki historii miasta sięgają wczesnego średniowiecza (XI - XIII w.). Prawa miejskie Zgierz uzyskał jeszcze przed 1288 rokiem, a zostały nadane przez księcia Łęczyckiego i Dobrzyńskiego – Władysława. Od tego momentu Zgierz stał się miastem książęcym, później zaś – królewskim. Dogodne położenie miasta – na skrzyżowaniu szlaków handlowych – sprzyjało jego szybkiemu rozwojowi.

Do połowy XIV w. jednostką administracyjną podziału terytorialnego była kasztelania, którą zastąpił powiat. Taki podział ustalono ze względu na organizację sądownictwa dla stanu rycerskiego, a ściślej – organizację szlacheckich sądów ziemskich. Dlatego też na początku, Powiat stanowił okręg sądowy, z którego sprawy rozpatrywane były na rokach sądowych, w stolicy powiatu.

W II połowie XVII w. utworzono w Zgierzu starostwo (wydzielone ze starostwa łęczyckiego), a w II połowie XVIII w. miasto zostało siedzibą sejmików brzezińskich i łęczyckich.

Przechodząc do ścisłej historii powiatu zgierskiego – powstał on w 1793 r. po II rozbiorze Polski, Zgierz znalazł się w obrębie Państwa Pruskiego, w prowincji Prusy Południowe. W 1793 r. z południowej części powiatu łęczyckiego utworzono powiat zgierski z siedzibą w Piątku. Liczba mieszkańców powiatu zgierskiego w 1800 r. wynosiła ok. 20 tys. Wówczas tworzyły go cztery miasta: Kazimierz, Parzęczew, Piątek, Zgierz, a także ponad 200 wsi. Północną granicę powiatu wyznaczało sąsiedztwo następujących miejscowości: Bronno, Wilczkowice, Krzepocin, Lubień, Dzierzbietów, Solca Mała, Cedrowice, Dąbrówka. W Dybówce granica skręcała na północ i obejmowała Sypin, Piątek, Janowice, Balków i dochodziła na wysokości Pęcławic do Bzury. Wschodnią granicę powiatu zgierskiego tworzyła linia łącząca wsie: Janków, Sułkowice, Besiekierz-Gorzewo, Kębliny, Dąbrówka-Strumiany, Skotniki, Kały, Rzeszew, a od Żabiczek, wzdłuż Neru aż do jego ujścia do Gnidy. Po 1800 r. do powiatu zgierskiego włączono parafie Łódź i Mileszki z powiatu brzezińskiego.

W 1816 r., czyli rok po utworzeniu Królestwa Polskiego (Królestwa Kongresowego), przemianowano departamenty na województwa. Dysponującymi kompetencjami administracyjnymi jednostkami niższego rzędu, były obwody złożone z jednego do trzech powiatów (m.in. obwód łęczycki, w skład którego wchodziły powiat łęczycki i zgierski). Uprawnienia powiatów zredukowane zostały do funkcji sądowniczych (sąd pokoju z notariuszem) i funkcji samorządu terytorialnego ziemianstwa (sejmik - kolegium wyborcze). Powiat zgierski należał do obwodu łęczyckiego, a ten zaś do województwa mazowieckiego ze stolicą w Warszawie. W Piątku pozostawiono władze powiatu (sąd), natomiast

placówka żandarmerii została ulokowana w Zgierzu. Powiat istniał do 1865 roku. Po upadku powstania styczniowego, władze carskie dokonały reorganizacji podziału administracyjnego kraju (odpowiedni ukaz wydany został w 1866 r.). Wówczas Zgierz wszedł w skład powiatu łódzkiego, należącego do guberni piotrkowskiej.

W okresie międzywojennym, od końca lat dwudziestych oraz po wojnie – w okresie od 1950 do 1975 roku – Zgierz był miastem wydzielonym z powiatu. Co więcej, w mieście przez cały czas funkcjonowały instytucje o ponadgrodzkim charakterze, np.: sądy, notariat, dekanat parafialny, różnorodne szkoły, rejon policji itp.

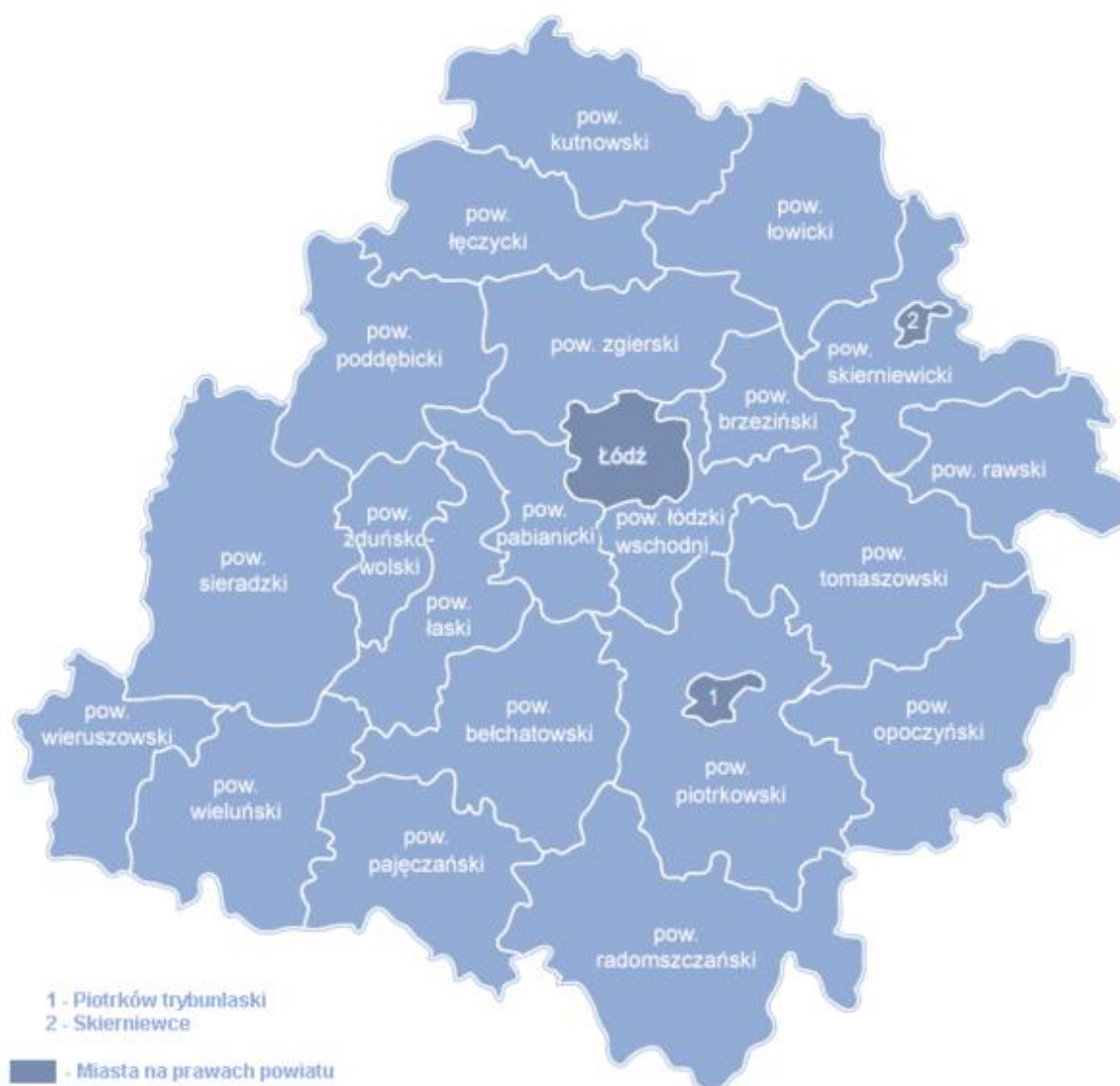
Historię najnowszą powiatu zgierskiego rozpoczyna reforma administracji publicznej, w ramach której podjęto działania nakierowane na rozwiązanie sytuacji administracyjnej na północnym terenie województwa łódzkiego. Pierwotnie zakładano utworzenie jednego, dookólnego powiatu ziemskiego łódzkiego, z siedzibą w Łodzi. 7 sierpnia 1998 roku zdecydowano o powstaniu Powiatu Zgierskiego z siedzibą w Zgierzu. W skład powiatu weszły: miasto Głowno, miasto Ozorków, miasto Zgierz, miasto i gmina Aleksandrów Łódzki, miasto i gmina Stryków, gmina Głowno, gmina Ozorków, gmina Parzęczew, gmina Zgierz. Terytorium, na którym znajdują się wymienione miejscowości, w dobie staropolskiej należały głównie do województwa łęczyckiego (na obszarze staropolskiego powiatu łęczyckiego leżały współczesne miejscowości Zgierz, Ozorków, Parzęczew, a do powiatu brzezińskiego - miejscowość Stryków) oraz do województwa rawskiego (miejscowość Głowno). Powiat Zgierski został powołany do życia w ramach reformy administracji publicznej, dnia 1 stycznia 1999 r. Akt jego utworzenia odebrał w dniu 23 listopada 1998 r. pierwszy Starosta Zgierski – Józef Dziemdziała.

3.1.2 Położenie, ukształtowanie terenu, powiązanie z otoczeniem

Powiat Zgierski leży w centrum kraju, w północnej części województwa łódzkiego i graniczy z sześcioma innymi powiatami:

- pabianickim,
- poddębickim,
- łęczyckim,
- łowickim,
- brzezińskim,
- łódzkim wschodnim
- oraz z miastem na prawach powiatu – Łodzią.

Rysunek 2. Położenie powiatu zgierskiego na obszarze województwa łódzkiego

Źródło: Strona internetowa http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Wojewodztwo_łódzkie_adm.png

Stolicą powiatu jest miasto Zgierz. Na powiat składa się dziewięć gmin, w tym:

- 3 gminy miejskie z siedzibami w Głownie, Ozorkowie i Zgierzu,
- 2 gminy miejsko-wiejskie z siedzibami w Aleksandrowie Łódzkim i Strykowie,
- 4 gminy wiejskie z siedzibami w Głownie, Ozorkowie, Parzęczewie i Zgierzu.

Rysunek 3. Podział administracyjny powiatu zgierskiego

Źródło: Strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Zgierz_powiat_gminy.png

Region charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu – rozciąga się na różnych wysokościach i odzwierciedla fragmenty Niziny Środkowopolskiej.

Do największych miast zlokalizowanych na terenie powiatu należą:

Aleksandrów Łódzki – miasto należące do aglomeracji łódzkiej, siedziba władz gminy miejsko - wiejskiej. Pod względem geograficznym położone jest na Wysoczyźnie Łaskiej. Miasto znajduje się między dorzecziami Wisły i Odry, pozbawione jest większych cieków wodnych. Jedynie przez północny kraniec miasta przepływa Bzura. W gospodarce dominuje przemysł włókienniczy (pończoszniczy i dziewiarski) oraz podmioty zajmujące się handlem. Na terenie miasta wyznaczone zostały grunty pod funkcjonowanie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Głowno – miasto położone w północnej części województwa łódzkiego, usytuowane w strefie Nizin Środkowopolskich, w granicach obszaru Równiny Łowicko-Błońskiej u zbiegu dolin trzech rzek: Mrogi, Mrożycy i Brzuśni. Prawa miejskie posiada od roku 1427 r. Do niedawna ośrodek przemysłu maszynowego (m.in. Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne nr 3, Fabryka Szlifierek Ponar Łódź-obecnie FAS Głowno, Zakłady Budowy Urządzeń Spalających), a obecnie głównie gorseciarskiego, tekstylnego i bieliźniarskiego (Gorseciarska Spółdzielnia Pracy "Głowno", firma Alles oraz wiele mniejszych firm). W Głownie znajduje się, jedyna w województwie łódzkim, stocznia jachtów pełnomorskich JanMor.

Ozorków – miasto położone ok. 20 km na północ od Łodzi. Jego historia sięga początku XV w. Ożywienie gospodarcze następuje na początku XIX w., kiedy do okolic Ozorkowa sprowadzeni zostają sukiennicy i farbiarze z Saksonii. Po 1945 roku rozwinął się na terenie Ozorkowa przemysł bawełniany i wełniany (zakłady OZBP „Morfeo”) oraz odzieżowy (ZPK „Latona”), jednak po przemianach gospodarczo-ustrojowych przemysł lekki załamał się, a funkcjonujące ww. zakłady produkcyjne zostały zamknięte. Na przełomie XX i XXI w. utworzono w południowej części Ozorkowa podstrefę Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Obecnie Ozorków traci swój industrialny charakter i staje się miastem bardziej nastawionym na sektor usługowy. Z Łodzi do Ozorkowa przebiega najdłuższa linia tramwajowa w Polsce nr 46 o długości ok. 30 km.

Stryków – siedziba gminy miejsko-wiejskiej. Stryków położony jest na obszarze Wzniesień Łódzkich, nad rzeką Moszczenicą, na północny wschód od Łodzi. Dzięki skrzyżowaniu autostrad A1 i A2 oraz

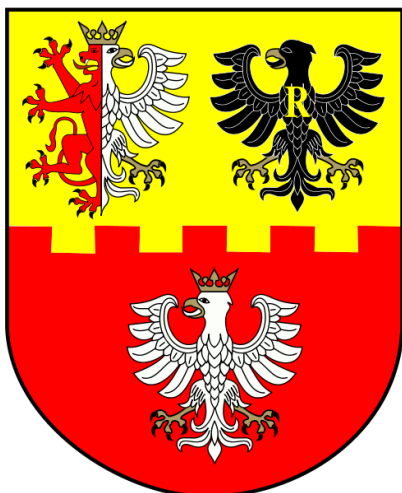
wyznaczeniu terenów pod Łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną, miasto stało się jednym z najważniejszych punktów komunikacyjnych tej części Europy. Skutkuje to dużym przyływem inwestorów - szczególnie z branży logistycznej.

Zgierz - miasto i gmina w województwie łódzkim, w powiecie zgierskim nad Bzurą, graniczące od południa z Łodzią, wchodzące w skład aglomeracji łódzkiej. Od końca XIX wieku Zgierz funkcjonował jako ośrodek przemysłu chemicznego (zakład produkcji barwników „Boruta”). W latach 90-tych XX w. w wyniku restrukturyzacji powstała firma „Boruta-Kolor Sp. z o.o.”, która przejęła pełny zakres działalności dotychczasowej spółki dotyczącej produkcji i dystrybucji barwników oraz środków pomocniczych. W 2003 roku Rada Miasta Zgierza przyjęła uchwałę w sprawie utworzenia na terenie Gminy Miasto Zgierz parku przemysłowego o nazwie „Park Przemysłowy Boruta Zgierz”, którego zadaniem jest rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wykorzystanie i rozbudowę infrastruktury obszaru byłej „Boruty”. Obecnie na terenie Parku Przemysłowego Boruta Zgierz działają firmy z bardzo wielu branż, począwszy od firm chemicznych poprzez firmy produkcyjne, zakłady utylizacji odpadów, aż do komercyjnych placówek zdrowia oraz hoteli. Szansą dla rozwoju regionu jest podjęta w 2013 roku decyzja o utworzeniu podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej zlokalizowanej w Lućmierzu blisko drogi krajowej prowadzącej do węzła autostradowego Emilia.

3.1.3 Wielkość i cechy charakterystyczne Powiatu

Całkowita powierzchnia powiatu wynosi 855,18 km² (85 518 ha). Pod względem powierzchni powiat znajduje się na 11 miejscu wśród 21 powiatów ziemskich województwa. Ogólna liczba ludności – w 2011 roku wynosiła 164 608 osób.

Rysunek 4. Herb i flaga powiatu zgierskiego

Źródło: Strona internetowa: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_zgierski

Uchwałą Nr XVII/121/03 Rady Powiatu Zgierskiego z dnia 28 listopada 2003 r. określono barwy i układ herbu oraz flagi powiatu zgierskiego. Herb to tarcza dwudzielną – w polu górnym złotym umieszczone zostały od prawej strony godło ziemi łęczyckiej (czerwony półlew i srebrny półorzeł pod koroną) i godło ziemi rawskiej (czarny orzeł z literą R na piersi). W polu dolnym czerwonym umieszczony jest zgierski orzeł srebrny koronowany.

3.2 Zasoby Powiatu

W poniższym rozdziale przedstawiona została ogólna charakterystyka posiadanych przez powiat zasobów ludzkich, m.in. liczba mieszkańców oraz liczba osób aktywnych zawodowo i bezrobotnych. Ponadto, zawarte tu zostały informacje na temat posiadanych przez powiat zasobów przyrodniczych oraz ich obecnego stanu w podziale na informacje dotyczące obszarów chronionych, lasów, rzeźby terenu, wód powierzchniowych i podziemnych oraz klimatu.

3.2.1 Zasoby ludzkie

Powiat zgierski na koniec 2011 roku zamieszkiwało ogółem 164 608 osób. Gęstość zaludnienia powiatu wynosiła 192 osoby/km². Pod względem liczby mieszkańców powiat zgierski plasuje się na pierwszym miejscu wśród wszystkich powiatów ziemskich województwa łódzkiego.

Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006 – 2011

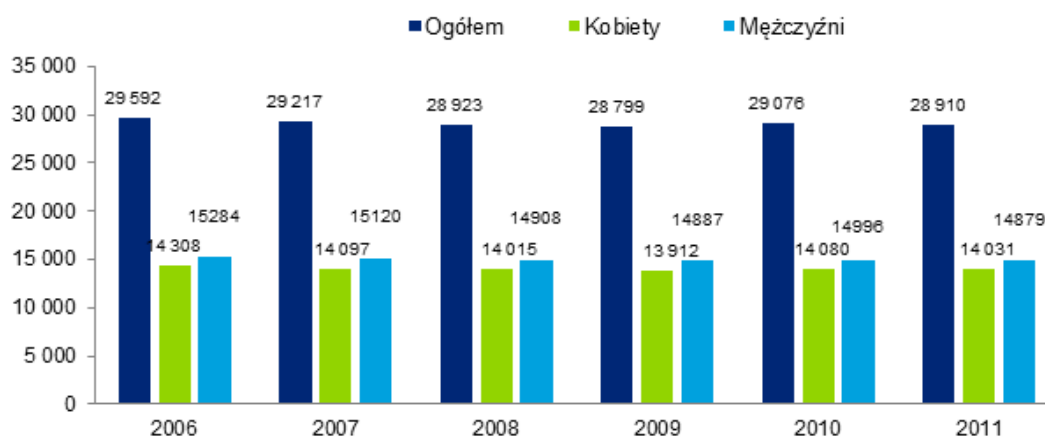
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kobiet	84 139	84 330	84 624	84 887	85 894	86 116
Mężczyzn	76 621	76 682	76 791	77 072	78 452	78 492
Ogółem	160 760	161 012	161 415	161 959	164 346	164 608

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli możemy zauważyć, że liczba mieszkańców powiatu systematycznie wzrasta. W porównaniu z rokiem bazowym (2006) liczba mieszkańców powiększyła się o 3 848 osób.

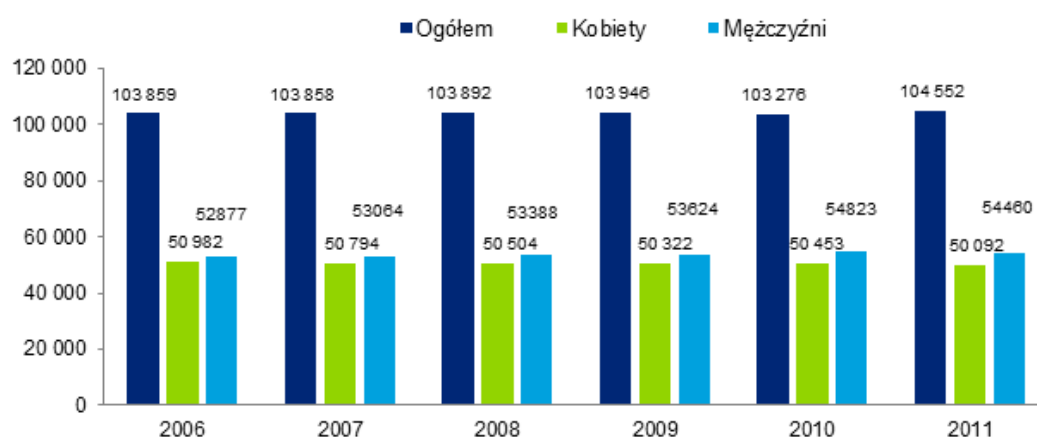
Poniższe rysunki przedstawiają strukturę demograficzną mieszkańców powiatu zgierskiego pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18 – 59 lat i mężczyźni w wieku 18 – 64 lata) oraz poprodukcyjnym (kobiety od 60 roku życia wzwyż oraz mężczyźni od 65 roku życia wzwyż) w poszczególnych latach (2006 – 2011).

Rysunek 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006 – 2011

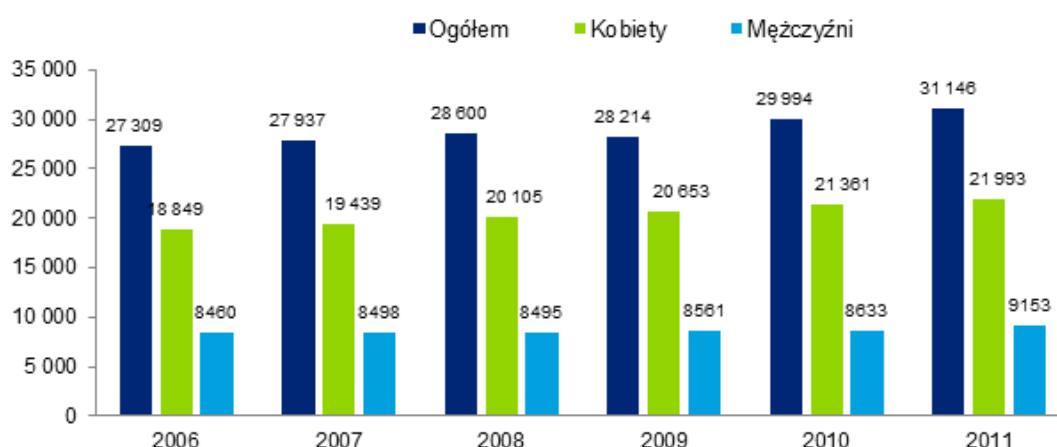
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 6. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006 – 2011

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Rysunek 7. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006 – 2011

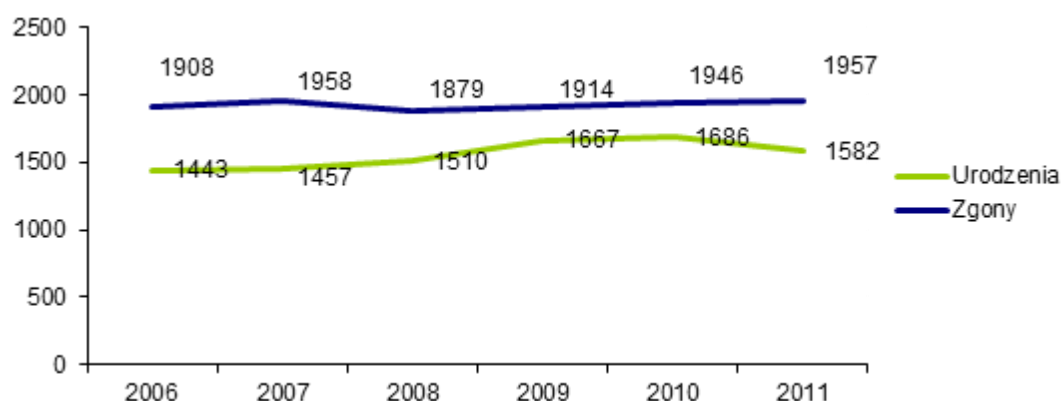

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Największe zmiany można zauważyć w grupie mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. W porównaniu do roku bazowego (2006) liczba mieszkańców wzrosła o 3 837 osób. Liczba mieszkańców powiatu w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się natomiast w porównaniu do roku bazowego (2006) o 682 osoby. Jeśli chodzi o mieszkańców w wieku produkcyjnym to mamy do czynienia z niewielkim wzrostem. Na przestrzeni lat 2006 – 2011 liczba mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym zwiększyła się o 693 osoby.

Rysunek 8 przedstawia dynamikę urodzeń i zgonów w latach 2006 – 2011. W analizowanym okresie można zaobserwować niewielkie wahania liczby zgonów. Jednocześnie w latach 2006 – 2010 następuje wzrost liczby urodzeń, który załamuje się dopiero w 2011 roku. Niestety trzeba podkreślić, iż w powiecie utrzymuje się stała tendencja przewagi zgonów nad urodzeniami.

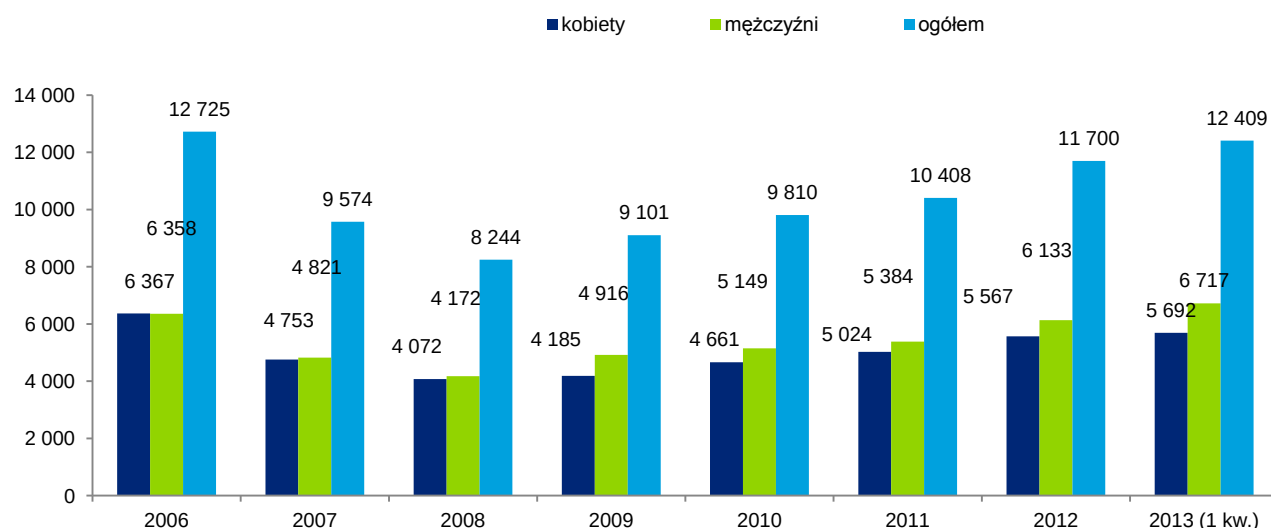
Rysunek 8. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006 – 2011

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2006 – 2008 zaobserwowano w powiecie zgierskim stosunkowo duży spadek bezrobocia, jednak tendencja ta uległa zmianie w 2009 roku, od kiedy można zauważyć systematyczny wzrost liczby osób bezrobotnych – na koniec pierwszego kwartału 2013 roku osiągnęła ona poziom zbliżony do notowanego w roku 2006 (różnica wynosi jedynie 316 osób).

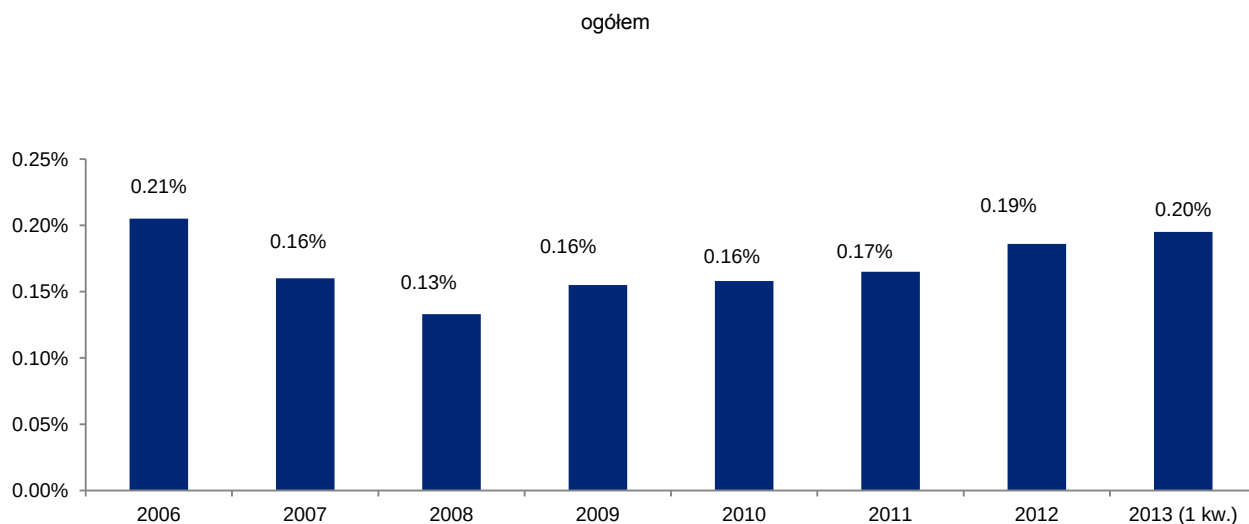
Rysunek 9. Liczba osób bezrobotnych w latach 2006 – 2011

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

W 2011 roku stopa bezrobocia zarejestrowanego w powiecie wyniosła 16,5% (jeden z wyższych wskaźników w województwie) i była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 4,43%, systematycznie rosnąc pod koniec pierwszego kwartału 2013 roku osiągnęła ponad 19%. Na przestrzeni lat 2006 – 2013 największe bezrobocie odnotowywano na terenie Miasta oraz Gminy Zgierz. Mieszkańcy tego terenu stanowili od 38% do 40% ogółu bezrobotnych w powiecie zgierskim. Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjno-mobilnym wyniósł w 2012 roku 63,9% i wzrósł w stosunku do roku poprzedniego o 5%.

Rysunek 10. Stopa bezrobocia w latach 2006 – 2011

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

3.2.2 Zasoby przyrodnicze

3.2.2.1 Surowce naturalne i rzeźba terenu

Powiat zgierski wyróżnia się atrakcyjnym i różnorodnym ukształtowaniem terenu wynikającym przede wszystkim z:

- lokalizacji na obszarze Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich,
- dostępu do dużej liczby zbiorników wodnych (m.in. w Głownie, Leżnicy Wielkiej, Ozorkowie, Strykowie i Zgierzu),
- zalesienia powiatu (powierzchnia lasów wynosi 15 876 ha, tj. 18,6% powierzchni ogólnej).

Dogodna lokalizacja powoduje, że powiat zgierski stanowi zaplecze rekreacyjne dla aglomeracji łódzkiej. Dodatkowo, korzystne połączenia drogowe i kolejowe, ośrodki wczasowe i wypoczynkowe (np. w Grotnikach i Sokolnikach), gospodarstwa agroturystyczne (zrzeszane przez Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Zgierskiej), a także utworzone rezerваты przyrody (m. in. Grądy nad Lindą, Grądy nad Moszczenicą, Torfowisko Rąbień czy Dąbrowa Grotnicka) pozytywnie wpływają na atrakcyjność krajobrazowo – turystyczną powiatu zgierskiego.

Pod względem geologicznym powiat ten położony jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geologicznych: Synklinorium Szczecińsko – Łódzko – Miechowskiego i Antyklinorium Pomorsko – Kujawskiego. Najstarsze osady rozpoznane otworami studziennymi w tym rejonie zaliczane są do kredy dolnej. W okolicach Rogóżna zlokalizowane są pokłady węgla brunatnego oraz soli kopalnej.

Najlepsze warunki glebowe występują w Gminie Ozorków, zaś najgorsze w Gminach: Parzęczew, Aleksandrów Łódzki oraz Zgierz.

Tabela 3. Klasyfikacja gleb w powiecie zgierskim

Klasa	Gminy wiejskie powiatu zgierskiego													
	Aleksandrów Łódzki		Głowno		Ozorków		Parzęczew		Stryków		Zgierz		Powiat	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
I	0	0,0%	0	0,0%	9	0,2%	0	0,0%	0	0,00%	0	0,0%	9	0,0%
II	0	0,0%	65	0,9%	510	8,5%	0	0,0%	0	0,00%	0	0,0%	575	1,2%
III	534	9,4%	2067	29,6%	2312	38,5%	662	11,0%	711	6,66%	457	4,0%	6743	14,4%
IV	1476	26,1%	2011	28,8%	1639	27,3%	1143	19,0%	4339	40,64%	3076	27,0%	13684	29,3%
V	2447	43,2%	2100	30,1%	1006	16,8%	2166	36,0%	3983	37,30%	5127	45,0%	16829	36,0%
VI	1171	20,7%	720	10,3%	504	8,4%	1083	18,0%	1639	15,35%	2645	23,2%	7762	17%
VI z ⁴	36	0,6%	22	0,3%	19	0,3%	963	16,0%	5	0,05%	89	0,8%	1134	2,4%
Razem	5664	100%	6985	100%	5999	100%	6017	100%	10677	100%	11394	100%	46736	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gmin

3.2.2.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie powiatu zgierskiego znajdują się fragmenty trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, tj.:

- jurajsko – szczelinowo – krasowy, obejmuje środkową część powiatu,
- kredowo – szczelinowy i szczelinowo – porowy, obejmuje zachodnią część powiatu,
- czwartorzędowo – porowy, obejmuje wschodnie rejony powiatu (Stryków, Głowno).

Zbiornik kredowy objęty został strefą najwyższej ochrony, natomiast zbiornik czwartorzędowy – strefą wysokiej ochrony. Teren powiatu znajduje się w obrębie jednego z czterech występujących na terenie województwa okręgów wód geotermalnych - okręgu szczecińsko-łódzkiego.

Wody podziemne w powiecie charakteryzują się zróżnicowaną jakością. Na podstawie przeprowadzonych monitoringu wód podziemnych (zarówno na poziomie regionalnym jak i krajowym), w których większość monitorowanych wód pochodziła z górnokredowych warstw wodonośnych, okazało się, że jakość wód w siedmiu przypadkach była wysoka, w czterech średnia i tylko w jednym – zła. Wody pochodzące z warstw czwartorzędowych charakteryzowały się złą jakością, natomiast wody z poziomów jurajskich i dolnokredowych cechowały się jakością średnią.

Powiat zgierski znajduje się w dorzeczu Wisły. Głównymi rzekami regionu są: Bzura, Linda, Sokołówka, Moszczenica, Czarniawka, Mroga, Mrożyca, Brzuśnia. Na obszarze powiatu występują również stawy i zbiorniki rekreacyjne m.in. zalew Mrożycza i Huta Józefów (gmina Głowno), zbiorniki wodne w Leźnicy Wielkiej, Parzęczewie, Chociszewie (gmina Parzęczew), Białej, Woli Branickiej, Będkowie, Kotowicach i Glinniku (gmina Zgierz).

⁴ Klasa VI z – gleby nadające się tylko do zalesienia

3.2.2.3 Klimat

Powiat zgierski jest w zasięgu oddziaływań klimatu Polski Środkowej tj. umiarkowanego przejściowego. Warunki klimatyczne powiatu charakteryzują się średnioroczną temperaturą powietrza wynoszącą ok. 7,5 – 7,8°C oraz roczną amplitudą temperatur wynoszącą ok 20°C. Długość okresu wegetacyjnego waha się od 210 do 220 dni, natomiast długość zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 50 – 90 dni. Występują głównie wiatry zachodnie. Mniej korzystne są warunki wilgotnościowe – średnia suma opadów wynosi ok. 500 mm, co może prowadzić do przesuszenia gleb w okresie letnim. Średnia wartość wilgotności względnej wynosi ok. 80%. Podwyższona wilgotność na terenach niżej położonych (doliny rzek) powoduje występowanie tendencji do tworzenia się mgieł lokalnych. Położenie powiatu wśród licznych lasów, dolin rzecznych oraz zbiorników wodnych tworzy specyficzny dla tego miejsca mikroklimat.

3.2.2.4 Obszary prawnie chronione na terenie powiatu

W powiecie zgierskim istnieje wiele terenów o wysokich walorach przyrodniczo – krajobrazowych objętych ochroną prawną. Na terenie powiatu ustanowiono park krajobrazowy, rezerwat przyrody, pomniki przyrody, użytki ekologiczne (zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania) oraz jedno stanowisko dokumentacyjne (rozumiane jako niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsce występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych). Stanowisko dokumentacyjne, będące odsłonięciem geologicznym ukazującym strukturę osadów stokowych fragmentu doliny Mroźnicy, znajduje się w miejscowości Niesułków Kolonia (gmina Stryków).

Ustanowione na terenie powiatu użytki ekologiczne (rozumiane wg powyżej podanej definicji) zajmują ogółem 48,32 ha. Ze względu na rodzaj wyróżniamy wśród nich zbiorniki wodne (miejscowość Stary Adamów, Zgierz, Głowno, Wola Błędowa) oraz tereny podmokłe (miejscowości Karolew, Krzywe, Zgierz, Skotniki, Domaradzyn, Głowno, Kalinów, Wola Błędowa, Ciołek) okresowo zalewane, porośnięte roślinnością bagienną, utworzone w celu ochrony miejsc i bytowania ptactwa wodnego i błotnego, zbiorowisk roślinnych typowych dla moczarów i bagien.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. W powiecie zgierskim znajduje się fragment Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich, o łącznej powierzchni 2 989,4 ha, z czego otulina wynosi 1 056,8 ha. Park ten swym zasięgiem obejmuje: Gminę Stryków (powierzchnia parku 1 933 ha oraz otuliny 1 014,3 ha) i Gminę Zgierz (powierzchnia otuliny 42,5 ha). Podstawowe walory Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich związane są z rzeźbą terenu. W krajobrazie otwartym dominują malownicze wzniesienia, co znalazło swe odzwierciedlenie w nazwie Parku. Szczególne znaczenie w tym względzie mają charakterystyczne wieloplanowe panoramy uformowane przez konfigurację terenu, podkreślone przez granice polno – leśne oraz doliny z roślinnością łągową. Decydujące znaczenie dla Parku ma zatem zachowanie tych charakterystycznych krajobrazów otwartych, jeszcze niezakłóconych przez zabudowę i wygrodzenia.

Obok parku krajobrazowego na terenie powiatu zgierskiego znajduje się 7 rezerwatów przyrody. Rezerwaty przyrody są obszarami obejmującymi zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt,

elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wagę ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych. W rejonie przeważają rezerваты przyrody typu leśnego. Łączna powierzchnia rezerwatów wynosi 308,24 ha.

Inną formą ochrony przyrody, występującą w powiecie zgierskim, są pomniki przyrody - ogółem 253 jednostki (247 pojedynczych drzew, 4 grupy drzew oraz 2 aleje).

Na terenie powiatu zgierskiego zostały ustanowione 2 obszary chronionego krajobrazu: obszar Sokolnicko – Grotnicki oraz obszar Mrogi i Mrożycy. W granicach powiatu zostało ustanowione stanowisko dokumentacyjne w miejscowości Niesułków Kolonia w gminie Stryków. Wiele rzadkich okazów przyrodniczych można spotkać na terenie parków wiejskich. Na terenie powiatu zgierskiego, wg danych poszczególnych gmin, znajduje się 20 parków wiejskich. W gminie Stryków znajdują się 4 parki, w gminie Ozorków - 5, w gminie Głowno - 3, w gminie Zgierz – 7 i w gminie Parzęczew - 1. Najcenniejsze parki wiejskie uznane zostały za parki zabytkowe i wpisane do Rejestru Zabytków. Rejestr wszystkich form ochrony przyrody prowadzi Regionalny Konserwator Przyrody - Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i jego zasób jest dostępny na stronie internetowej: www.lodz.rdos.gov.pl

Do miejsc ciekawych zaliczyć należy również rezerwat jałowców „Ciosny”, Dąbrowa Grotnicka (Natura 2000), Grądy nad Lindą (Natura 2000) i Grądy nad Moszczenicą, które obfitują w rzadkie gatunki roślin i drzew, Silne Błota oraz Słone Łąki w Pelczyskach (Natura 2000: obszary ochrony siedlisk traszki grzebieniastej, kumaka nizinnego i roślinności słonolubnej), a także ostoję Szczypiorniak Kowaliki (Natura 2000, siedlisko traszki grzebieniastej i kumaka nizinnego). W okolicach Rogóżna na głębokości ok. 300 m znajduje się podziemne jezioro sprzed 130 tys. lat. Jurajska woda tego zbiornika jest bogata w minerały i może być podstawą do rozwoju uzdrowiska balneologicznego. Odpocząć można także w parkach wiejskich: w Modłej, Tkaczewie, Leśmierzu, Sokolnikach oraz na kąpieliskach: w Zgierz, Głownie, Strykowie, Parzęczewie i Ozorkowie.

3.2.2.5 Lasy

Powiat zgierski charakteryzuje się niższym od średniej wojewódzkiej (20,24%) wskaźnikiem lesistości - lasy zajmują 19% jego całkowitej powierzchni. Poziomem zbliżonym do średniej krajowej (28,3%) charakteryzują się trzy wchodzące w jego skład gminy: Głowno (29,4%), Zgierz (28,9%) oraz Aleksandrów Łódzki (26%). Opiekę nad lasami państwowymi sprawuje Nadleśnictwo Grotniki, w 2011 r. nadzór nad lasami innej własności (las niepaństwowe – niestanowiące własności Skarbu Państwa) przekazany został Staroście Zgierskiemu. W lasach nadleśnictwa gatunkiem dominującym jest sosna. Cenne fragmenty obszarów stanowiących pozostałości wielkiej Puszczy Łódzkiej, drzewostany o naturalnej strukturze i zróżnicowanej florze objęte zostały ochroną w formie wymienionych już wcześniej rezerwatów. Obszary leśne od lat służą okolicznej ludności jako miejsce realizacji wypoczynku weekendowego oraz wakacyjnego. Popularnymi terenami rekreacyjnymi, na których znajdują się m.in. działki letniskowe są Grotniki, Sokolniki, Smardzew. Przez teren nadleśnictwa przebiegają interesujące szlaki rowerowe, piesze oraz konne opisane w rozdziale poświęconym atrakcjom turystycznym regionu.

3.3 Zagospodarowanie przestrzenne

W tej części diagnozy stanu obecnego powiatu zgierskiego omówiony zostanie stan obecny ładu przestrzennego powiatu, który obejmie w szczególności analizę infrastruktury technicznej, uwarunkowań ochrony środowiska oraz infrastruktury społecznej.

3.3.1 Infrastruktura techniczna

3.3.1.1 Gospodarka mieszkaniowa i budownictwo

Na przestrzeni lat 2006-2010 zwiększyła się w powiecie zgierskim liczba oddanych do użytku mieszkań. W roku 2006 ogółem liczba mieszkań wynosiła 61 838, a w 2010 roku – 63 615. Powierzchnia użytkowa mieszkań (mierzona w m²) ogółem wyniosła w 2006 roku 4 032 920 m², a w 2010 roku – 4 261 520 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (m²) w analizowanym okresie nieznacznie (średnio o 0,5 m² rocznie), ale stopniowo zwiększyła się. Analizując dane uwzględniające powierzchnię mieszkania, przypadającą na jedną osobę, można zaobserwować tendencję rosnącą w latach 2006 – 2009, natomiast w 2010 roku liczba ta, w porównaniu do 2009 roku, nie uległa zmianie. Liczba mieszkań w roku 2011 w powiecie zgierskim wyniosła 62,8 tys. sztuk. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu równała się 3,57. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wyniosła 66,09 m². Pod względem budownictwa mieszkaniowego i liczby mieszkań oddanych do użytkowania w 2011 roku powiat zajął 2 miejsce w województwie łódzkim.

Powyżej opisane wskaźniki zostały szczegółowo przedstawione w tabeli:

Tabela 4. Liczba mieszkań w powiecie zgierskim

Dane	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba mieszkań ogółem	liczba	61 838	62 140	62 493	63 104	63 615	62 800
Powierzchnia użytkowa mieszkań ogółem	m ²	4 032 920	4 076 936	4 124 532	4 193 898	4 261 520	brak danych
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania	m ²	65,2	65,6	66,0	66,5	67,0	brak danych
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	25,1	25,3	25,6	25,9	25,9	brak danych
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	liczba	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	3,57
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	66,09

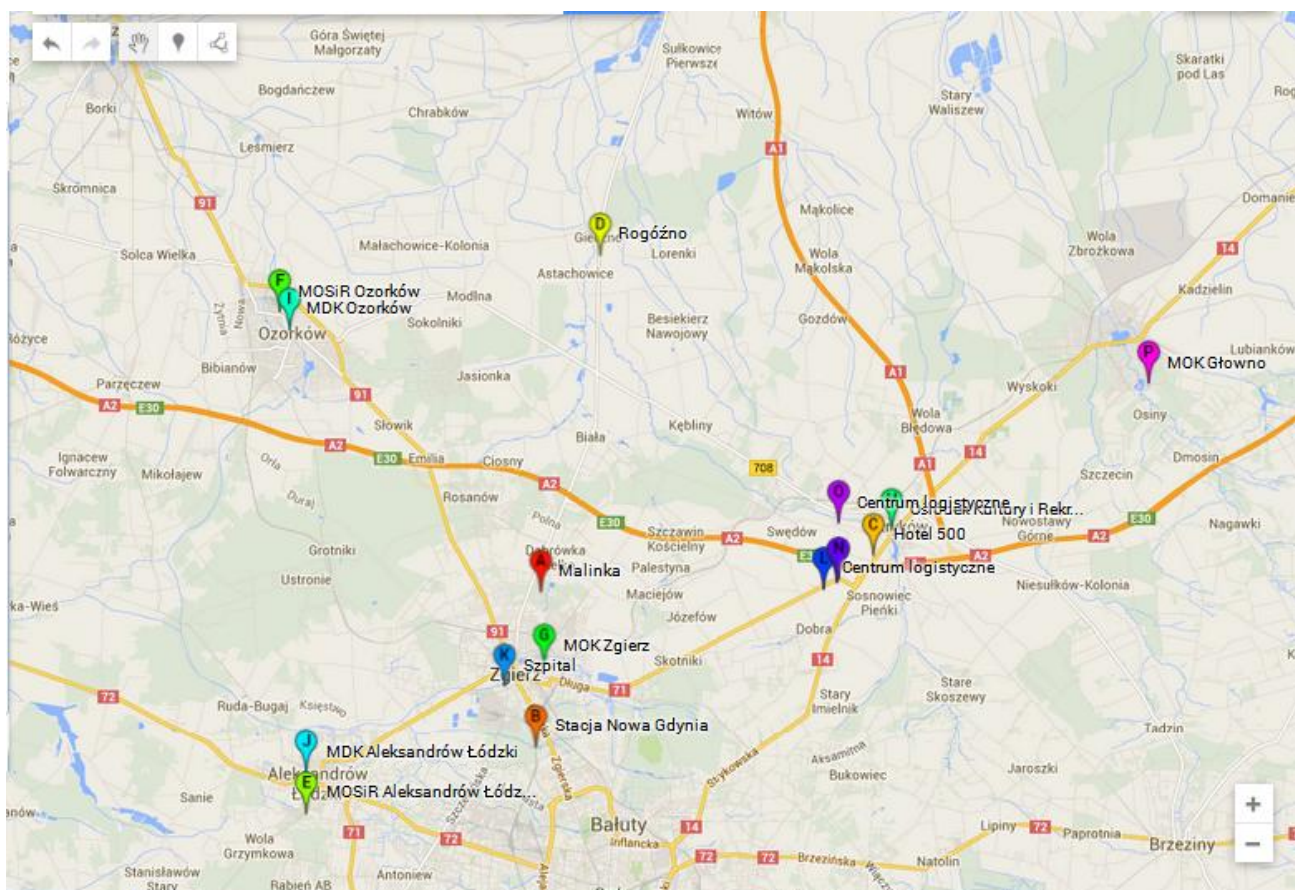
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.1.2 Infrastruktura transportowa i transport publiczny

Infrastruktura transportowa stanowi jeden z najważniejszych warunków rozwoju gospodarki. Ostatnia dekada przyniosła zasadnicze zmiany w układzie transportowym na terenie powiatu zgierskiego

przede wszystkim ze względu na budowę autostrad. Istotne z punktu widzenia rozwoju regionu jest położenie powiatu w centrum kraju oraz na szlaku autostrad A1 (północ – południe) oraz A2 (wschód – zachód) będących elementem węzła komunikacyjnego autostrad środkowoeuropejskich o znaczeniu międzynarodowym. Na północ od Zgierza przebiega trasa A2 z węzłami w Emilii, Piątku i Strykowie (wokół którego rozbudowuje się centrum logistyczno-przeładunkowe – rysunek 11).

Rysunek 11 Mapa drogowa powiatu z zaznaczonymi miejscami aktywności lokalnej

Źródło: Mapy Google

Na wschód od miasta przebiega trasa autostrady A1, która krzyżuje się z A2 koło Strykowa. Przez Zgierz będzie również wiodła droga ekspresowa S-14, stanowiąca zjazd z autostrady A2 do Łodzi. Na terenie powiatu znajdują się węzły komunikacyjne umożliwiające przejazd na główne szlaki o zasięgu wojewódzkim i krajowym. Dodatkowo, przez powiat przebiegają przelotowe trasy samochodowe, w tym droga krajowa nr 1 łącząca północ i południe Polski.

Ustawa o drogach publicznych przypisuje powiatom odpowiedzialność za drogi łączące miasta, stanowiące połączenia powiatów z siedzibami gmin oraz za drogi łączące gminy ze sobą.⁵ Obecna infrastruktura drogowa powiatu zgierskiego przedstawia się następująco:

Tabela 5. Infrastruktura drogowa

j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
------	------	------	------	------	------	------

⁵ Dz. Ust. 2013 r., poz. 260, art. 6a.

Drogi publiczne gminne							
O nawierzchni twardej	km	327,2	343,3	346,1	429,6	458,5	487,2
O nawierzchni twardej ulepszonej	km	282,9	297,9	304,7	396,9	424,2	452,5
O nawierzchni gruntowej	km	620,5	609,7	604,3	490,9	496,0	474,8
Drogi publiczne powiatowe							
O nawierzchni bitumicznej	km	389,984	395,054	402,354	403,854	406,654	408,96
O nawierzchni betonowej	km	0,370	0,370	0,353	0,353	0,353	0,353
O nawierzchni gruntowej wzmocnionej	km	18,874	12,499	8,134	8,134	8,134	7,926
O nawierzchni gruntowej naturalnej	km	45,560	44,151	40,155	39,98	35,322	34,624
O nawierzchni brukowcowej	km	3,980	4,005	2,725	1,4	1,4	brak danych
Łącznie:	km	458,768	456,079	453,721	453,721	451,863	451,863

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Większość dróg powiatowych posiada nawierzchnię bitumiczną. Pod względem stanu nawierzchni ponad połowę stanowią odcinki określone jako dobre i zadowalające. Ok. 40% wymienionych odcinków dróg opisano pod względem ich stanu technicznego jako „niezadowalające” i „złe”. Sieć dróg powiatowych przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Tabela 6. Wykaz dróg powiatowych

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
Miasto Aleksandrów Łódzki					
5166 E	ul. 11-go Listopada	1,928	bitumiczna	niezadowalający	11 182,00
5167 E	ul. Warszawska – ul. Brużycy – ul. Witosy	2,066	bitumiczna	niezadowalający	8 024,40
				dobry	3 190,00
5168 E	ul. Piotrkowska – ul. Wolności - ul. Daszyńskiego	2,842	bitumiczna	zadowalający	16 768,00
5165 E	ul. Pabianicka – ul. Wierzbińska	2,405	bitumiczna	zły	18 037,00
5164 E	ul. 1-go Maja	0,821	bitumiczna	zadowalający	161,00
				dobry	5 586,00
5169 E	ul. Krótka	0,445	bitumiczna	zły	2 937,00
Gmina Aleksandrów Łódzki					
1112 E	Krzywiec (ul. Okołowicza) – gr. powiatu	2,136	bitumiczna	zadowalający	6 134,40
				niezadowalający	5 400,00
1134 E	Łódź – Rąbień (Słowiańska – Pańska – Wolska) - Wola Grzymkowa	21,103	bitumiczna	dobry	8 100,00
				zadowalający	88 410,00
			gruntowa	niezadowalający	12 549,00
5135 E	Łobudź – Sanie – Beldówek	4,199	gruntowa ulepszona	niezadowalający	1 605,00
				dobry	12632,50

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
				zły	8 922,45
3315 E	Bełdów – gr. powiatu (Malanów)	2,952	bitumiczna	zły	5 950,80
				dobry	7 400,00
5166 E	Aleksandrów – gr. powiatu (Lutomiersk)	3,137	bitumiczna	dobry	11 880,00
				zły	5 434,60
5167 E	Aleksandrów – Jedlicze – Grotniki – Ozorków	2,566	bitumiczna	zły	13 856,00
5136 E	Jastrzębie Górne – Aniołów – Zgierz	0,913	bitumiczna	zły	5 021,00
5168 E	Aleksandrów – Nakielnica – Parzęczew – gr. powiatu (Lubień)	7,822	bitumiczna	zły	46 150,00
Gmina Parzęczew					
5167 E	Aleksandrów – Jedlicze – Grotniki – Ozorków	4,765	bitumiczna	zadowolający	25 731,00
5168 E	Aleksandrów – Nakielnica – Parzęczew (ul. Rocha–Mickiewicza – Łęczycka)	11,885	bitumiczna	zły	60 386,50
				zły	6 625,00
3707 E	Parzęczew (ul. Południowa) – gr. powiatu (Kuciny)	3,612	bitumiczna	zadowolający	14 619,00
				niezadowolający	5 187,00
3705 E	Parzęczew – gr. powiatu (Budzynek)	4,741	bitumiczna	zły	24 653,00
5137 E	Ozorków – Parzęczew (ul. Ozorkowska – Stodolniana)-gr. powiatu Łążyki	8,359	bitumiczna	niezadowolający	6 050,00
				niezadowolający	25 077,00
				zły	18 477,00
5138 E	Wytrzyszczki – Chociszew	4,131	bitumiczna	zadowolający	21 894,00
5139 E	Orla - Chociszew – Bibianów – Ozorków – Solca Wielka	6,517	bitumiczna/gruntowa	dobry	14 310,00
				zadowolający	17 580,10
				niezadowolający	1 139,50
5140 E	Florianki – Adamówek – Ozorków	1,914	bitumiczna	zadowolający	4 543,00
			gruntowa ulepszona	niezadowolający	4 651,00
			gruntowa	niezadowolający	1 163,00
5145 E	Solca Wielka – Wielka Wieś	1,967	bitumiczna	dobry	7 868,00
5146 E	Chrzastów – Różyce Żmijowe – Leźnica	5,752	bitumiczna/gruntowa	dobry	10 788,00
				niezadowolający	26 474,00
5147 E	Borszyn – Trojany – Różyce Żmijowe	4,957	bitumiczna	niezadowolający	10 238,00
			gruntowa ulepszona	niezadowolający	10 359,00
			gruntowa	niezadowolający	1 876,00
Miasto Ozorków					
5167 E	Aleksandrów – Grotniki – Ozorków (ul. bez nazwy)	0,146	bitumiczna	zadowolający	788,00
5137 E	ul. Maszkowska -ul. Południowa -Nowy Rynek -ul.	4,189	bitumiczna	dobry/zły	25 134,00

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
	Konstytucji 3-go Maja				
5140 E	ul. Adamówek – Nowe Miasto – ul. Starzyńskiego	2,775	bitumiczna	zadowalający	18 592,00
5139 E	ul. Makowa – ul. Żytnia	2,213	bitumiczna	dobry	12 614,00
5173 E	ul. Zgierska – ul. Wyszyńskiego – Plac J. Pawła – ul. Listopadowa	3,117	bitumiczna	dobry	7 707,00
				zadowalający	20 907,70
5175 E	ul. Kolejowa	0,374	bitumiczna	zły	2 468,00
5176 E	ul. Żwirki	0,443	bitumiczna	zadowalający	2 658,00
5177 E	ul. Mickiewicza – ul. Kościuszki – ul. Słowackiego	0,959	bitumiczna	niezadowalający	6 425,00
5179 E	ul. Traugutta	0,688	bitumiczna	niezadowalający	5 504,00
5174 E	ul. Mielczarskiego – Rondo - ul. Cegielniana – ul. Żeromskiego – ul. Stypulkowskiego	1,956	bitumiczna	zadowalający/ niezadowalający	14 474,00
5172 E	ul. Tkacka – ul. Bema – ul. Sucharskiego	0,593	bitumiczna	zadowalający	3 558,00
5171 E	ul. Prosta	0,353	trylinka	zły	78,00
			bitumiczna	dobry	2 040,00
5170 E	ul. Średnia	1,103	bitumiczna	zły	6 397,00
5180 E	ul. Zielona	1,134	gruntowa ulepszona	zły	4 536,00
Gmina Ozorków					
5109 E	Władysławów -Kwilno -Gieczno -Modlna -Leśmierz -Mierczyn (granica powiatu)	11,468	bitumiczna	dobry	6 050,00
				zadowalający	30 963,60
				zły	25 023,60
5168 E	Aleksandrów – Nakielnica – Parzęczew – gr. powiatu – Lubień	3,584	bitumiczna	niezadowalający	21 146,00
5139 E	Chociszew – Bibianów – Ozorków – Solca Wielka	1,461	bitumiczna	dobry	8 328,00
5145 E	Solca Wielka – Wielka Wieś	1,222	bitumiczna	zły	6 599,00
5147 E	Borszyn – Trojany – Różyce Nowe	0,739	bitumiczna	zadowalający	3 991,00
5148 E	Sierpów – Parzyce	2,548	bitumiczna	zły	13 504,00
5149 E	Ozorków – Gębice – Cedrowice	1,104	bitumiczna	niezadowalający	6 624,00
5150 E	Ozorków – Cedrowice – Leśmierz	5,781	bitumiczna	dobry	7 850,00
				zły	24 533,60
2513 E	Maszkowice – Leśmierz – Ambrożew	8,837	bitumiczna	dobry	7 345,00
				niezadowalający	41 431,50
5128 E	Emilia – Kania Góra – Sokolniki (ul. Narutowicza – ul. Jagiellońska)	3,842	bitumiczna	dobry	11 292,00
				niezadowalający	9 306,00
Miasto Głowno					
5119 E	Głowno (ul. bez nazwy) – Popów – Nowy Antoniew – gr. powiatu (Waliszew)	0,386	bitumiczna	zadowalający	2 432,00

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
5118 E	Głowno(ul. Zabrzeźniańska -ul. Dąbrowskiego -ul. Kolejowa -ul. Główna) Popów - granica powiatu (Waliszew)	6,972	bitumiczna	zadowalający	18 546,00
				dobry	7 500,00
5101 E	Helenów (granica powiatu) - Głowno (ul. Bielawska -ul. Zgierska -ul. Swoboda - ul. Sikorskiego	5,032	bitumiczna	zadowalający	21 058,80
				dobry	18 492,00
5125 E	Głowno (ul. Ostrołęcka – ul. Łowicka) – Ostrołęka – Albinów	2,912	bitumiczna	niezadowalający	9 942,40
				dobry	5 000,00
5126 E	Głowno (ul. Targowa) – Wola Lubiankowska – gr. powiatu (Łyszkowice)	1,722	bitumiczna	zadowalający	10 160,00
5163 E	Głowno (ul. Torowa – ul. Ziewanicka)	1,403	gruntowa	zły	5 051,00
Gmina Głowno					
5108 E	Rogóźno – Feliksów – Gozdów	0,691	bitumiczna	zadowalający	4 146,00
5111 E	Koźle – Gozdów – Mąkolice	2,685	bitumiczna	zadowalający	16 378,00
5114 E	Wola Lubiankowska – Albinów – gr. powiatu (Domaniewice)	2,324	bitumiczna	zły	12 085,00
5115 E	Wola Mąkolska – Popów – gr. powiatu (Jasionna)	8,565	bitumiczna	dobry	6 000,00
				zadowalający	20 378,00
			gruntowa	niezadowalający	12 558,00
5116 E	Popów – Mięsośnia – gr. powiatu (Waliszew)	4,166	bitumiczna	niezadowalający	22 913,00
5117 E	Mięsośnia – Dąbrowa – gr. powiatu (Bogumin)	1,548	bitumiczna	niezadowalający	8 204,00
5118 E	Głowno – Popów – Nowy Antoniew – gr. powiatu (Waliszew)	8,153	bitumiczna	niezadowalający	41 321,50
				dobry	3 200,00
5119 E	Głowno – Domaradzyn – Ludwiny	5,191	bitumiczna	niezadowalający	20 380,00
			gruntowa	zły	6 846,00
5120 E	Bratoszewice – Domaradzyn – Popów	3,991	bitumiczna	dobry	16 363,00
5121 E	Antoniew – Skubiki – gr. powiatu (Waliszew)	7,224	bitumiczna	zadowalająca	37 565,00
5101 E	Głowno – Helenów – gr. powiatu (Bielawy)	5,406	bitumiczna	dobry	9 800,00
				zadowalający	5 500,00
				niezadowalający	10 758,00
5123 E	Patyki – Antoniew	1,142	bitumiczna	zadowalający	5 938,00
5124 E	Głowno – Wola Zbrożkowa – gr. powiatu (Strzebieszew)	3,346	bitumiczna	zadowalający	11 840,00
			gruntowa	zły	3 558,00
5125 E	Głowno – Ostrołęka – Albinów	4,533	bitumiczna	dobry	15 600,00
				zły	7 971,60

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
5126 E	Głowno – Wola Lubiankowska – gr. powiatu (Łyszkowice)	6,495	bitumiczna	zły	38 320,00
5110 E	Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – gr. powiatu (Jasionna)	5,907	bitumiczna	niezadowolający	31 399,20
				dobry	1 620,00
Miasto Stryków					
5104 E	Stryków (ul. Sowińskiego) – Swędów – Cyprianów	0,318	bitumiczna	zadowolający	1 495,00
5110 E	Stryków (ul. Kolejowa) – Koźle – Pludwiny – gr. powiatu (Jasionna)	0,500	bitumiczna	zadowolający	2 800,00
5100 E	Stryków (ul. Targowa) – Sierżnia – gr. powiatu (Brzeziny)	1,273	bitumiczna	dobry	7 638,00
5162 E	Stryków (ul. Wczasowa) – Cesarka – Bartolin	0,914	bitumiczna	niezadowolający	1 284,00
				dobry	4 200,00
5113 E	Stryków (ul. Grunwaldzka -ul. Mickiewicza -ul. Sienkiewicza)	0,969	bitumiczna	zadowolający	4 428,80
				dobry	1 772,80
Gmina Stryków					
5104 E	Stryków – Swędów (ul. Strykowska – Główna – Leśna) – Cyprianów	5,057	bitumiczna	zadowolający	24 522,00
			gruntowa ulepszona	zły	1 232,00
			gruntowa	zły	1 276,00
5108 E	Rogóżno – Feliksów – Gozdów	2,482	bitumiczna	zadowolający	14 892,00
5111 E	Koźle – Gozdów – Mąkolice	4,409	bitumiczna	zadowolający	26 895,00
5119 E	Głowno – Domaradzyn – Pludwiny	1,259	gruntowa	zły	4 406,00
5120 E	Bratoszewice (ul. Kolejowa) – Domaradzyn – Popów – Karnków	3,267	bitumiczna	dobry	14 043,00
5127 E	Stryków – Nowostawy – Kalinów – Wysoki	8,579	bitumiczna	zadowolający	47 184,00
5112 E	Tymianka -Krucice -Koźle - Wola Błędowa (ul. Wolska) - Bratoszewice (ul. Szkolna)	8,257	bitumiczna	niezadowolający	4 4588,00
5110 E	Stryków – Koźle – Pludwiny – Mąkolice – gr. powiatu (Jasionna)	10,078	bitumiczna	niezadowolający	46 916,80
				dobry	10 050,00
1150 E	granica powiatu -Skoszewy - Niesułków –granica powiatu	5,04	bitumiczna	zadowolający	28 224,00
5103 E	Niesułków – gr. powiatu (Kołacin)	1,306	bitumiczna	dobry	3 750,00
				zły	2 891,20
5100 E	Stryków – Sierżnia – gr. powiatu (Brzeziny)	5,232	bitumiczna	dobry	31 392,00
5162 E	Styków – Cesarka – Bartolin	4,626	bitumiczna	dobry	5 400,00
				dobry	4 146,00
			bitumiczna	zły	1 799,00
				bitumiczna	dobry

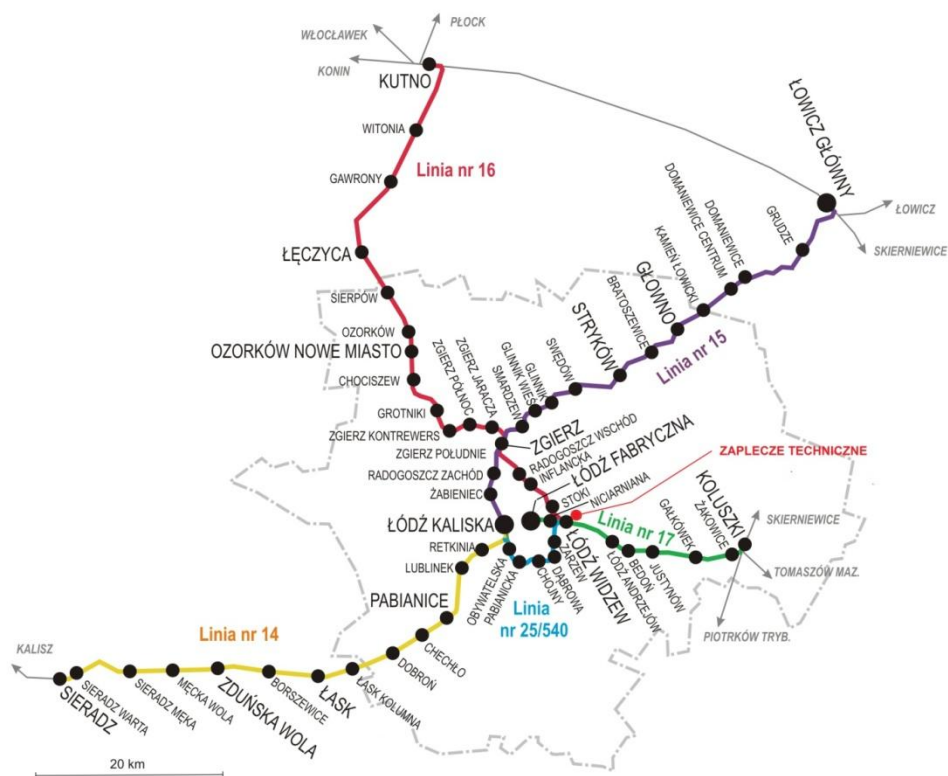
Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
5129 E	Glinnik -Klęk -Dobra (ul. Witanówek) -Dobieszków - Imielnik	10,004	bitumiczna	dobry	14 976,00
				niezadowolający	31 560,00
				zły	6 765,00
5130 E	Dobra (ul. Wodna) – Swędów (ul. Południowa)	5,074	bitumiczna	zadowolający	19 207,20
				dobry	7 975,00
5151 E	Szczawin – Swędów (ul. Nad Torem)	1,131	bitumiczna	dobry	6 220,00
Miasto Zgierz					
5106 E	ul. Piłsudskiego – ul. Szczawińska	3,755	bitumiczna	dobry	6 314,00
				zadowolający	9 390,00
				zły	4 785,00
5136 E	ul. Wiosny Ludów	3,555	bitumiczna	dobry	19 552,00
5102 E	ul. Konstantynowska -Rondo Sybiraków - ul. Konstantynowska	3,377	bitumiczna	zadowolający	17 200,00
				niezadowolający	11 842,00
5157 E	ul. Gałczyńskiego	1,564	bitumiczna	zadowolający	14 702,00
	ul. Musierowicza	0,420	bitumiczna	zadowolający	3 948,00
5158 E	ul. Kasprowicza/ul. Przemysłowa	1,547	bitumiczna	dobry	15 329,10
				zły	2 571,90
5141 E	ul. Łęczycka – Skargi	1,342	bitumiczna	zadowolający	3 734,00
				dobry	1 203,50
				niezadowolający	6 200,10
5160 E	ul. Chelmska – ul. Łagiewnicka	3,09	bitumiczna	niezadowolający	11 450,40
				dobry	9 868,80
5159 E	ul. Mielczarskiego – ul. Kuropatwińskiej	0,624	bitumiczna	zły	4 118,00
5155 E	ul. Targowa	0,334	bitumiczna	zły	2 371,00
5153 E	ul. Skwarna	0,153	gruntowa ulepszona	zły	337,00
5152 E	ul. Uroczą	1,025	bitumiczna	dobry	5 125,00
Gmina Zgierz					
5104 E	Stryków – Swędów – Cyprianów	3,225	gruntowa	zły	15 157,00
5105 E	Kania Góra(ul. Ciosnowska)– Biała (ul. Wypoczynkowa-Kościelna)–Kębliny (ul. Parafialna)	9,268	bitumiczna	dobry	21 165,00
				zadawalający	16 340,00
				zły	9 250,00
5106 E	Zgierz – Kębliny (ul. Oświatowa) – Władysławów	12,315	bitumiczna	dobry	12 457,50
				zadowolający	32 982,00
			gruntowa ulepszona	zły	1 222,00
			gruntowa		14 402,50
5107 E	Wola Branicka – Besiekierz Rudny	2,207	bitumiczna	zły	10 594,00
5108 E	Rogóżno – Feliksów – Gozdów	5,664	bitumiczna	zadowolający	33 984,00
5109 E	Władysławów -Kwilno -Gieczno	11,431	bitumiczna	zadowolający	60 584,00

Numer	Relacja	Długość [km]	Rodzaj nawierzchni	Stan	Nawierzchnia [m ²]
	(ul. Szkolna od dr. Nr 702 do Lorenki) -Modlna - Leśmierz - Mierczyn (granica powiatu)				
2515 E	Śladków Rozlazły – gr. powiatu	0,471	bitumiczna	dobry	1 884,00
5131 E	Łagiewniki – Szczawin (ul. Podleśna – ul. Smardzewska)	8,075	bitumiczna	niezadowolający	30 535,00
				dobry	17 460,00
5129 E	Glinnik – Ukraina	2,570	bitumiczna	zadowolający	6 439,50
			bitumiczna	dobry	5 400,00
			gruntowa	zły	21,00
5151 E	Szczawin – Swędów	2,706	bitumiczna	dobry	14 883,00
5132 E	Dąbrówka – Strumiany (ul. Cegielniana)	2,496	bitumiczna	dobry	7 472,00
			gruntowa	zły	3 073,00
5133 E	droga przez wieś Dąbrówka (ul. Wycieczkowa – ul. Główna)	2,294	bitumiczna	dobry	13 872,80
5167 E	Aleksandrów – Jedlicze – Grotniki (ul. Aleksandrowska – ul. Krótka– ul. Sosnowska – ul. Marszałkowska - ul. Ozorkowska – ul. Brzozowa – ul. Piekarska – ul. Ozorkowska – ul. Krzemień) – Ozorków	5,918	bitumiczna	zadowolający	21 157,20
				dobry	11 000,00
5134 E	Zgierz – Krzemień	4,346	gruntowa	zły	44 329,00
5142 E	Grotniki (ul. Ozorkowska – ul. Ustronie) – Ustronie	2,979	bitumiczna	zadowolający	4 337,80
				dobry	7 320,90
			gruntowa ulepszona	zły	1 053,50
5143 E	Jedlicze (ul. Długa) – Proboszczewice	0,96	bitumiczna	dobry	4 320,00
5144 E	Rosanów (ul. Telefoniczna – ul. Główna – ul. Poprzeczna) – Leonów	5,12	bitumiczna	dobry	10 000,00
				zadowolający	560,00
			gruntowa	zły	7 450,00
5128 E	Emilia (ul. Podgórna – ul. Strażacka) – Kania Góra – Sokolniki	2,511	bitumiczna	niezadowolający	329,40
				dobry	13 475,00
5122 E	Zgierz – Rosanów (ul. Długa – ul. Ciosnowska) – Ciosny	4,788	bitumiczna	dobry	500,00
				zadowolający	8 000,00
			gruntowa	zły	13 978,00

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zgierzu

- linia kolejowa nr 15 Bednary – Łódź Kaliska,
- linia kolejowa nr 16 Łódź Widzew – Kutno.

Rysunek 12. Projekt Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej

Przystanki ŁKA w kierunku północno-wschodnim, na terenie powiatu zgierskiego, obejmować będą m.in.: Zgierz Południe, Smardzew, Glinnik Wieś, Glinnik, Swędów, Stryków, Bratoszewice, Głowno. W kierunku północno-zachodnim terenu powiatu zgierskiego znajdą się przystanki: Zgierz Jaracza, Zgierz Północ, Zgierz Kontrewers, Grotniki, Chociszew, Ozorków Nowe Miasto, Ozorków, Sierpów.

Na potrzeby gospodarki komunalnej woda pobierana jest z ujęć głębinowych, umiejscowionych na terenie powiatu zgierskiego. Do celów przemysłowych wykorzystywana jest woda z ujęć własnych oraz z wodociągów miejskich. Na terenie powiatu zgierskiego zużycie wody w 2007 wynosiło

31 143 m³/dobę, w tym na potrzeby przemysłu wykorzystano średnio 8 288 m³/dobę, zaś pozostała objętość wody 17 099 m³/dobę, została zużyta na potrzeby gospodarki komunalnej. Na terenach wiejskich pobrano średnio 5 756 m³/dobę. Źródłami zasilania były ujęcia przemysłowe oraz komunalne.

Dane dotyczące ilości wody pobieranej z miejskich sieci wodociągowych (m³/dobę) w latach 2006-2007 zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela 7. Gospodarka wodna

Miejscowość	Przemysł		Gospodarka komunalna		Razem	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Aleksandrów Łódzki	13	11	4 306	4 278	4 319	4 289
Głowno ⁶	222	164	1 424	1 393	1 646	1 557
Ozorków	332	334	2 737	2 437	3 069	2 771
Stryków ⁷	531	465	1 240	1 086	1 772	1 551
Zgierz	419	621	9 765	7 853	10 184	8 474
Razem	1 517	1 595	19 467	17 047	20 990	18 642

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego, opracowanie z 2009r, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi oraz UG Głowno i UMG Stryków

Pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji wodociągowej powiat zgierski na tle pozostałych powiatów w województwie plasował się w 2011 r. na miejscu 6, zaś pod względem liczby ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej zajął 7 lokatę.

Stan sieci wodociągowej na terenie powiatu zgierskiego ilustruje tabela 8.

Tabela 8. Sieć wodociągowa

	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
długość wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej	km	1 274,0	1 288,7	1 322,8	1 350,5	1 371,8	1 404,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania ⁸	szt.	30 429,0	26 955,0	2 7094,0	27 345,0	27 781,0	28 285,0
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	5 839,5	5 736,1	5 860,7	5 528,8	5 383,2	5487,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	110 277,0	110 156,0	110 032,0	110 032,0	111 174,0	110 850,0
ludność korzystająca z	osoba	145 138,0	145 391,0	145 728,0	146 273,0	148 527,0	148 889,0

⁶ Dane skorygowane przez Gminę (czerwiec 2013 r.)

⁷ j/w

⁸ Dane skorygowano o wartości wskazane przez UG Parzęczew, UM Głowno, UMG Stryków

sieci wodociągowej							
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, skrót dam³ - dekametr sześcienny jednostka objętości
1 dam³ = 1000 m³

Analizując zapisy powyższej tabeli uwagę zwraca gwałtowny spadek liczby połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych oraz budynków zbiorowego zamieszkania na przełomie lat 2006 i 2007. Spadek w tej kategorii odnotowano na obszarze Aleksandrowa Łódzkiego, Ozorkowa i Zgierza. Różnice liczby połączeń w latach 2006 i 2007 wynikają najprawdopodobniej z przekazania do GUS informacji na temat wszystkich połączeń (np. działek, instytucji) a nie jedynie połączeń do budynków mieszkalnych. Pozostałe zmiany związane z liczbą połączeń wodociągowych na terenie powiatu zgierskiego na przestrzeni lat 2006 – 2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba (szt.) połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych oraz budynków zbiorowego zamieszkania

Jednostka terytorialna	2006	2007	2009	2010	2011
Powiat zgierski	39 818	36 640	37 696	38 570	39 575
Głowno (1)⁹	1 419	1 441	1 499	1 519	1 554
Ozorków (1)	1 961	2 042	2 082	2 137	2 169
Zgierz (1)	5 971	6 071	6 072	6 075	6 171
Aleksandrów Łódzki (3)	5 239	4 501	4 501	4 738	4 972
Aleksandrów Łódzki - miasto (4)	3 444	2 636	2 636	2 708	2 754
Aleksandrów Łódzki - obszar wiejski (5)	1 795	1 865	1 865	2 030	2 218
Głowno (2)	1 181	1 183	1 206	1 218	1 218
Ozorków (2)	3 027	1 693	1 693	1 750	1790
Parzęczew (2)¹⁰	1 708	1 758	1 852	1 803	1 848
Stryków (3)¹¹	3 984	4 093	4 513	4 608	4 740
Stryków - miasto (4)	869	880	931	954	964
Stryków - obszar wiejski (5)	3 115	3 213	3 582	3 654	3776
Zgierz (2)	6 105	5 264	5 264	5 376	5 401

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych oraz UM Głowno, UG Parzęczew, UMG Stryków

Analizując zużycie wody na terenie powiatu zgierskiego widać nieznaczny spadek jego poziomu zarówno w miastach jak i na terenach wiejskich, co może być związane z bardziej racjonalnym wykorzystaniem wody przez mieszkańców regionu.

Tabela 10. Zużycie wody w gospodarstwach domowych

Na 1 os. korzystającą	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogółem	m3	40,2	39,5	40,2	37,8	36,2	36,9
w miastach	m3	36,8	37,3	36,3	34,7	33,4	33,0

⁹ Dane zaktualizowane przez gminę (czerwiec 2013)

¹⁰ j/w

¹¹ j/w

na wsi	m3	51,1	46,1	52,4	47,1	44,7	48,0
--------	----	------	------	------	------	------	------

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Przeważająca ilość nieczystości płynnych dociera do oczyszczalni z sieci kanalizacji sanitarnej (służącej do odprowadzania ścieków sanitarnych) oraz sieci kanalizacji przemysłowej (wykorzystywanej do odprowadzania ścieków przemysłowych – niebędących ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi powstałych w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będących ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzanych urządzeniami kanalizacyjnymi zakładu). Na terenach nieobjętych kanalizacją, ścieki gromadzone są w przydomowych zbiornikach bezodpływowych, a następnie, za pośrednictwem specjalistycznego transportu, dowożone są do automatycznej stacji zlewnej.

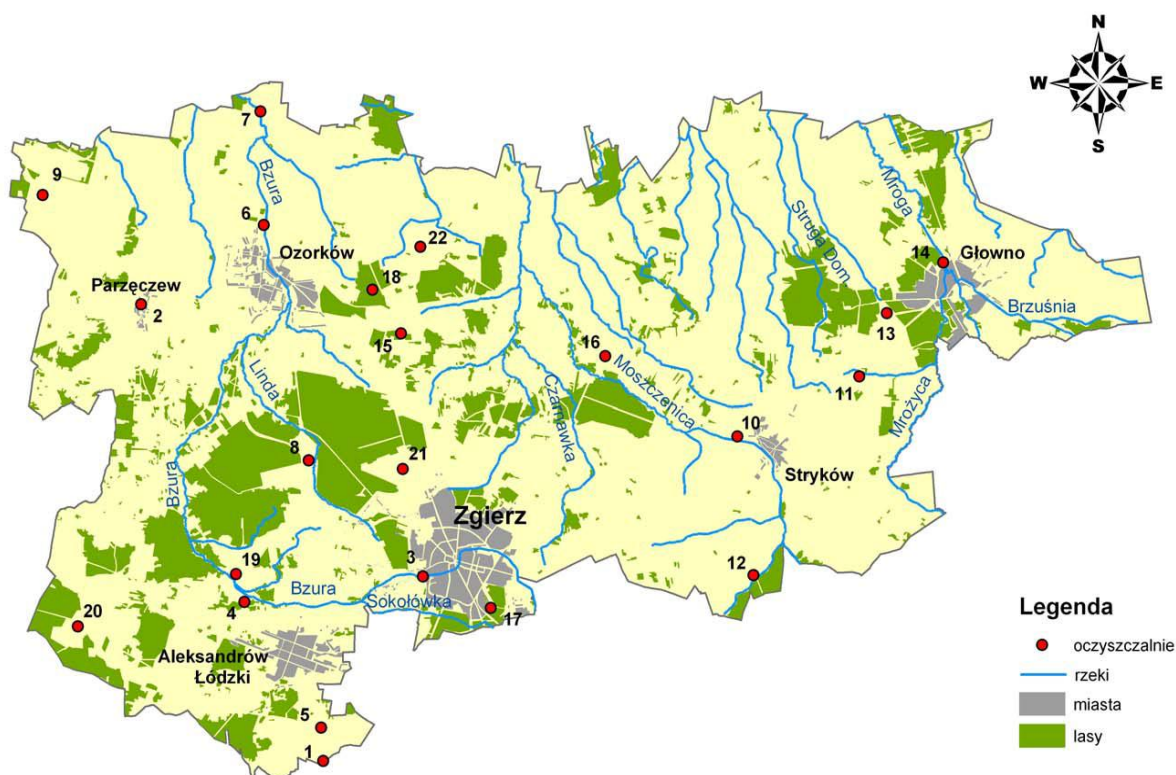
Tabela 11. Sieć kanalizacyjna

Kanalizacja	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	221,0	227,6	233,1	240,0	249,2	293,2
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	36,9	40,3	41,7	42,7	49,4	50,0
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	36,9	40,3	41,7	42,7	49,4	43,7
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	6 601,0	6 675,0	6 824,0	6 925,0	7 102,0	7 242,0
ścieki odprowadzone	dam ³	4 322,2	4 342,2	4 295,1	4 224,5	4 460,0	4 121,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	os.	86 824,0	86 869,0	86 881,0	87 120,0	88 100,0	88 061,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	92 190,0	92 484,0	92 594,0	92 914,0	94 204,0	94 474,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych przedstawionych powyżej, długość czynnej sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat 2006 – 2011 w powiecie zgierskim była stopniowo wydłużana, a tym samym zwiększyła się ogólna liczba ludności korzystającej z kanalizacji (przy niewielkim spadku liczby użytkowników z terenów miejskich). Ścieki odprowadzane siecią kanalizacji poddawano oczyszczaniu mechaniczno-biologicznemu oraz w części z pogłębionym usuwaniem biogenów. Na terenie powiatu zgierskiego w 2011 roku działało 6 komunalnych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalnie zakładowe, których rozkład wskazano na rysunku 13.

Rysunek 13. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Źródło: Strona internetowa: <http://www.wios.lodz.pl/docs/zgierz2008.pdf>

Tabela 12. Ilościowe i jakościowe wskaźniki zanieczyszczeń w przykładowych przedsiębiorstwach

Nazwa zakładu	Odbiornik (rzeka)	Ilość ścieków m³/dobę	Zawiesina kg/dobę	Azot ogólny kg/dobę	Fosfor ogólny kg/dobę
Spółdzielnia Pracy Chemików "Xenon" w Rąbieniu	dopływ Lubczyny	76,0	2,1	-	-
Zakład Gospodarki Komunalnej w Parzęczewie	Gnida	97,0	2,7	-	-
Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Zgierzu	Bzura	11 154,0	183,8	147,8	6,8
PGKiM Sp. z o.o. w Aleksandrowie Łódzkim - oczyszczalnia Ruda Bugaj	Bzura	3 582,0	78,1	39,5	2,8
Urząd Gminy w Aleksandrowie Łódzkim - oczyszczalnia w Rąbieniu	Lubczyna	18,0	0,6	-	-
Ozorkowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.	Bzura	5 579,0	48,7	98,3	5,8
Cukrownia Leśmierz S.A.	Bzura	319,0	7,0	7,3	-
Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Grotnikach	do ziemi	19,0	0,8	-	-
Zespół Zarządców Nieruchomościami WAM Sp. z o.o. - oczyszczalnia Leźnica Wielka (eksploatacja od 01.07.2007)	Gnida	159,0	0,9	-	-
Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Strykowie	Moszczenica	532,0	2,6	-	-
Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bratek”	dopływ Mrożycy	92,0	1,1	-	-
Centrum Kształcenia OHP w Dobieszkowie	Struga Dobieszkowska	22,0	0,4	-	-
SOLAN S.A. w Głownie	Struga Domaradzka	817,0	9,2	3,9	0,1
Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Głownie	Mroga	1 841,0	48,0	32,4	1,3
POLSKA WODA Sp. z o.o. - ujęcie Aleksandria	Starówka	904,0	5,5	-	-
ZOZ Stowarzyszenie „Monar” w Kęplinach	Moszczenica	5,0	-	-	-

Nazwa zakładu	Odbiornik (rzeka)	Ilość ścieków m³/dobę	Zawiesina kg/dobę	Azot ogólny kg/dobę	Fosfor ogólny kg/dobę
Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o. w Płocku, Baza Magazynowa Nr 1 Zgierz	Bzura	163,0	1,2	-	-
Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej dla Dzieci z Chorobami Narządu Ruchu, Dróg Oddechowych i Wad Wymowy	do ziemi	6,0	0,05	-	-
Gospodarstwo Mieszkaniowe ZWRSP w Ksawerowie z/s w Łodzi - oczyszczalnia Nakielnica	Bzura	16,0	0,1	-	-
Gorzelnia „Bełdów”	Bełdówka	15,0	-	-	-
Urząd Gminy Zgierz - oczyszczalnia osiedlowa Lućmierz	do ziemi	34,0	0,04	-	-
Bakupi Sp. z o.o. – ujęcie Modlna		66,7	1,2	-	-

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego opracowanie z 2009r, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi

Odpady płynne, pochodzące z największych oczyszczalni w obrębie powiatu, poddawane są trzeciemu stopniowi oczyszczania, dzięki czemu zmniejsza się ładunek azotu i fosforu. Wg danych WIOŚ największy udział odprowadzanych ścieków (spośród oczyszczalni w obrębie powiatu zgierskiego), miała oczyszczalnia w Zgierzu (ponad 40% – dziennie do oczyszczalni wpływało średnio 11 154 m³ ścieków) oraz Ozorkowskie Przedsiębiorstwo Komunalne i Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Głownie.

Tabela 13. Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu zgierskiego

	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Oczyszczalnie komunalne							
Biologiczne	szt.	4	4	4	5	5	6
z podwyższonym usuwaniem biogenów	szt.	6	6	6	5	5	5
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu							
Biologiczne	m³/dobę	1 980	1 980	1 980	2 530	2 530	2 567
z podwyższonym usuwaniem biogenów	m³/dobę	40 005	40 005	40 000	39 530	39 530	39 550
Równoważna liczba mieszkańców							
Ogółem	osoba	160 848	160 848	154 392	153 893	141 393	174 814
Ścieki oczyszczane w ciągu roku							
odprowadzone ogółem	dam³	4 322,2	4 342,2	4 295,1	4 224,5	4 460,0	4 121,0
oczyszczane razem	dam³	4 156,0	4 187,0	4 074,0	4 083,0	4 460,0	4 121,0
oczyszczane biologicznie	dam³	229,0	271,0	258,0	343,0	338,0	349,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni wg lokalizacji							
Ogółem	osoba	113 130	113 398	112 902	109 640	105 196	106 321
w miastach	osoba	108 400	108 568	109 440	104 446	101 437	101 782

	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
na wsi	osoba	4 730	4 830	3 462	5 194	3 759	4 539
Ludność korzystająca z oczyszczalni							
Ogółem	osoba	113 130	113 398	112 902	109 640	105 196	106 321
Biologiczne	osoba	4 940	5 079	5 302	7 404	6 394	7 263
Osady wytworzone w ciągu roku							
Ogółem	t	2 939	3 087	2 916	2 942	2 905	3 080
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności							
Ogółem	%	70,37	70,43	69,95	67,70	64,0	64,6
Miasta	%	91,88	92,16	93,03	88,82	85,4	86,0
Wieś	%	11,06	11,18	7,91	11,71	8,3	9,8

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Tabela 14. Oczyszczalnie przemysłowe na terenie powiatu zgierskiego

Oczyszczalnie							
Mechaniczne	szt.	2	2	1	1	1	1
Biologiczne	szt.	5	4	4	5	3	2
przepustowość projektowa oczyszczalni							
Mechaniczne	m³/dobę	260	260	60	60	60	60
Biologiczne	m³/dobę	4 239	3 891	3 491	3 502	2 239	2 877
gospodarowanie wodą w przemyśle w ciągu roku							
zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam³	1 107	782	840	838	1 461	1 533
ścieki przemysłowe odprowadzone w ciągu roku							
ścieki odprowadzone ogółem	dam³	996	712	773	718	997	1 162
ścieki odprowadzone do kanalizacji	dam³	219	208	330	370	380	405
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub ziemi	dam³	777	504	443	348	617	757
ścieki oczyszczane razem	dam³	755	483	425	320	220	272
ścieki oczyszczane mechanicznie	dam³	11	10	1	1	1	3
ścieki oczyszczane biologicznie	dam³	744	473	424	319	219	269
ścieki nieoczyszczane	dam³	22	21	17	18	21	1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Prawdopodobną przyczyną spadku liczby osób korzystających z oczyszczalni jest migracja ludności. Niemal we wszystkich latach (z wyjątkiem 2010 roku) ilość mieszkańców miast powiatu zgierskiego zmniejszała się, liczba mieszkańców wsi natomiast systematycznie wzrastała. Może to wiązać się z osiedlaniem na terenach nieobjętych kanalizacją, wówczas ścieki gromadzone są w przydomowych zbiornikach, najprawdopodobniej trafiają do przydomowych oczyszczalni. Jak wynika z danych GUS-u, w ostatnich latach wzrastała ilość zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, stąd spadek liczby ścieków trafiających do oczyszczalni. W ramach programu „Infrastruktura i Środowisko” Narodowej Strategii Spójności dotację m.in. na modernizację oczyszczalni ścieków, a także budowę oczyszczalni przydomowych, co wyjaśnia spadek ilości ścieków nieoczyszczonych, otrzymała Gmina Aleksandrów Łódzki. Wsparcie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na budowę gminnej sieci przydomowych oczyszczalni ścieków uzyskała również Gmina Parzęczew realizując dzięki pozyskanym środkom budowę 265 szt. oczyszczalni.

3.3.1.4 Gospodarka odpadami

Celem uporządkowania gospodarki odpadami, w 2009 roku stworzono „Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Zgierskiego” na okres od 2004 r. do 2007 r. z perspektywnymi działaniami do 2011 r. Plan został opracowany w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 9 kwietnia 2003 roku w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620). Ponadto wzięto pod uwagę założenia i zadania zawarte w „Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010” przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 8 maja 2003 r. (M. P. z dnia 18 czerwca 2003 r.), Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (KPGO) uchwalonym uchwałą Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r. (M. P. z dnia 28 lutego 2003 r.) oraz w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego (WPGO).

Podczas tworzenia Planu wykorzystano również dane zamieszczone w „Informacjach o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego” (z lat 1999 – 2003), opracowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, a także ankiety dotyczące gospodarki odpadami, przygotowane przez poszczególne gminy.

Niemal wszystkie składowiska powiatu zostały rekultywowane bądź zamknięte. Odpady komunalne zbierane z terenu powiatu unieszkodliwiane są na składowisku w Modlnej (gmina Ozorków) i Frankach (gmina Krośniewice, powiat kutnowski). W 2011 roku WFOŚiGW udzielił pożyczki na zadanie związane z rozbudową składowiska odpadów w miejscowości Franki (gmina Krośniewice), w wyniku którego umożliwiające będzie dalsze przyjmowanie i składowanie odpadów m.in. z terenów zgierskich. Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego 2012 składowisko w Modlnej traktowane jest jako zastępcza instalacja przetwarzania odpadów komunalnych.

Tabela 15. Wykaz eksploatowanych składowisk odpadów

Składowisko	Lokalizacja	% wypełnienia	Ilość odpadów zeskladowanych unieszkodliwionych [Mg]	Planowany termin zamknięcia składowiska	Typ składowiska
Składowisko odpadów komunalnych w Modlnej ¹²	MODLNA, gm. Ozorków	91	6 551,08	eksploatacja do czasu wybudowania regionalnej instalacji przetwarzania odpadów	Odpady inne niż niebezpieczne
Składowisko odpadów przemysł. EKO-BORUTA	ZGIERZ, m. Zgierz	100	6,00	Zamknięte 30.04.2007 r.	Odpady niebezpieczne
Składowisko odpadów ściekowych w Zgierzu	ZGIERZ, m. Zgierz	65	7 432,00	Brak danych	Odpady inne niż niebezpieczne
Mokre składowisko odpadów paleniskowych w Zgierzu	ZGIERZ, m. Zgierz	55	2 613,00	Do 31.12.2009 r.	Odpady inne niż niebezpieczne

Źródło: Informacja o stanie środowiska na obszarze powiatu zgierskiego opracowanie z 2009r, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi

¹² Dane dotyczące składowiska w Modlnej zaktualizowano za Planem Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego 2012

Obecnie na terenie powiatu zgierskiego prowadzone są zbiórki odpadów w tym zbiórki selektywne, składowanie i utylizacja, zgodnie z ustawą o odpadach z dn. 14.12.2012 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 21). Według danych zawartych w poniższej tabeli głównym źródłem wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa, ilość produkowanych przez nie odpadów systematycznie wzrasta.

Tabela 16. Dane dotyczące gospodarki odpadami w latach 2006 – 2011

Odpady komunalne zmieszane							
	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	t	42 733,78	44 484,09	44 057,51	44 828,91	44 039,01	45 490,77
z gospodarstw domowych	t	30 496,55	31 727,56	31 524,76	31 242,43	32 738,22	34 864,10
Składowiska odpadów komunalnych							
czynne składowiska odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne	szt.	brak danych	brak danych	brak danych	1	1	1
Odpady nagromadzone z wyłączeniem odpadów komunalnych							
Ogółem	tys.t.	136,6	183,9	32,8	37,7	31,2	142,9
Odpady – wskaźniki							
odpady wytworzone na 1 km ²	t	159,8	215,1	38,4	44,1	36,5	167,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.1.5 Energetyka

Powiat zgierski jest zaopatrywany w energię elektryczną przez PGE Dystrybucja S.A, PKP Energetyka i Energetyka Boruta. Przy czym udział dwóch ostatnich podmiotów w dostawach energii elektrycznej jest niewielki. Obszar zasilania przez PKP Energetyka obejmuje niektórych odbiorców przy szlakach kolejowych, natomiast Energetyka Boruta zasilą odbiorców zlokalizowanych na terenach dawnych zakładów Boruta w Zgierzu.

Długość linii energetycznych na koniec 2012 r. w posiadaniu PGE Dystrybucja S.A przedstawiała się następująco:

- linii napowietrznych 15kV – 878 km
- linii kablowych 15kV -307 km
- linii napowietrznych 0,4kV – 1744 km
- linii kablowych 0,4kV – 663 km
- słupowych stacji trafo 15/0,4kV – 759 szt.
- budynkowych stacji trafo 15/0,4kV – 288 szt.

Rozwój sieci, polegający na modernizacji istniejących urządzeń i budowie nowych, uzależniony jest głównie od wniosków, wpływających od klientów o przyłączenie do sieci. Z opracowanych i przyjętych do realizacji dokumentów, w najbliższym czasie będzie budowanych ok. 7 stacji 15/0,4kV, ok. 4km linii 15kV oraz ok. 3km linii 0,4kV.

Wymiana oświetlenia ulicznego przeprowadzana jest natomiast w porozumieniu z właściwym terenowo Urzędem Gminy. PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź-Miasto nie planuje w najbliższym czasie inwestycji w zakresie oświetlenia ulicznego na terenie powiatu zgierskiego.

W zakresie utrzymywania m.in. powiatowych oraz administracyjnych obiektów (w tym budynków szkół, domów dziecka czy poradni psychologiczno-pedagogicznych itp.), zaplanowano utworzenie Powiatowej Spółki Infrastrukturalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Zgierzu (podmiot został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego 31.01.2013 r.). Spółka wykonuje powierzone jej zadania o charakterze użyteczności publicznej w zakresie utrzymania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, a także w zakresie utrzymania dróg powiatowych na terenie powiatu zgierskiego. Z takimi działaniami związana jest m.in. konieczność ogłoszenia przetargu na dostawcę energii elektrycznej do wszystkich budynków, celem zmniejszenia kosztów tej usługi. Ponadto spółka otrzyma zwrot podatku VAT, co według wstępnych szacunków, pozwoli zaoszczędzić Powiatowi w ciągu roku około 2 mln zł. Szczegóły zużycia energii w poszczególnych gospodarstwach domowych, na przestrzeni lat 2006 – 2011, zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 17. Energia elektryczna

W gospodarstwach domowych w miastach	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	45 797	46 250	47 000	47 573	47 896	48 018
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	97 911,75	98 376,93	102 203,42	104 512	107 608	106 749
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu							
Ogółem	szt.	61 727	62 431	63 687	64 906	65 714	66 178
na wsi	szt.	15 930	16 181	16 687	17 333	17 818	18 160
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu							
Ogółem	MWh	146 115	147 145	154 015	158 639	165 292	164 903
na wsi	MWh	48 203	48 768	51 812	54 126	57 685	58 154
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu na 1 mieszkańca							
ogółem	kWh	908,6	914,0	955,6	981,3	1007,2	1003,4
na wsi	kWh	299,8	302,9	321,5	334,8	351,5	353,9
Energia elektryczna w miastach							
na 1 mieszkańca	kWh	828,9	834,4	868,1	888,5	905,0	900,5
na 1 odbiorcę (gosp.dom.)	kWh	2 138,0	2 127,1	2 174,5	2 196,9	2 246,7	2 223,1

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.1.6 Ciepłownictwo

Dostawcą energii ciepłej na terenie Zgierza jest Elektrociepłownia Zgierz Spółki PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Elektrociepłownia Zgierz działała od 1998 roku jako Energetyka Boruta Sp. z o.o., czyli jako nowy podmiot gospodarczy, powstały ze struktur nieistniejących już Zakładów Przemysłu Barwników „BORUTA” S.A. w oparciu o elektrociepłownię przemysłową. Energia elektryczna wytwarzana jest w kogeneracji, od 2008 roku wytwarzanie ciepła i energii elektrycznej oparte jest na spalaniu węgla (głównie brunatnego) i biomasy. Do zadań oddziału należy dystrybucja i sprzedaż swoich produktów, prowadzenie poboru i uzdatniania wody oraz działalność usługowa w zakresie sprzedaży detalicznej szerokiej gamy asortymentów węgla z własnego składu opałowego dla mieszkańców miasta i okolic. Oddział Elektrociepłownia Zgierz jest podstawowym wytwórcą ciepła dla miasta Zgierza, a także głównym dostawcą energii elektrycznej dla Parku Przemysłowego Boruta – Zgierz.

Tabela 18. Ciepłownictwo

		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wg celu							
ogółem	GJ	300 163,4	294 227,2	298 319,6	732 298,8	793 295,0	696 666,0
Kotłownie i sieć ciepłownicza							
ogółem	ob.	31	38	39	47	48	45

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W gminach należących do powiatu zgierskiego podjęto działania w kierunku wykorzystania energii geotermalnej do ogrzewania mieszkań (Ozorków, Rogóźno). Temperatura wody z poziomu 200 metrów pod powierzchnią wynosi ok. 28 - 36 stopni (wody solankowe), zaś z pokładów głębokich od 90 stopni Celsjusza¹³. Wody geotermalne planuje się wykorzystać również do celów uzdrowiskowo – leczniczych oraz sportowo – wypoczynkowych.

3.3.1.7 Gazownictwo

Podmiotem dostarczającym gaz na terenie powiatu jest Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o.

Pod względem odsetka ludności korzystającej z instalacji gazowej powiat zgierski w 2011 r. znajdował się na 8 pozycji wśród powiatów województwa łódzkiego.

W latach 2006 – 2011 długość czynnej sieci przesyłowej wzrosła o 20%, ale tylko nieznacznie zwiększyła się liczba gospodarstw domowych korzystających z gazu. Większość odbiorców stanowią mieszkańcy miast powiatu zgierskiego.

Tabela 19. Sieć gazowa

	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011
długość czynnej sieci ogółem w m	m	359 696	389 680	394 024	410 220	418 933	431 704
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	68 582	82 985	79 065	79 065	79 075	79 075
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	291 114	306 695	314 959	331 155	339 858	352 629
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	5 697	5 905	6 102	6 338	6 508	6 760
odbiorcy gazu	gosp. dom.	22 172	21 936	21 366	21 615	22 443	22 512
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	4 462	4 641	4 883	5 161	5 359	5 461
odbiorcy gazu w miastach	gosp. dom.	21 460	21 184	20 503	20 683	21 449	21 429
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	6 973,5	6 899,4	7 578,6	112 06,1	120 77,4	11 730,7

¹³ Analiza możliwości wykorzystania zasobów wód geotermalnych i powierzchniowych oraz borowin w okolicy miejscowości Rogóźno, s.46-47

zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	4 186,9	4 171,5	4 995,8	7 243,4	8 703,2	8 681,2
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	53 623	53 516	53 322	55 251	55 685	56 618

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.2 Ochrona środowiska

Na terenie powiatu zgierskiego istnieje wiele form ochrony przyrody obejmujących Park Krajobrazowy, 7 rezerwatów przyrody, 253 pomniki przyrody, 2 użytki ekologiczne oraz 1 stanowisko dokumentacyjne. Rejestr wszystkich form ochrony przyrody prowadzi Regionalny Konserwator Przyrody – Zastępca Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Jego zasób jest dostępny na stronie internetowej: www.lodz.rdos.gov.pl

Tabela 20. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej

OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ							
Obszary prawnie chronione							
		2006	2007	2008	2009	2010	2011
ogółem	ha	22 852,6	22 852,6	22 852,6	22 852,6	22 852,8	22 852,8
rezerваты przyrody	ha	308,1	308,1	308,1	308,1	308,5	308,5
parki krajobrazowe razem	ha	1 933,2	1 933,2	1 933,2	1 933,2	1 933,2	1 933,2
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych	ha	37,7	37,7	37,7	37,7	37,7	37,7
obszary chronionego krajobrazu razem	ha	20 870,9	20 870,9	20 870,9	20 870,9	20 870,9	20 870,9
rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody na obszarach chronionego krajobrazu	ha	270,5	270,5	270,5	270,5	270,5	270,5
użytki ekologiczne	ha	48,3	48,3	48,3	48,3	48,3	48,3
stanowiska dokumentacyjne	ha	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1	0,1
udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
Pomniki przyrody							
ogółem	szt.	243	243	242	242	259	259
wprowadzone uchwałą rady gminy	szt.	65	65	65	brak danych	brak danych	brak danych
NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WG KIERUNKÓW INWESTOWANIA							
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej wg kierunków inwestowania							
ogółem	tys. zł	1 693,9	2 782,1	6 147,9	brak danych	brak danych	brak danych
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wg kierunków inwestowania							
ogółem	tys. zł	20 785,8	18 222,9	2 497,6	brak danych	brak danych	brak danych
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu							
ogółem	tys. zł	1 708,0	8 050,3	391,4	brak danych	brak danych	brak danych

Gospodarka ściekowa i ochrona wód							
ogółem	tys. zł	5 169,2	9 613,7	23 320,3	brak danych	brak danych	brak danych
Gospodarka odpadami							
gospodarka odpadami ogółem	tys. zł	1 695,9	92,4	228,3	brak danych	brak danych	brak danych
Pozostała działalność związana z ochroną środowiska							
ogółem	tys. zł	11 957,7	411,4	312,1	brak danych	brak danych	brak danych
oszczędzanie energii	tys. zł	11 946,7	411,4	312,1	brak danych	brak danych	brak danych
oszczędzanie energii na 1 mieszkańca	zł	74,3	2,6	1,9	brak danych	brak danych	brak danych
NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA							
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej na ochronę środowiska							
ogółem	tys. zł	20 785,8	18 222,9	24 971,6	brak danych	brak danych	brak danych
na gospodarkę wodną							
ogółem	tys. zł	1 693,9	2 782,1	6 147,9	brak danych	brak danych	brak danych

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W 2008 roku na terenie powiatu zgierskiego przeprowadzono monitoring stanu czystości rzeki Bzury oraz jej dopływów. Według ogólnej klasyfikacji czystości, woda spełniała normy V klasy, czyli wód złej jakości. Taki stan spowodowany był odprowadzaniem do rzeki oczyszczalnych ścieków komunalnych oraz przemysłowych ze Zgierza. Wody rzeki zostały zakwalifikowane do V klasy, głównie ze względu na wysoki wskaźnik czynników biogennych oraz zanieczyszczeń sanitarnych. W latach poprzednich stan wód utrzymywał się na podobnym poziomie.

Objęte kontrolą dopływy rzeki Bzury, czyli Mroga wraz z Mrożyca i Strugą Domaradzką, spełniały normy IV klasy – wód niezadowalającej jakości. Pod względem przydatności wód do bytowania i migracji ryb, okazały się nie spełniać wymogów. Rzeki wykazywały wysokie stężenie wskaźników tlenowych oraz biogenów. Poza tym niektóre profile kontrolne wykazały niedobór tlenu rozpuszczonego bądź nadmiar azotu amonowego.

W wyniku przeprowadzonego w 2011 roku monitoringu rzek i zbiorników stwierdzono, iż kształt zlewni rzeki (całość obszaru, z którego wody spływają do danej rzeki lub jej fragmentu) Bzury uległ znacznym zmianom wynikającym z wpływu zanieczyszczeń komunalnych pochodzących z Łodzi, Zgierza, Ozorkowa i Łęczycy. Również jej stan chemiczny oceniono poniżej stanu dobrego. Pozytywnie natomiast oceniono stan wód podziemnych - w badaniach prowadzonych przez WIOŚ w ramach monitoringu diagnostycznego pobrano próbki wody z punktu obserwacyjno-pomiarowego w Rąbieniu, której przyznano I klasę czystości.

W 2008 roku zrealizowano badania prób gleb, proces ten odbył się zgodnie z Instrukcją Pomiarowo - Próbobiorczą IPP/001 opracowaną na podstawie normy PN-R-04031:1997. Podstawą oceny jakości badanych gleb było Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9.09.2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz.U. Nr 165, poz. 1359). Określono trzy grupy gruntów, dla których obowiązują poszczególne wartości dopuszczalne zanieczyszczeń:

- grunty grupy A – obszary poddane ochronie na podstawie przepisów prawa wodnego i o ochronie przyrody,

- grunty grupy B – użytki rolne z wyłączeniem gruntów pod stawami i pod rowami, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, grunty zabudowane i zurbanizowane z wyłączeniem terenów przemysłowych, komunikacyjnych i użytków kopalnych,
- grunty grupy C – tereny przemysłowe, użytki kopalne, tereny komunikacyjne.

Przy czym najostrzejsze normy obowiązują na gruntach grupy A, najłagodniejsze na gruntach grupy C. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono, że w badanych próbkach gleb wartości stężeń metali ciężkich nie przekraczają dopuszczalnych poziomów dla grupy C.

Analizując sytuację powiatu pod kątem zanieczyszczenia powietrza wśród głównych czynników wpływających na jego jakość wymienić należy:

- emisję punktową z wysokich emitorów (np. kominy elektrociepłowni), emisję niską z obszarów zwartej zabudowy (np. miasta), emisję komunikacyjną (np. spaliny samochodowe);
- transgraniczne przemieszczanie zanieczyszczeń z Łodzi.

Z uwagi na sąsiedztwo Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, jakość powietrza oceniana jest w dwóch sferach:

- miast: Zgierz oraz Aleksandrów Łódzki – w ramach strefy „Aglomeracja Łódzka”,
- pozostałego obszaru powiatu – określanego jako strefa łączysko – zgierska, w skład której wchodzi następujące powiaty: łączyski, kutnowski, pabianicki, poddębicki, zgierski.

W ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza, jakość powietrza w powiecie zgierskim określana jest przy użyciu różnych metod. Podstawę oceny stanowią przede wszystkim metody pomiarowe. Drugą, uzupełniającą grupą metod, jest obiektywne szacowanie na podstawie analogii oraz wykonywane co 2-3 lata modelowanie matematyczne, oparte na podstawie danych o emisji zanieczyszczeń powietrza, danych o użytkowaniu terenu oraz danych meteorologicznych. Uzupełnieniem systemu oceny jakości powietrza jest wdrożony w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w 2005 r. system prognoz zanieczyszczenia powietrza, obejmujący swym działaniem m.in. obszar Aglomeracji Łódzkiej, w tym Zgierz i Aleksandrów Łódzki.

Pomiary emisji punktowej głównych zanieczyszczeń przeprowadzane w 2011 roku wskazują, że największy udział w sumie wszystkich zanieczyszczeń na terenie powiatu zgierskiego ma tlenek węgla (49%) oraz dwutlenek siarki (28%). Do zakładów emitujących najwięcej zanieczyszczeń na terenie powiatu zgierskiego zaliczyć należy Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Aleksandrowie Łódzkim oraz spółkę SOLAN S.A. (Głowno), znajdujące się na 24. i 25. miejscu wśród największych emitentów w regionie łódzkim.

W 2011 roku sieć monitoringu zanieczyszczeń gazowych powietrza na terenie województwa łódzkiego w większości punktów pomiarowych odnotowała niższe niż w roku 2010 wartości stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenu węgla.

Tabela 21. Stężenia średnioroczne mierzone na stacji automatycznej w Zgierzu

Stężenie w mikrogramach na metr sześcienny ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Norma	2010	2011
SO ₂	20	17,2	14,6
NO ₂	40	21,5	19,6
CO	10 000	704,2	589,6

Źródło: Dane WIOŚ w Łodzi

O ile na terenach oddalonych od głównych tras komunikacyjnych nie dochodzi do przekroczenia obowiązujących norm, to podwyższone wartości emisji występują, w zależności od zabudowy, wzdłuż dróg, w promieniu od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od jezdni. Maksymalne stężenie dwutlenku azotu zostało przekroczone jedynie na terenach, które są pod bezpośrednim wpływem emisji komunikacyjnej – mierzone w punktach położonych przy jezdni, wyniosło w powiecie zgierskim od 158% (Zgierz, ul. Armii Krajowej), 117,2% (Stryków, ul. Warszawska 48), do 101,1% (Zgierz, ul. Ozorkowska) wartości dopuszczalnej.

3.3.3 Infrastruktura społeczna

3.3.3.1 Oświata

Powiat Zgierski zapewnia szeroką ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży z regionu. Na jego terenie działa 46 szkół podstawowych (w tym 5 specjalnych) oraz 29 gimnazjów (w tym 4 specjalne). W ramach 52 szkół ponadgimnazjalnych funkcjonują zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące oraz technika i szkoły policealne.

Dane dotyczące stopnia komputeryzacji szkół i placówek oświatowych oraz ich zaplecza sportowego wraz z wydatkami ponoszonymi na utrzymanie placówek przedstawione zostały w formie tabelarycznej. Pod względem stopnia skomputeryzowania placówek oświatowych oraz dostępu do Internetu Powiat Zgierski zajął 2 miejsce w województwie łódzkim (wg rankingu GUS z 2011 r). Łączne wydatki na oświatę i wychowanie w 2011 roku stanowiły 37,1% budżetu powiatu (były wyższe w stosunku do wydatków z roku 2010 o 3 punkty procentowe).

Tabela 22. Baza sportowa i skomputeryzowanie placówek oświatowych

Placówka	Stopień komputeryzacji	Baza sportowa	Wydatki za rok 2012 (PLN)	Wydatki planowane 2013 (PLN)
Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Aleksandrowie Łódzkim	2 sale komputerowe (50 komputerów) 11 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, siłownia, boisko wielofunkcyjne	2 154 242,96	2 185 220,00
Zespół Szkół Licealno – Gimnazjalnych w Głownie	1 sala komputerowa (25 komputerów) 1 sala – centrum multimedialne (6 komputerów) 12 komputerów dla administracji i uczniów.	1 sala gimnastyczna, boisko do koszykówki, sala fitness i siłownia, boisko do piłki nożnej, bieżnia	2 261 017,85	2 324 496,00

Placówka	Stopień komputeryzacji	Baza sportowa	Wydatki za rok 2012 (PLN)	Wydatki planowane 2013 (PLN)
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ozorkowie	2 sale komputerowe (32 komputery), 17 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów.	1 sala gimnastyczna, sala fitness, boisko do koszykówki, boisko do piłki nożnej, bieżnia, skocznia	2 169 322,35	2 159 183,00
Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica w Zgierzu	2 pracownie komputerowe (45 komputerów), 35 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów.	1 sala gimnastyczna, 1 sala do aerobiku	3 644 097,60	3 335 680,00
Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica w Aleksandrowie Łódzkim	3 pracownie komputerowe (57 komputerów) 12 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów.	1 sala gimnastyczna, siłownia	2 760 806,74	2 842 310,00
Zespół Szkół nr 1 im. prof. Romualda Adama Cebertowicza w Głownie	3 sale komputerowe (61 komputerów) 6 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, siłownia, boisko do piłki nożnej, bieżnia	2 729 699,87	2 346 979,70
Zespół Szkół Zawodowych w Ozorkowie	5 pracowni komputerowych (91 komputerów) 29 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	2 sale gimnastyczne, kort tenisowy, boisko do piłki ręcznej, boisko do siatkówki	3 295 857,14	3 041 060,00
Zgierski Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Zgierzu	5 pracowni komputerowych (98 komputerów) 13 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, siłownia, 1 sala do tenisa stołowego, 1 sala do ćwiczeń fitness	4 186 801,87	4 023 630,00

Placówka	Stopień komputeryzacji	Baza sportowa	Wydatki za rok 2012 (PLN)	Wydatki planowane 2013 (PLN)
Zespół Szkół nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu	4 pracownie komputerowe (65 komputerów), 11 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, siłownia, sala do gry w tenisa stołowego, boisko „Orlik”	4 088 792,92	3 960 474,00
Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego w Aleksandrowie Łódzkim	1 sala komputerowa (10 komputerów) 8 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, 1 plac zabaw dla dzieci z programu „Radosna szkoła”	2 305 545,15	2 596 910,00
Zespół Szkół Specjalnych w Ozorkowie	1 sala komputerowa (10 komputerów) 11 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	brak sali gimnastycznej, 1 sala zabaw dla dzieci, 1 plac zabaw dla dzieci z programu „Radosna szkoła”	2 727 506,37	2 653 240,00
Zespół Szkół Specjalnych w Głownie	1 sala komputerowa (10 komputerów) 5 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią do piłki siatkowej, 1 sala zabaw dla dzieci z programu „Radosna szkoła” 1 plac zabaw dla dzieci	1 930 280,10	1 907 660,00
Szkoła Podstawowa Specjalna przy Specjalistycznym ZOZ dla Dzieci w Sokolnikach	1 sala komputerowa (10 komputerów) 12 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala zabaw dla dzieci z programu „Radosna szkoła”	672 249,96	652 544,00

Placówka	Stopień komputeryzacji	Baza sportowa	Wydatki za rok 2012 (PLN)	Wydatki planowane 2013 (PLN)
Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Zgierzu	1 sala komputerowa (10 komputerów) 2 pracownie multimedialne (8 komputerów) 29 komputerów przeznaczonych dla administracji i dla uczniów	1 sala gimnastyczna, 1 plac zabaw dla dzieci z programu „Radosna szkoła”	4 406 952,77	6 107 950,00
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Aleksandrowie Łódzkim	5 komputerów przeznaczonych dla administracji	brak	433 922,53	388 045,00
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Głownie	8 komputerów przeznaczonych dla administracji	brak	440 548,66	432 800,00
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ozorkowie	8 komputerów przeznaczonych dla administracji	brak	564 510,09	503 034,00
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zgierzu	13 komputerów przeznaczonych dla administracji	brak	746 157,06	732 290,00
Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu	11 komputerów przeznaczonych dla administracji i uczestników zajęć	brak	710 914,86	451 992,00

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zgierzu

Wyniki testów gimnazjalnych i szóstoklasistów z powiatu zgierskiego nie odbiegają od średniej województwa łódzkiego i są zbliżone do średniej krajowej. Gorzej natomiast na tle województwa wypadają wyniki egzaminu maturalnego – w 2012 roku zdawalność w powiecie zgierskim oszacowana została na 73,6%, podczas gdy w województwie wyniosła 80,4%, a w mieście Łodzi 82%¹⁴.

¹⁴ Sprawozdanie dotyczące przebiegu i analiza wyników egzaminów maturalnych przeprowadzonych w sesji wiosennej 2012 roku, OKE 2012

Tabela 23. Wyniki testu gimnazjalnego w 2012 roku

Przedmiot		Powiat Zgierski	Łódzkie
część humanistyczna	język polski	60,4	55,1
	historia i wiedza o społeczeństwie	62,9	61,0
część matematyczno-przyrodnicza	matematyka	45,4	48,0
	przedmioty przyrodnicze	48,7	50,3
język angielski	część podstawowa	62,8	63,2
	część rozszerzona	45,4	46,3

Źródło: OKE

Tabela 24. Wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej

	Powiat Zgierski (pkt)	Łódzkie (pkt)
Liczba uczniów	1 309	21 975
Czytanie	6,30	6,22
Pisanie	6,01	6,07
Rozumowanie	4,20	4,11
Korzystanie z informacji	2,84	2,79
Wykorzystanie wiedzy	3,65	3,72
Wynik ogólny	23,00	22,90

Źródło: OKE

W celu wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w szkołach realizowane są projekty polegające na organizacji zajęć dodatkowych z matematyki, informatyki, przedsiębiorczości i języków obcych. W latach ubiegłych przeprowadzone zostały inwestycje związane z budową przyszkolnych obiektów sportowych oraz utworzono Interaktywne Centrum Badawcze w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Ozorkowie. Centrum składa się z nowoczesnych pracowni: fizycznej, chemicznej, biologicznej, komputerowej oraz sali audiowizualnej. Informacje na temat inwestycji podejmowanych w zakresie infrastruktury oświatowej wykazane zostały poniżej w formie tabelarycznej.

Tabela 25. Projekty oświatowe realizowane przy współudziale środków zewnętrznych w latach 2011 – 2013

Lp.	Nazwa inwestycji	Realizator projektu	Wartość	Źródło finansowania	Okres realizacji
1.	Zagospodarowanie terenów zieleni przed budynkiem Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. S. Staszica w Zgierzu	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. S. Staszica w Zgierzu	Całkowita wartość projektu: 14 725,40 zł Dotacja: 11 573 zł Wkład własny: 3 152,40 zł	WFOŚiGW w Łodzi	III - VI.2013 r.
2.	Projekt pn. „Pracownia ekologiczno – laboratoryjna <i>Ekozorientowani Głównie</i> w Zespole Szkół Licealno – Gimnazjalnych w Głównie ul. Kościuszki 10”	Zespół Szkół Licealno – Gimnazjalnych w Głównie	Całkowita wartość projektu 38 352 zł Dotacja: 36 202 zł Wkład własny 2 150 zł	WFOŚiGW w Łodzi	15.07.2013 – 31.12.2013
3.	Projekt pn. „Moja wymarzona ekopracownia” w Zespole Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu	Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 31 814,44 zł Dotacja: 27 501,22 zł Wkład własny 4 313,22 zł	WFOŚiGW w Łodzi	15.07.2013 – 31.12.2013
4.	Projekt pn. „EKOSZKOŁA – EKOPOWIAT. Szkolne ekokluby jako forma edukacji ekologicznej prowadzonej na terenie powiatu zgierskiego”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 62.500,00 zł Dotacja: 54.000,00 zł Wkład własny 8.500,00 zł	WFOŚiGW w Łodzi	01.01.2013 – 31.12.2013
5.	Roboty budowlane polegające na dociepleniu budynku oraz wykonaniu podjazdu dla osób niepełnosprawnych w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Zgierzu.	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu: 1 010 000 zł Dotacja: 505 000 zł Wkład własny: 505 000 zł	RCPS w Łodzi (środki PFRON)	03.06-29.11.2013 r.

6.	Projekt pn. „Sucha zabudowa jako trwałe i efektywne wykończenie wnętrz budynków” w ramach programu sektorowego Leonardo da Vinci.	Zgierski Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Zgierzu	Dotacja:166 293,27 (100% dofinansowania)	Program sektorowy Leonardo da Vinci	02.01-30.09.2013
7.	Projekt pn. „Większa wiedza – lepsze jutro”	Zespół Szkół nr 1 im. prof. R.A.Cebertowicza w Głownie	Całkowita wartość projektu: 671 412 zł Dotacja: 585 806,97 zł Wkład własny: 85 605,03 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	01.08.2011 – 30.06.2013
8.	Projekt pn. „Lepszy start w przyszłość”	Zespół Szkół nr 1 im. Batalionów Chłopskich w Bratoszewicach	Całkowita wartość projektu 188 622,35 zł Dotacja:164 573,00 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	01.01.2012 – 31.12.2012 r.
9.	Projekt pn.„Profesjonalni XXI wieku”	Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu w partnerstwie z firmą RELAX Halina Kędzierska (lider projektu)	Całkowita wartość projektu 798.648,60 zł (100% dofinansowania)	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	VIII 2012 – VII 2014
10.	Projekt pn.„PWP Animatorzy zdrowego stylu życia”	Zespół Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu w partnerstwie z firmą RELAX Halina Kędzierska (lider projektu)	Całkowita wartość projektu 1.969.321,15 zł (100% dofinansowania)	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	I 2013 – VII 2015
11.	Projekt pn. „Wyrównać szanse”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 180 522,14 zł Dotacja:157 497,61 zł Wkład własny: 23 024,53 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	01.01.2012 – 31.01.2013
12.	Projekt pn. „Wyższe kompetencje kluczowe poprzez ICT dla szkół zawodowych powiatu zgierskiego”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 1.416.626,00 zł Dotacja:1.204.132,00 zł Wkład własny: 212 494 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Program Operacyjny Kapitał Ludzki	01.07.2012 – 31.06.2014
13.	Projekt pn. „Kompleksowa termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 2.193.271,30 zł Dotacja:1.864.280,60 zł Wkład własny: 328 990,70 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	2011-2012

14.	Projekt pn. „Kompleksowa termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. S.Staszica w Zgierzu”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 707.469,46 zł Dotacja: 601.349,04 zł Wkład własny: 106 120,42 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego; Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego	2011-2012
15..	Budowa kompleksu boisk sportowych w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem sanitarno - szatniowym) na terenie Zespołu Szkół Nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu, przy ulicy Długiej 89-91. Nr działki: 521.	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 1 133 000,00 zł, w tym środki własne 466 666,00 zł, Dotacja Urzędu Marszałkowskiego 333 334,00 zł, dotacja budżetu państwa 333 000,00 zł.	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego	Realizacja projektu w roku 2012
16.	Projekt pn. „Animator – Moje Boisko – ORLIK 2012”	Wydział Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Całkowita wartość projektu 18.000,00 zł Dotacja: 9.000,00 zł Wkład własny 9.000,00 zł	Zarząd Główny Szkolnego Związku Sportowego w Warszawie	III – XI.2013
17.	Zagospodarowanie terenów zieleni przed budynkiem Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. S. Staszica w Zgierzu	Zespół Szkół Ogólnokształcących im. S. Staszica w Zgierzu	Całkowita wartość projektu: 14 725,40 zł Dotacja: 11 573 zł Wkład własny: 3 152,40 zł	WFOŚiGW w Łodzi	III - VI.2013 r.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zgierzu

3.3.3.2 Opieka zdrowotna

Ogólna liczba placówek świadczących usługi lecznicze wynosiła w 2011 roku ogółem 99, w tym 23 placówki stanowią zakłady publiczne, zaś 76 zakłady niepubliczne. Liczba ta w porównaniu z poprzednimi latami uległa zwiększeniu. Znacząco zmniejszyła się liczba praktyk lekarskich w miastach (w 2006 roku wynosiła 23, natomiast w roku 2011 – jedynie 4). Na terenach wiejskich wskaźnik ten w analizowanym okresie nie uległ znaczącym zmianom. Według danych GUS powiat zajmuje 2 miejsce w województwie pod względem liczby funkcjonujących na jego terenie aptek i szpitali.

W 2012 roku zgodnie z ust. o działalności leczniczej dokonano przekształcenia szpitala powiatowego – Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, funkcjonującą pod nazwą Centrum Medyczne Boruta Sp. z o.o. w Zgierz. Reorganizacja związana była przede wszystkim z pogarszającą się sytuacją finansową przychodni i coraz mniejszymi możliwościami rozwoju placówki.

Tabela 26. Opieka zdrowotna

j.m.		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Szpitale							
Łóżka w szpitalach ogólnych							
łożka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	łożko	54,3	56,5	60,2	-	-	-
łożka w szpitalach ogólnych	łożko	-	-	972	953	925	945
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan na dn. 31.12)							
Zakłady opieki zdrowotnej							
ogółem	ob.	65	68	68	81	84	99
publiczne	ob.	17	18	19	26	20	23
niepubliczne	ob.	48	50	49	55	64	76
służby medycyny pracy	ob.	0	0	12	-	-	-
praktyki lekarskie w miastach	ob.	23	21	6	6	7	4
praktyki lekarskie na wsi	ob.	6	7	5	4	5	5
Podstawowa opieka zdrowotna							
porady ogółem	jd	694 343	723 298	758 466	759 430	739 053	764 292
placówki podległe samorządowi terytorialnemu	jd	426 854	424 153	425 250	442 476	379 960	343 241
Apteki i punkty apteczne							
apteki	ob.	58	53	56	54	51	53
punkty apteczne	ob.	3	4	4	5	5	8
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2 772	3 038	2 882	2 999	3 222	3 106

Źródło: GUS

3.3.3.3 Pomoc społeczna

W zakresie pomocy społecznej do zadań samorządu powiatowego należy m.in.:

- budowa i utrzymanie ponadgminnych domów pomocy społecznej (DPS) oraz kierowanie osób ubiegających się o przyjęcie do DPS,
- prowadzenie powiatowych centrów pomocy rodzinie oferujących pomoc i poradnictwo rodzinne,
- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, pomoc w integracji ze środowiskiem wychowankom domów dziecka czy zakładów dla nieletnich,
- współpraca z organizacjami społecznymi w sprawie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Do problemów społecznych, występujących na terenie powiatu, zaliczyć należy przede wszystkim bezrobocie i ubóstwo, alkoholizm, przestępczość oraz niepełnosprawność i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Świadczeniem pomocy na terenie powiatu zajmuje się dziewięć jednostek organizacyjnych: miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej, które funkcjonują na terenie każdej z gmin wchodzących w skład powiatu. Zadania z zakresu pomocy społecznej, które obejmują cały powiat są realizowane za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, któremu podlegają cztery domy pomocy społecznej (dla osób starszych w Głownie, upośledzonych intelektualnie w Rąbieniu oraz dla osób przewlekle somatycznie chorych w Ozorkowie i Zgierzu) oraz dwa domy dziecka (Jedlicze – Grotniki, Dąbrówka – Zgierz). Ponadto część zadań, zlecona jest do prowadzenia innym podmiotom działającym na terenie powiatu – fundacjom i stowarzyszeniom.

W obszarze zadań z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, realizowanych przez Powiat Zgierski, adresatami usług świadczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu są przede wszystkim:

- rodziny z dziećmi (w szczególności rodziny zastępcze) – na koniec grudnia 2012 r. liczba rodzin wynosiła 209, zaś opieką objętych zostało 291 dzieci (o 18 osób więcej niż w roku 2011 r.). Świadczenia dla rodzin zastępczych wyniosły w 2012 r. 2 638 683,00 zł, zaś na rok 2013 zaplanowano wydatki w wysokości 3 000 000,00 zł. Istotną potrzebą jest znalezienie środków na realizację zadań ustawowych takich jak świadczenia wakacyjne, pokrywanie kosztów utrzymania i remontu lokalu mieszkalnego czy koszt zatrudniania opiekunów,
- dzieci i młodzież przebywająca w domach dziecka – na początku roku 2013 ich liczba oscylowała wokół liczby 60 osób. Istnieje potrzeba przekształcenia jednego z domów w placówkę o charakterze terapeutycznym oraz utworzenia placówek typu rodzinnego – barierą jest tu jednak brak kandydatów do prowadzenia takich jednostek,
- usamodzielnieni wychowankowie rodzin zastępczych - w roku 2012 z pomocy świadczonej przez PCPR skorzystało 99 osób. Głównym problemem jest w tej grupie zaspokojenie potrzeb lokalowych, aktywizacja zawodowa oraz terapia ukierunkowana na podnoszenie i rozwój kompetencji społecznych,
- niepełnosprawni – środki przeznaczone na wsparcie skierowano na rehabilitację społeczną, rehabilitację zawodową oraz uruchomienie systemu mieszkań chronionych (asystenckich) dla ok. 30 osób,
- rodziny doświadczające przemocy (ok. 50-70 rodzin) – ograniczona jest możliwość zapewnienia ofiarom przemocy schronienia oraz dostępu do terapii rodzinnej,
- sprawcy przemocy w rodzinie – w 2013 r. planowane jest prowadzenie dwóch grup terapii długoterminowej. Podstawową trudność stanowi brak specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy,

- cudzoziemcy – w 2012 r. opieką objęto 7 osób. Problemem jest dla jednostki niemożność zapewnienia tym osobom miejsca pracy oraz mieszkania, a także kłopoty komunikacyjne (brak tłumaczy),
- osoby starsze – w DPS przebywa ok. 350 osób,
- osoby wymagające interwencji kryzysowej – rocznie zgłasza się po nią ok. 200 osób. Wsparcia udziela się w postaci poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego.

Władze Powiatu jako pierwsze w województwie z powodzeniem przekazały prowadzenie czterech Domów Pomocy Społecznej w zarząd organizacji pozarządowych. Obecnie zadania te realizują cztery organizacje: Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych w Łodzi, Fundacja „Swoboda”, Fundacja Osób Społecznie Aktywnych „F.O.S.A.” oraz Fundacja Ekumeniczne Centrum Dialogu Religii i Kultur. Pomimo zmiany prowadzącego, placówki nadal pozostają pod kontrolą samorządu powiatowego, który sprawuje nadzór nad organizacją oraz wydaje decyzje o umieszczaniu osób w DPS.

W celu nakreślenia strategicznych kierunków działań w obszarze pomocy społecznej, w 2009 roku, władze Powiatu Zgierskiego zatwierdziły dokument o nazwie „Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zgierskiego”. Dokument ten pozwala na racjonalizację polityki społecznej oraz wskazuje obszary, które powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych.

3.3.3.4 Porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa

Na obszarze powiatu zgierskiego zadania związane z bezpieczeństwem i ochroną przeciwpożarową realizuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Straż realizuje zadania zgodnie z uprawnieniami i zasadami zawartymi w Ustawie z dn. 24.08.1991r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz.400 z późn. zmian) oraz Ustawy z dnia 24.08.1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz.351 z późn. zmian). W skład komendy powiatowej wchodzi 3 jednostki ratowniczo – gaśnicze (PSP w Zgierzu, Ozorkowie, Strykowie) oraz 43 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, z których znaczna część włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

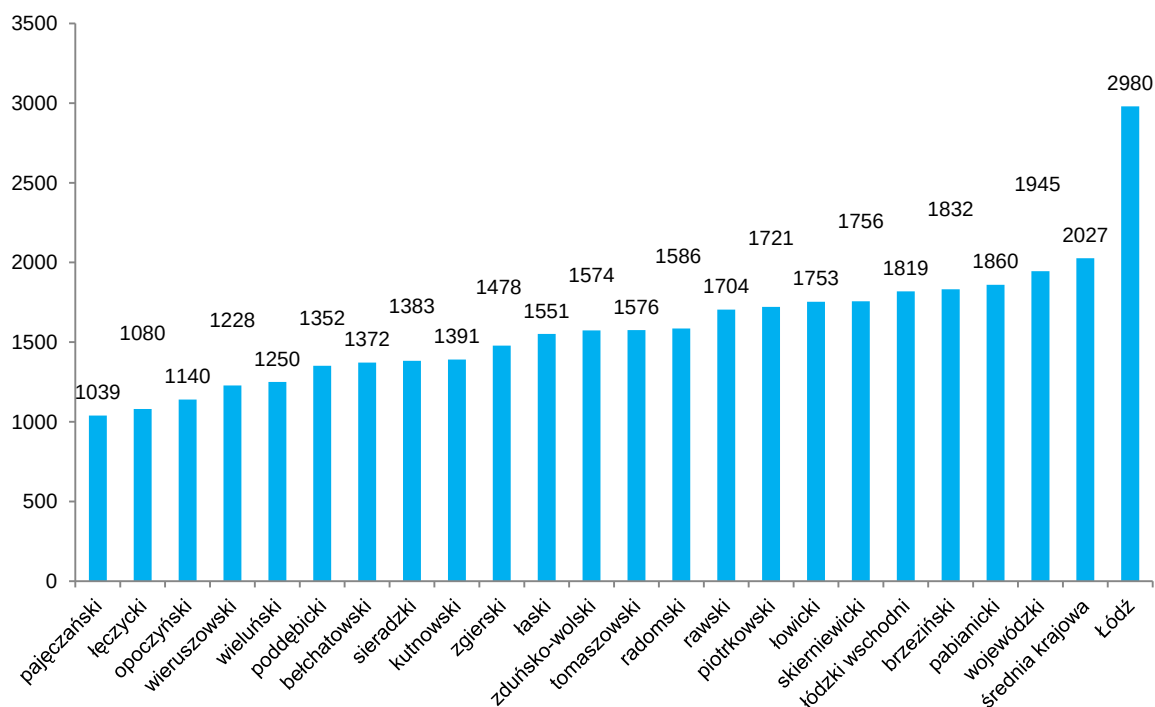
Sprzęt, którym dysponuje PSP jest coraz nowocześniejszy - w roku 2012 jednostki powiatowe zostały wyposażone w samochody do ratownictwa medycznego i technicznego oraz nowy sprzęt do ratowania osób, które uległy zatruciu szkodliwymi substancjami chemicznymi lub promieniowaniu – pozostaje jednak w tej kwestii jeszcze wiele do zrobienia. Wśród najpilniejszych potrzeb, pierwszą jest zakupienie nowych wozów strażackich, gdyż niektóre z obecnie funkcjonujących maszyn przekroczyły już okres przewidziany na ich użytkowanie. W 2013 roku (w oparciu o środki z NFOŚiGW) planowane są inwestycje związane z termomodernizacją Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Zgierzu (docieplenie budynku, wymiana okien i drzwi).

Zadania związane z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym realizuje na terenie powiatu zgierskiego Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu wraz z podległymi jej jednostkami organizacyjnymi:

- Komisariatem Policji w Aleksandrowie Łódzkim,
- Komisariatem Policji w Głownie,
- Komisariatem Policji w Ozorkowie,
- Komisariatem Policji w Strykowie.

Z danych statystycznych KPP wynika, że region powiatu zgierskiego pod względem zagrożenia przestępczością kryminalną, zajmuje dziesiąte miejsce w województwie łódzkim i jest niższy zarówno od średniej wartości wojewódzkiej, jak i średniej krajowej.

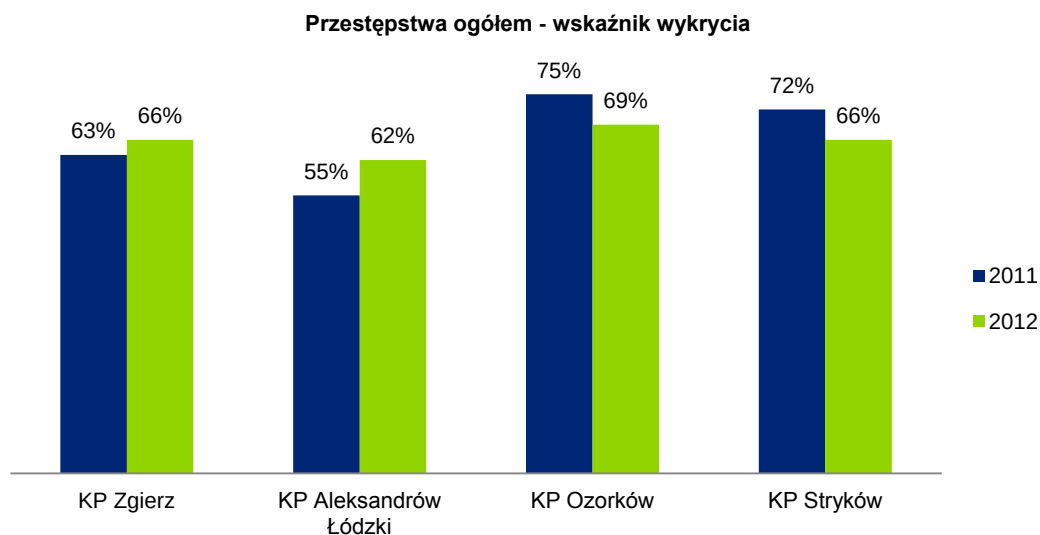
Rysunek 14. Wskaźnik zagrożenia przestępczością kryminalną na 100 tys. mieszkańców

Źródło: KPP w Zgierzu

Według statystyk komendy powiatowej w 2012 r. ogólna liczba przestępstw nieznacznie zmalała w stosunku do 2011 r. z 3 775 do 3 638 incydentów. Przy czym wzrost odnotowały jednostki w Zgierzu i Strykowie, zaś niewielki spadek komendy w Aleksandrowie Łódzkim, Głownie i Ozorkowie. Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych oszacowany został w roku 2010 średnio na 66% i w latach 2011 – 2012 utrzymywał się na podobnym poziomie. Najwyższy wskaźnik wykrywalności w powiecie odnotowała KP Głowno, zaś najniższy w KP Aleksandrów Łódzki.

Rysunek 15. Wskaźnik wykrywalności przestępstw

Źródło: KPP w Zgierzu

3.3.3.5 Zasoby kulturowe

Spośród zachowanych zasobów dziedzictwa kulturowego powiatu zgierskiego, można wyróżnić przede wszystkim zabytki sakralne (kościóły i kaplice), zespoły rezydencjalne – dworki wraz z parkami, drewniane zabudowania i gospodarstwa oraz zabytkowe cmentarze. Na podstawie wykazu zabytków zewidencjonowanych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa łódzkiego, sporządzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, wpisanych zostało około 100 zabytków z terenu powiatu zgierskiego.

Do najstarszych obiektów architektonicznych należą kościoły i kaplice. Większość z nich znajduje się w dobrym stanie. Najciekawsze obiekty architektury sakralnej, to m.in.:

- Kościół pw. Wszystkich Świętych i Świętego Jakuba w Giecznie – na terenie gminy Zgierz,
- Kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Białej - gmina Zgierz,
- Kościół pw. Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej Męczennicy w Zgierzu,
- Kościół cmentarny pw. Świętego Rocha w Parzęczewie,
- Kościół pw. Świętego Jakuba Apostoła w Leżnicy Wielkiej - gmina Parzęczew,
- Kościół pw. Bożego Ciała i Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Modlnej - gmina Ozorków,
- Kościół pw. Świętego Wojciecha, Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika oraz Świętego Klemensa Papieża i Męczennika w Mąkolicach - gmina Głowno,
- Kościół pw. Świętego Augustyna w Bratoszewicach,
- Kościół pw. Świętego Szczepana w Koźlu - gmina Stryków,
- Kościół ewangelicko - augsburski pw. Świętego Tadeusza w Ozorkowie,
- Kościół pw. Św. Józefa w Ozorkowie.

Interesującymi zabytkami architektury świeckiej są zespoły rezydencjalne – pałace i dwory z często przylegającymi do nich parkami. Należą do nich m.in.:

- Folwark w Woli Grzymkowej - gmina Aleksandrów Łódzki,
- Folwark Zgniłe Błoto - gmina Aleksandrów Łódzki,
- Pałac Schlösserów w Ozorkowie przy ul. Listopadowej, obecnie mieści się tam Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia,
- Pałac Schlösserów w Ozorkowie, przy ul. Łęczyckiej,
- Dwór w Głownie – obecnie siedziba Muzeum Regionalnego Towarzystwa Przyjaciół Miasta Głowna,
- „Dom pod Lwami” w Zgierzu, obecnie siedziba Muzeum Miasta Zgierza,
- Klasycystyczny ratusz w Aleksandrowie Łódzkim, obecnie siedziba władz Miasta-Gminy Aleksandrów Łódzki,
- Zespół parkowo-pałacowy w Bratoszewicach - gmina Stryków,
- Dwór i park w Dobieszkowie - gmina Stryków,
- Dwór i park w Dzierżąnej - gmina Zgierz, obecnie mieści się w nim Gminny Ośrodek Kultury,
- Dwór i park w Kęblinach - gmina Zgierz,
- Dwór i park w Nakielnicy – gmina Aleksandrów Łódzki.

Istotnym elementem, należącym do krajobrazu kulturowego, a jednocześnie wymagającym ochrony, są cmentarze. Stanowią one świadectwa żyjących na tej ziemi wielowyznaniowych społeczności (cmentarze mariawickie, ewangelicko – augsburskie, rzymsko – katolickie). Na terenie powiatu zgierskiego znajdują się miejsca pochówku ofiar I i II wojny światowej (Koźle, Modlna, Las Krogulec w Zgierzu, Las Okręglik, Las Lućmierski, Solca Wielka).

W architekturze powiatu odnaleźć można unikatowe drewniane domy tkaczy z XIX w. (Aleksandrów Łódzki, Ozorków, Zgierz). W Zgierzu rozpoczęto realizację projektów odrestaurowywania zabytkowych budynków. Miasto uzyskało dofinansowanie na stworzenie Parku Kulturowego – Miasto Tkaczy (www.miaستotkaczy.pl), którego głównym celem była rewitalizacja i rozwój historycznego kompleksu architektury drewnianej miasta.

Utrzymanie właściwego stanu istniejących obiektów zabytkowych wymaga opieki, odpowiedniego nadzoru konserwatorskiego i często znacznych nakładów finansowych. Fundusze własne obiektów zostają z roku na rok uszczuplone z uwagi na coraz mniejsze zainteresowanie dziedzictwem kultury narodowej. Jedną z przyczyn może być utrudniony dostęp do obiektów kultury i sztuki, poprzez brak odpowiednich połączeń oraz szlaków komunikacyjnych, jak również ich niedostosowanie do kanonów turystyki krajoznawczej.

Władze powiatu prowadzą aktywne działania w kierunku szerzenia inicjatyw kulturalnych oraz promocji regionu poprzez organizację cyklicznych imprez. Najważniejsze z nich wymienione zostały poniżej:

Tabela 27. Kalendarz imprez kulturalnych

	Nazwa imprezy	Organizator	Opis imprezy
styczeń	Kolędy i pastorałki – koncert	Zespół Pieśni i Tańca "Boruta"	Koncert kolęd i pastorałek w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca "Boruta".
	Festiwal Kolęd Szkół Specjalnych	Zespół Szkół Specjalnych im. Stefana Kopcińskiego w Aleksandrowie Łódzkim	Festiwal kolęd, w którym biorą udział uczniowie szkół specjalnych.
	Charytatywny Bal Czerwonej Róży	poseł Agnieszka Hanajczyk	Cykliczna impreza charytatywna - ideą balu jest pozyskanie od ludzi dobrej woli przedmiotów bądź karnetów na usługi, które następnie w trakcie uroczystości zostaną zlicytowane na aukcji.
luty	Regionalne eliminacje do Ogólnopolskiego Festiwalu Twórczości Teatralno-Muzycznej Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie ALBERTIANA	Fundacja im. Brata Alberta (Jan Bujnowicz)	Ogólnopolski Festiwal Twórczości Teatralno-Muzycznej Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie „Albertiana”, którego pomysłodawcą jest Anna Dymna.
	Biesiada Karnawałowa Powiatu Zgierskiego	Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach	Coroczne wydarzenie kulinarne promujące lokalną kuchnię i twórczość ludową.
marzec	Wojewódzki Konkurs Ekonomiczny EURONOMIK	Zespół Szkół nr 1 im. J.S. Cezaka Teresa Stolarek, Ewa Kawczyńska Kielbasa	Konkurs skierowany do uczniów klas technikum o profilu ekonomicznym z terenu województwa łódzkiego.
	Festiwal Piosenek Anny Jantar "Tyle słońca"	Miejski Ośrodek Kultury w Głownie	Impreza muzyczna dla uczestników w trzech kategoriach wiekowych: do 11 lat, 12-15 lat oraz powyżej 15 lat.

	Nazwa imprezy	Organizator	Opis imprezy
	Powiatowe Targi Edukacyjne	Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki, Starostwa Powiatowego w Zgierzu	Targi przedstawiające ofertę edukacyjną szkół z terenu powiatu zgierskiego i województwa łódzkiego.
	Ogólnopolski Festiwal Wokalno-Plastyczny "Młodych Bajanie"	Młodzieżowy Dom Kultury Zgierz	Festiwal z częścią konkursową dla dzieci i młodzieży (do 25 r.ż.).
kwiecień	Memoriał "Zawora" w pływaniu	Zgierskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej; MOSiR; Zgiersko-Łęczycka WOPR; Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy	Otwarte Mistrzostwa Zgierza Amatorów w pływaniu upamiętniające – Józefa Jurka „Zawora” – wielkiego popularyzatora pływania w Zgierzu, działacza sportowego, ratownika i wychowawcy wielu ratowników naszego miasta, byłego zawodnika „Włókniarza” i „Boruty”.
	Zgierski Festiwal Sztuk Wszelakich	Młodzieżowy Dom Kultury Zgierz	Festiwal dla amatorów uprawiających różne dziedziny sztuki.
maj	Polska Biega w Chociszewie	Szkoła Podstawowa w Parzęczewie	Impreza sportowo-rekreacyjna w ramach ogólnopolskiej akcji Polska Biega.
	Festiwal Orkiestr Dętych	Miejski Ośrodek Kultury w Głownie	Prezentacja orkiestr dętych działających przy ośrodkach kultury oraz ochotniczych strażach pożarnych.
	Tour de Powiat Maraton Rowerowy po Ziemi Zgierskiej	Starostwo Powiatowe w Zgierzu	Impreza popularyzująca kolarstwo i turystykę rowerową, promująca zdrowy tryb życia oraz aktywny wypoczynek.
czerwiec	Noc Świętojańska	Gminny Ośrodek Kultury w Dzierżążnej	Impreza plenerowa (warsztaty, konkursy, koncerty) związana z tradycją Sobótki.
	Wyścig kolarski "Masters" o Super Puchar Polski	Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim	Wyścig kolarski dla uczestników powyżej 50 roku życia.
	Rajd Przedsiębiorcy dla Fundacji Twój Poranek	Fundacja „Twój Poranek” oraz Zgierski Oddział Łódzkiej Izby Przemysłowo – Handlowej	Rajd samochodowy - impreza o charakterze zabawy integracyjno-rekreacyjnej.
	Nocny Festiwal Horroru	Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim	Kino plenerowe.
	Ogólnopolski Supermaraton 25/50 km	Młodzieżowy Dom Kultury im. Małego Księcia w Ozorkowie	Bieg przez malownicze tereny północnego skłonu Wzniesień Łódzkich.
	Amatorskie Mistrzostwa Województwa	Młodzieżowy Dom Kultury Zgierz	Zawody kolarskie o charakterze rodzinnym.

	Nazwa imprezy	Organizator	Opis imprezy
	Łódzkiego w Kolarstwie Górskim "Family Cup"		
lipiec	Plenerowy Festiwal Piosenki Znanej i Lubianej WYKA	Gminny Ośrodek Kultury w Dzierżąnej	Festiwal piosenki ludowej i biesiadnej dla amatorów.
	Festiwal Lato z Muzyką w Grotnikach	Łódzkie Towarzystwo Muzyczne im. Karola Szymanowskiego w Łodzi	Cykl koncertów odbywających się latem w odnowionej Świątyni Niepokalanego Poczęcia NMP w Grotnikach.
	Międzynarodowe Motocrossowe Mistrzostwa Polski w Strykowie	MKS Zjednoczeni Stryków; kierownik Zbigniew Orłamowski	Zawody motocrossowe klasy MX65, MX2 JUNIOR i MX1.
	Muzyczne Lato - Międzynarodowy Festiwal Muzyki Kameralnej	Towarzystwo Przyjaciół Miasta - Ogrodu Sokolniki	Letnie koncerty z udziałem wybitnych artystów scen polskich i zagranicznych.
sierpień	Dożynki	Gminny Ośrodek Kultury w Dzierżąnej	Impreza ludowa na zakończenie żniw.
	Spyw Kajakowy Morga Trophy	Urząd Miasta Główna	Spyw kajakowy rzeką Mrogą dla osób od 16 r.ż.
	Międzynarodowy Zlot Motocykli Trójkołowych i Turystycznych	Trike Club Poland Ozorków/Dzierżąna	Parada motocykli i pojazdów turystycznych.
	Ogólnopolski Przegląd Filmów Amatorskich "Ogień w głowie"	Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	Impreza kierowana do nieprofesjonalnych twórców filmowych.
wrzesień	Obchody rocznicy Bitwy w miejscowości Orła	Gmina Parzęczew	Uroczystość o charakterze historyczno-patriotycznym upamiętniająca żołnierzy poległych w 1939 r.
	Ogólnopolski Festiwal Muzyki Rockowej "Zderzak"	Młodzieżowy Dom Kultury Zgierz	Przegląd twórczości amatorskich zespołów wykonujących muzykę rockową.
	Przegląd Regionalnych Zespołów i Śpiewaków Ludowych "Siedlisko"	Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim	Święto muzyki ludowej w regionie, regionalny jarmark rękodzielników oraz wioska słowiańska, prezentująca życie w dawnych czasach.
	Rockowe Zakończenie Lata	Urząd Miejski w Aleksandrowie Łódzkim	Impreza muzyczna dla fanów rocka i muzyki metalowej.
	Zgierskie Spotkania Małych Talentów "Słodkobłękitny"	Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	Ogólnopolski festiwal teatralny propagujący kulturę alternatywną.

	Nazwa imprezy	Organizator	Opis imprezy
październik	Piknik Jesienny "Kartoflada"	Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	Piknik jesienny o charakterze rodzinnym. Konkursy z nagrodami, zawody, zabawy plastyczne oraz ognisko.
listopad	Ogólnopolski Konkurs Poetycki CZARNO NA BIAŁYM	Forum Inicjatyw Twórczych w Parzęczewie	Konkurs poetycki dla twórców piszących w języku polskim.
	Amatorskie Mistrzostwa Województwa Łódzkiego w Pływaniu Family Cup	Młodzieżowy Dom Kultury Zgierz	Zawody pływackie o charakterze rodzinnym.
	Przegląd Konkursowy Młodzieżowych Zespołów Wokalnych i Solistów Powiatu Zgierskiego	Ośrodek Kultury i Rekreacji Stryków	Konkurs wokalny dla amatorów.
	Konkurs Poetycki STACHURIADA – Stachura Pozostałym	Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	Dwudniowa impreza poetycka składająca się z Turnieju Jednego Wiersza oraz Turnieju Poezji Śpiewanej.
grudzień	Konkurs Szopek Bożonarodzeniowych	Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu	Impreza promująca twórczość artystyczną osób niepełnosprawnych.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zgierzu

Zauważalna jest tendencja zmniejszania się liczby instytucji kultury działających na terenie powiatu. W 2011 r. funkcjonowały 34 biblioteki wraz z filiami oraz 10 ośrodków kultury i świetlic, zmniejszyła się również liczba lokalnych zespołów artystycznych.

Tabela 28. Działalność kulturowa na terenie powiatu

Działalność kulturowa	j.m.	2007	2009	2011
instytucje	ob.	13	13	10
imprezy	szt.	672	1 004	608
uczestnicy imprez	osoba	125 023	142 425	95 721
zespoły artystyczne	szt.	119	134	65
członkowie zespołów artystycznych	osoba	1 763	2 014	1 094
koła (kluby)	szt.	57	62	54
członkowie kół (klubów)	osoba	891	1 118	1 125
ogółem	szt.	119	134	65
teatralne	szt.	15	18	5
muzyczne - instrumentalne	szt.	24	32	12
wokalne i chóry	szt.	33	33	9
folklorystyczne (ludowe - pieśni i tańca, kapele)	szt.	20	16	16
taneczne	szt.	27	35	23
ogółem	osoba	1 763	2 014	1 094
teatralne	osoba	170	205	60
muzyczne - instrumentalne	osoba	238	332	125

wokalne i chóry	osoba	381	395	88
folklorystyczne (ludowe - pieśni i tańca, kapele)	osoba	218	188	198
taneczne	osoba	756	894	623
ogółem	szt.	57	62	54

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

3.3.3.6 Sport i rekreacja

Na terenie powiatu zgierskiego działają następujące miejskie ośrodki sportu i rekreacji:

- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zgierzu,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ozorkowie.

Tabela 29. Działalność klubów sportowych

	j.m.	2006	2008	2010
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS				
kluby	szt.	69	66	65
członkowie	osoba	5 470	4 129	3 840
sekcje sportowe	szt.	133	132	111
trenerzy	osoba	70	38	41
instruktorzy sportowi	osoba	135	90	80

Źródło: GUS

Na stosunkowo stałym poziomie pozostaje liczba funkcjonujących na terenie powiatu klubów sportowych. Zmniejszyła się natomiast w ostatnich latach liczba działających w ich ramach sekcji sportowych oraz członków zrzeszonych w klubach.

Na tle całego województwa powiat plasuje się na drugim miejscu pod względem ilości klubów funkcjonujących na jego terenie, a także liczby osób zaangażowanych w ich działalność, co świadczy o dosyć dużej aktywności sportowej jego mieszkańców.

Tabela 30. Działalność sportowa na tle województwa łódzkiego

Jednostka	Miejsce w rankingu pod względem liczby	
	Klubów	Członków klubów
Powiat m. Łódź	1	1
Powiat zgierski	2	2
Powiat sieradzki	3	5
Powiat tomaszowski	4	3
Powiat bełchatowski	5	4
Powiat wieluński	6	10
Powiat opoczyński	7	8
Powiat radomszczański	8	11
Powiat łowicki	9	12
Powiat piotrkowski	10	7
Powiat zduńskowolski	10	14
Powiat kutnowski	10	13
Powiat pabianicki	13	6

Powiat łódzki wschodni	14	9
Powiat m. Piotrków Trybunalski	15	22
Powiat łaski	16	15
Powiat rawski	16	19
Powiat poddębicki	18	17
Powiat wieruszowski	19	20
Powiat łęczycki	20	21
Powiat pajęczański	21	18
Powiat m. Skierniewice	21	16
Powiat skierniewicki	23	23
Powiat brzeziński	24	24

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Ośrodki sportowe w Zgierzu, Aleksandrowie Łódzkim oraz Ozorkowie dysponują szeroką ofertą aktywnych form wypoczynku, jak i zapewniają odpowiednie zaplecze do uprawiania sportów wyczynowych.

Wśród obiektów należących do Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zgierzu wymienić można hale widowiskowo – sportową, łączniczą i zapaśniczą, sale sportowe (m.in. fitness), stadion i boiska piłkarskie (w tym dwa orliki), korty tenisowe, lodowisko, park linowy oraz pływalnię

Wykorzystując zaplecze techniczne na terenie miasta Zgierza działają liczne kluby sportowe:

- Ludowy Klub Sportowy Rosanów „Pogromcy”,
- Zgierskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej,
- Zgierski Klub Sportowy „Włókniarz” w Zgierzu,
- Ludowy Klub Sportowy „Dąbrówka”,
- Zgierskie Towarzystwo Atletyczne w Zgierzu,
- Zgierski Klub Karate,
- Międzyszkolny Klub Sportowy w Zgierzu,
- Zgierskie Stowarzyszenie Sztuk I Sportów Walki „Mixed Martial Arts”,
- Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych w Zgierzu,
- Ludowy Klub Sportowy w Giecznie,
- Zgierski Klub Sportów Wodnych,
- Miejski Klub Piłkarski „Boruta” w Zgierzu,
- Ludowy Klub Sportowy „Rosanów”,
- SKF „Integracja”,
- Getbol Klub Zgierz,
- Ludowy Klub Sportowy „Czarni Smardzew”,
- Ludowy Klub Sportowy „Start” w Szczawinie,
- Ludowy Klub Sportowy „Błękitni” Ciosny,
- Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”,
- Klub Sportowy „Futsal Boruta Zgierz”,
- Ludowy Klub Sportowy „Zamek Skotniki”,
- Klub Biegacza „Parakulos” Zgierz,
- Klub Sportowy „Sprawność i Zdrowie”,
- Klub Sportowy „Łódzki Hokej”,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Mat Squad Zgierz,
- Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Boruta” Zgierz,
- Jeździecki Klub Sportowy „Salio”,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej TKKF „Atlas”,
- Uczniowski Klub Sportowy,
- Uczniowski Klub Sportowy „Zgierz”,
- „Piątka” Uczniowski Klub Sportowy przy S.P. nr 5 w Zgierzu,

- Uczniowski Klub Sportowy „Dwunastka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dąbrówka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Lisy”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Atlas”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gieczno”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Staszic”,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „MUKS” Zgierz,
- Uczniowski Klub Sportowy „Kajman” Zgierz,
- Międzyszkolny Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Jamory”,
- Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate Tradycyjnego w Zgierzu,
- Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy Zgierz,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Czerniawka”,
- Wiejski Uczniowski Klub Sportowy „Grot”.

Z kolei Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Aleksandrowie Łódzkim dysponuje terenem o powierzchni 10 ha. Do placówki należą: kompleks sportowy, w tym dwa boiska do piłki nożnej wraz z trybuną, siłownia, ścieżka zdrowia; sala bankietowa oraz muszla koncertowa wkomponowana w maszyn leśny. Kluby i towarzystwa sportowe, działające na obszarze miasta Aleksandrowa Łódzkiego, to:

- Aleksandrowski Klub Sportowy „AKS”,
- Ludowy Klub Sportowy „Orlik” w Sobieniu,
- Stowarzyszenie Klub Hippychny „Kasztanka”,
- Towarzystwo Sportowe „Sokół” Aleksandrów Łódzki,
- Towarzystwo Sportowe „Victoria” Rąbień,
- Towarzystwo Pływackie „Olimpijczyk”,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Centrum Sztuk Walki „United Gym”,
- „Jedynka” Uczniowski Klub Sportowy przy S.P. nr 1 w Aleksandrowie Łódzkim,
- Uczniowski Klub Sportowy „Koniczynka”,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Aleksandrów”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Kopernik”,
- Uczniowski Klub Sportowy przy miejskim Gimnazjum,
- Uczniowski Klub Sportowy „Czwórka”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Victoria Rąbień”.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ozorkowie posiada halę sportową (na 250 osób) z salą gimnastyczną oraz siłownią. Mieszkańcy mogą również korzystać z dwóch boisk sportowych, krytej pływalni oraz zalewu na zbiorniku retencyjnym. Osoby zainteresowane sportem zrzeszają się w stowarzyszeniach działających na terenie gminy. Są to m.in.:

- Ozorkowskie Bractwo Rycerskie,
- Gminny Ludowy Klub Sportowy w Ozorkowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Tygrys” Solca Wielka,
- Ludowy Klub Sportowy „Cedrowice”,
- Ludowy Klub Sportowy „Orzeł Wróblew”,
- Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Skromnica,
- Ludowy Klub Sportowy „Kanarki” Małachowice,
- Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Leśmierz,
- Ludowy Klub Sportowy „Santos” Czerchów,
- Ludowy Klub Sportowy „Magnał” Sierpów,
- Ludowy Zespół Sportowy w Modlnej,
- Ludowy Zespół Sportowy w Helenowie,

- Ozorkowskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Ozorkowianka”,
- Ozorkowski Klub Karate,
- Getbol Klub ZSZ Ozorków,
- Klub Piłkarski „Kotan” Ozorków,
- Klub Sportowy „Marlin”,
- Powiatowy Zespół Sportowy Powiatu Zgierskiego,
- Ozorkowski Klub Sportowy „Bzura” Ozorków,
- Uczniowski Klub Sportowy „Tygrysy”,
- Międzyszkolny Klub Sportowy „Leśmierz”,
- Uczniowski Klub Sportowy „UKS Ozorków”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Bzura Ozorków”.

Ponadto na terenie powiatu zgierskiego funkcjonują liczne organizacje sportowe skupiające mieszkańców Głowna, Strykowa i Parzęczewa:

Głowno

- Klub Sportowy „Teraz Głowno”,
- Klub Sportowy „Remo”,
- Getbol Klub Głowno,
- Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Popów,
- Towarzystwo Koszykówki „Głowno 2007”,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Expandor”,
- Głowieńskie Towarzystwo Koszykówki – Głowno „GTK – Głowno”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”,
- Miejski Szkolny Związek Sportowy,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gimnazjum – Głowno”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Victoria Głowno”,
- Uczniowski Klub Sportowy Głowno.

Stryków

- Klub Sportowy „Viktoria” w Dobrej,
- Łódzkie Centrum Okinawa Shorin – Ryu Karate I Kobudo „Bushī”,
- Ludowy Klub Sportowy „Niesułków”,
- Bractwo Konne Św. Marcina w Strykowie,
- Ludowy Klub Sportowy „Struga Dobieszków”,
- Ludowy Klub Sportowy „Olimpia” w Tymiance
- Ludowy Klub Sportowy „Huragan” Swędów,
- Klub Jeździecki „Uniglob Gozdów”,
- Klub Sportowy Gozdów,
- Bratoszewicki Klub Sportowy,
- Ludowy Klub Sportowy Pludwiny,
- Ludowy Klub Sportowy „Ogniki – Koźle”,
- Ludowy Klub Sportowy „Polonia” Niesułków,
- Jeździecki Klub Sportowy „Jantar”,
- Klub Sportowy „Powstaniec Dobra”,
- Klub Sportowy „Dobra Nowiny”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy w Dobrej,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Koźle”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Bratoszewice”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka” w Strykowie,
- Uczniowski Klub Sportowy „Dobieszków”,
- Uczniowski Klub Sportowy „Leśny Czar”,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Agronom”.

Parzęczew

- Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Parzęczew,
- Rada Gminna Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w Parzęczewie,
- Ludowy Klub Sportowy „Zryw” w Śliwnikach,
- Ludowy Klub Sportowy „Kobra” w Leżnicy Wielkiej,
- Uczniowski Klub „Puchatek” w Leżnicy Wielkiej,
- Uczniowski Klub Sportowy „Gladiator”,
- UKS „Orlik” przy S.P. w Parzęczewie.

3.4 Sfera gospodarcza

W poniższym rozdziale opisano bieżącą sytuację powiatu w zakresie przedsiębiorczości, wielkości i struktury podmiotów gospodarczych. Zaprezentowano również informacje odnośnie atrakcyjności powiatu pod względem inwestycyjnym, turystyki i rekreacji.

3.4.1 Przemysł, przedsiębiorczość i struktura podmiotów gospodarczych

W 2011 roku wg danych GUS na terenie powiatu zgierskiego działalność gospodarczą prowadziło 14 798 podmiotów.

Najwięcej podmiotów prowadziło działalność w zakresie sekcji G klasyfikacji PKD 2007, tj. handlu hurtowego i detalicznego, naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (30%) oraz w zakresie sekcji C klasyfikacji PKD 2007, tj. przetwórstwa przemysłowego (16%).

Tabela 31. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	417
B	Górnictwo i wydobywanie	11
C	Przetwórstwo przemysłowe	2 329
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	14
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	61
F	Budownictwo	1 618
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	4 378
H	Transport i gospodarka magazynowa	895
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	317
J	Informacja i komunikacja	239
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	458
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	420
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	975

Sekcja	Nazwa sekcji	Liczba podmiotów
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	319
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	93
P	Edukacja	402
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	697
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	262
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	893

Źródło: GUS

Większość podmiotów funkcjonuje w sektorze prywatnym, w tej zaś grupie znaczącą przewagę mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ok 83%). Analizując dane z lat 2006 – 2011 obserwujemy, że ogólna liczba podmiotów gospodarczych w powiecie zmniejszyła się z 16 170 w 2006 roku do 14 798 w 2011 roku. Głównie tendencja ta dotyczy spadku liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Jednocześnie wzrosła liczba spółek prawa handlowego oraz spółek z udziałem kapitału zagranicznego.

Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg sektora

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ogółem	16 170	16 394	16 763	13 980	14 749	14 798
Sektor publiczny	384	406	387	375	385	395
Sektor prywatny	15 786	15 988	16 376	13 605	14 364	14 403
Spółki prawa handlowego	565	588	621	647	683	714
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	132	138	144	147	152	157
Spółdzielnie	58	57	52	52	52	52
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	13 387	13 505	13 878	11 281	11 939	11 903
Fundacje	28	29	32	35	38	39
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	274	295	297	308	319	329

Źródło: GUS

Do głównych pracodawców w sferze produkcyjno-usługowej, a zarazem największych i najprężniej rozwijających się przedsiębiorstw zaliczyć należy wymienione poniżej podmioty:

- Adrian - drugą co do wielkości fabrykę rajstop w Polsce,
- BORUTA-KOLOR Sp. z o.o. - producenta barwników, pigmentów, rozjaśniaczy optycznych i środków dezynfekcyjnych,
- SAPO - firmę specjalizującą się w obróbce różnych tworzyw (takich jak: stal, tworzywa sztuczne, metale) oraz tworzeniu elementów konstrukcyjnych,
- Mors - firmę prowadzącą zakład pracy chronionej, która produkuje głównie środki chemiczne oraz znicze,
- Carmen Polska Sp. z o.o. - firmę zajmującą się handlem hurtowym produktów szybko-zbywalnych. Jest ona również bezpośrednim dystrybutorem wszystkich koncernów tytoniowych,
- Wandalex – firmę oferującą kompleksową obsługę związaną z magazynowaniem towarów, transportem wewnętrznym oraz kompletacją,
- Metalex Sp. j. – firmę specjalizującą się w wyrobach hutniczych oraz stalach budowlanych.

Ponadto na terenie powiatu funkcjonują podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w następujących lokalizacjach: Zgierz, Ozorków, Stryków, Aleksandrów Łódzki, w których działalność prowadzą następujące firmy: ABB Sp. z o.o., BZWF Motor Sp. z o.o., Ceramika Tubądzin II Sp. z o.o., Clariant Sp. z o.o., Greiner Perfoam Polska Sp. z o.o., HTL Strefa Sp. z o.o., Interprint Polska Sp. z o.o., Orsa Moto Sp. z o.o., PPHU Vertex. PROCTER & GAMBLE, Prowell Sp. z o.o., Scan Aqua Sp. z o.o., Schweitzer Maudit Polska, Wytwórnia Klejów i Zapraw Budowlanych S. A.

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2011 roku 99,4, co plasuje powiat na 6 miejscu w województwie.

Władze Powiatu podejmują szereg działań, mających na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej. Przez teren powiatu przebiegają główne arterie sieci drogowej Polski tj. autostrada A1 i A2, które krzyżują się w Strykowie, tworząc kluczowy węzeł komunikacyjny. Na terenach przyległych do autostrady prężnie rozwijają się firmy produkcyjne i logistyczne. Kluczowe działania podnoszące atrakcyjność inwestycyjną powiatu prowadzi Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, posiadająca podstrefy w regionie zgierskim oraz aktywnie zabiegająca o nowe tereny inwestycyjne, promocje tego regionu, a przede wszystkim o usytuowanie nowych przedsiębiorców w powiecie.

3.4.2 Rolnictwo

Wg danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku blisko 50% obszaru powiatu, którego całkowita powierzchnia wynosi 85 518 ha, zajmują grunty rolne – 41 697 ha. Na terenie powiatu funkcjonuje 6 131 gospodarstw rolnych. Głównie są to gospodarstwa rozdrobnione - największą grupę gospodarstw (ponad 50%) stanowią te do 1 ha oraz 1-5 ha powierzchni.

Tabela 33. Podział użytków rolnych

Rodzaj	Powierzchnia (ha)
Grunty ogółem	46 949,39
Użytki rolne ogółem	41 697,96
Sady	1 966,57
Łąki	5 688,96
Pastwiska	795,65
Lasy i grunty leśne ogółem	2 210,43
Pozostałe grunty	3 041

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2010

Tabela 34. Struktura gospodarstw rolnych

Rodzaj	Liczba
Ogółem	6 131
do 1 ha włącznie	904
1 – 5 ha	2 286
5 – 10 ha	1 718
10 ha i więcej	1 223

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2010

Na obszarze powiatu przeważają gleby IV i V klasy bonitacyjnej. Głównym kierunkiem produkcji rolnej w regionie zgierskim jest uprawa zbóż, ziemniaków, warzyw oraz hodowla bydła, trzody chlewnej, a także drobiu. Korzystne ukształtowanie terenu i łagodny klimat sprzyjają produkcji żywności o dobrych parametrach jakościowych.

3.4.3 Turystyka i rekreacja

Według danych GUS w 2011 roku Powiat Zgierski znalazł się na 3 miejscu w województwie łódzkim pod względem ilości turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, natomiast pod względem ilości udzielonych noclegów plasował się na 6 miejscu.

Największymi walorami turystycznymi powiatu zgierskiego są: ukształtowanie terenu, zbiorniki wodne, oraz tereny leśne. Elementy te sprzyjają uprawianiu aktywnych form wypoczynku w ramach turystyki weekendowej. Na bazie wymienionych zasobów powstały takie kompleksy wypoczynkowo-rekreacyjne jak: Stacja Nowa Gdynia (Aquapark) czy „Malinka” (stok narciarski), oferujące atrakcje dla amatorów aktywnego wypoczynku. Na terenie powiatu znajdują się fragment Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich oraz liczne rezerваты obfitujące w różnorodną, unikatową faunę i florę, którą można zaobserwować korzystając z wielu szlaków pieszych, rowerowych czy konnych, zlokalizowanych na terenie powiatu. Najbardziej znane szlaki w regionie zgierskim to:

- „Szlak Okolic Łodzi” (Trasa 1.9 i 1.10. Znaczna część trasy wiedzie przez tereny zalesione, o zróżnicowanym drzewostanie. Najciekawsze fragmenty lasu znajdują się wokół Grotnik. We wsi Dzierżazna znajduje się miejsce Pamięci Narodowej, odrestaurowany dworek,

natomiast w Białej - zabytkowy drewniany kościółek. Przebieg trasy 1.9: Aleksandrów Łódzki - ul. 1 Maja - Ruda Dolna - Ruda - Bugaj - las Chrośno - Kobiątka - leśn. Chrośno - las Grotniki - Grotniki (PKP)- las Lućmierz – Lućmierz (tramwaj 46). Przebieg trasy 1.10: Lućmierz (MPK) - Psanów - Ciosny - Sady - Dzierżazna - Biała - Cyprianów - las Szczawin Swędów (PKP) - Marcjanka – Glinnik (PKP) - Glinnik – Smardzew(PKP),

- „Szlak Rezerwatu Ciosny” (Szlak rekreacyjny, który doprowadza nas do wysuniętej najbardziej na północ krawędzi Wzniesień Łódzkich. Niewątpliwą atrakcją są wyniosłe kolumny jałowców, których pnie osiągają u dołu od 10 do 20 cm oraz wys. ok. 5 m. Jest to jedyne skupisko jałowców o tej wysokości w Polsce. Przebieg trasy: Zgierz (Stary Rynek)- ul. Piątkowska - ul. Ciosnowska - las Dąbrówka - Malice- Rosanów - las Lućmierz - Rosanów Stary - Kolonia Ciosny - rez. jałowców "Ciosny"- droga nr 1 przystanek PKS Emilia),
- „Szlak Pamięci Ofiar Hitlerowskiego Ludobójstwa” (Trasa pozwala poznać dwa miejsca martyrologii Polaków, upamiętnione pomnikami w Zgierzu i Lućmierz. Końcowa część trasy prowadzi przez las Lućmierz, obok rez. jałowców "Ciosny". Przebieg trasy: Zgierz (pl. Kilińskiego) - ul. 17 Stycznia - ul. Narutowicza - ul. Barlickiego - Park Miejski - ul. Piątkowska - Plac Stu Straconych - ul. Reymonta - ul. Cmentarna - ul. Kasprowicza - ul. Przygraniczna - las Proboszczewice - Ośrodek "Malinka" - Dąbrówka / Sowice - Dąbrówka / Strumiany - Rosanów - Lućmierz (gospoda) - pomnik w lesie Lućmierz).¹⁵

W powiecie planowane są działania związane z rozwojem europejskiej sieci szlaków rowerowych Euro Velo – projektu realizowanego przez Europejską Federację Cyklistów, którego celem jest budowa dwunastu długodystansowych szlaków rowerowych biegnących przez całą Europę. Szlaki te mają być budowane w oparciu o istniejącą już sieć lokalnych ścieżek i dróg rowerowych – łącząc je w jeden spójny system.

Szczegółowe informacje na temat walorów turystycznych regionu zgierskiego można znaleźć w wydany przez Towarzystwo Przyjaciół Zgierza „Przewodniku po Zgierzu i powiecie zgierskim”. Popularne tereny rekreacyjne dobrze zaopatrzone w infrastrukturę techniczną znajdują się w Grotnikach oraz Sokolnikach. Na terenie powiatu rozwija się agroturystyka, część gospodarstw zrzeszonych jest w Stowarzyszeniu Agroturystycznym Ziemi Zgierskiej. Największymi atrakcjami turystycznymi ze względu na zabytkowe obiekty architektoniczne na terenie regionu zgierskiego są obiekty sakralne, takie jak drewniany kościół w Białej z XVIII w., czy modrzewiowy kościół w Parzęczewie z XVI w. Na uwagę zasługują również zachowane pałace i dwory wraz z kompleksami parkowymi, takie jak folwark w Woli Grzymkowej, Folwark Zgniłe Błota, „Dom pod Lwami” w Zgierzu, zespół parkowo-pałacowy w Bratoszewicach i inne.

Turystyce kulturowej sprzyja również szereg cyklicznych wydarzeń organizowanych na terenie powiatu. W kalendarzu imprez kulturowych powiatu zgierskiego znajdują się między innymi:

- Charytatywny Bal Czerwonej Róży – luty,
- Biesiada Karnawałowa Powiatu Zgierskiego - luty,
- Festiwal Piosenek Anny Jantar „Tyle słońca” – marzec,
- Nocny Festiwal Horroru – czerwiec,
- Międzynarodowe Motocrossowe Mistrzostwa Polski w Strykowie – lipiec,
- Piknik Jesienny „Kartoflada” – październik,
- Ogólnopolski Konkurs Poetycki „Czarno na Białym” – listopad.

Analizując potencjał miejsc atrakcyjnych dla rozwoju turystyki biznesowej na terenie powiatu uwagę zwracają takie wiodące ośrodki jak Hotel Dobieszków, Stacja Nowa Gdynia oraz hotel 500 w Strykowie. Ich oferta dla firm obejmuje organizację szkoleń, konferencji, spotkań biznesowych, imprez okolicznościowych oraz wyjazdów integracyjnych. Warto odnotować również projekty związane

¹⁵ Opis szlaków za stroną www.szlaki.pttk.pl

z wykorzystaniem zasobów naturalnych (wody, solanki, borowiny, klimat), które stwarzają szanse na rozwój inwestycji związanych z funkcjonowaniem miejsc o charakterze uzdrowiskowym i rekreacyjnym. Przeprowadzane w 2006 r. w gminie Zgierz (miejscowość Rogóżno) badania stwierdzają, iż warunki bioklimatyczne spełniają normy klimatyczne, tereny posiadają dobry klimat akustyczny oraz śladowe natężenie pól elektromagnetycznych. Klimat ma właściwości lecznicze w odniesieniu do takich schorzeń jak choroby układu oddechowego, choroby układu krążenia, choroby ortopedyczno - urazowe. Poprzez zróżnicowane bodźce klimatyczne można wspomagać także leczenie zaburzeń układu termoregulacyjnego.

3.4.4 Sytuacja finansowa Powiatu

Poniższe zestawienie prezentuje wartości dochodów i wydatków ogółem oraz z podziałem na określone klasyfikacje. Tabela obejmuje dane za lata 2008 – 2009 oraz 2011 – 2012

Tabela 35. Dochody budżetu Powiatu według wybranych działów – wykonanie w latach 2008 – 2009 i 2011 – 2012 [w zł]

	2008	2009	2011	2012
Dochody ogółem	100 807 941,43	103 791 705,77	116 937 208,37	118 298 529,82
Rolnictwo i łowiectwo	464 578,98	90 392,28	76 992,38	80 037,01
Transport i łączność	3 582 626,87	3 441 414,90	1 178 156,12	713 710,28
Gospodarka mieszkaniowa	3 013 496,88	3 751 365,35	1 387 758,33	6 149 124,24
Administracja publiczna	6 014 390,67	4 485 551,74	5 504 382,96	4 195 868,26
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8 627 882,02	9 033 788,33	9 052 384,96	9 393 081,91
Różne rozliczenia	37 993 961,00	41 685 264,00	51 303 217,77	48 613 057,00
Oświata i wychowanie	706 488,15	3 182 893,18	890 924,07	2 535 049,37
Pomoc społeczna	12 217 861,47	10 879 119,30	13 391 008,61	10 760 304,20
Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej	1 236 820,28	1 227 759,29	1 632 524,39	810 496,96
Edukacyjna opieka wychowawcza	507 627,82	285 340,81	326 356,47	278 122,17
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 424,64	2 737,74	392 508,11	433 010,86
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	22 227 758,22	21 162 769,70	23 861 236,97	25 331 228,46

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Zgierzu

Tabela 36. Wydatki budżetu Powiatu według wybranych działów w latach 2008 – 2009 oraz 2011 – 2012 [w zł]

	2008	2009	2011	2012
Wydatki ogółem	105 798 132,63	112 354 758,67	113 969 696,05	115 404 847,02
Rolnictwo i łowiectwo	153 578,98	90 392,28	76 992,38	80 037,01
Transport i łączność	10 853 633,39	12 015 504,26	5 780 518,13	6 597 295,42
Gospodarka mieszkaniowa	197 738,85	359 546,29	314 845,25	608 668,69
Administracja publiczna	12 527 630,71	14 363 163,61	13 327 623,56	13 072 231,84
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	8 798 646,73	9 072 476,54	9 097 607,69	9 387 456,78
Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	brak danych
Oświata i wychowanie	37 535 280,41	38 345 229,10	42 251 743,17	41 960 787,15
Pomoc społeczna	19 845 918,70	19 821 159,32	20 602 655,63	18 848 031,50
Edukacyjna opieka wychowawcza	6 724 699,38	7 871 916,55	8 768 771,78	8 592 279,58
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	88 199,77	102 500,00	129 998,13	106 000,00
Kultura fizyczna i sport	43 154,78	53 605,72	72 381,38	1 219 375,73
Działalność usługowa	656 519,88	480 642,05	965 616,97	682 252,30
Ochrona zdrowia	3 882 792,49	4 352 297,68	5 982 197,37	6 426 080,59

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Zgierzu

Tabela 37. Procent wykonania do dochodów oraz wydatków ogółem i wg działów za lata 2011 – 2012

	2011	2012
Dochody ogółem	100%	100%
Rolnictwo i łowiectwo	0,07%	0,07%
Transport i łączność	1,01%	0,60%
Gospodarka mieszkaniowa	1,19%	5,20%
Działalność usługowa	1,67%	1,62%
Administracja publiczna	4,71%	3,55%
Bezpieczeństwo publiczne	7,74%	7,94%
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających	20,41%	21,41%
Różne rozliczenia/ rezerwa ogólna	43,87%	41,09%
Oświata i wychowanie	0,76%	2,14%
Ochrona zdrowia	5,12%	5,43%
Pomoc społeczna	11,45%	9,10%
Pozostałe zadania w ramach polityki społecznej	1,40%	0,69%
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,28%	0,24%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,34%	0,36%
Kultura fizyczna	-	0,56%
Wydatki ogółem	100%	100%
Rolnictwo i łowiectwo	0,07%	0,07%
Leśnictwo	0,02%	0,02%
Transport i łączność	5,07%	5,72%
Gospodarka mieszkaniowa	0,28%	0,53%
Działalność usługowa	0,85%	0,59%
Administracja publiczna	11,69%	11,33%

	2011	2012
Bezpieczeństwo publiczne	7,98%	8,13%
Obsługa długu publicznego	1,34%	1,32%
Różne rozliczenia	0,00%	-
Oświata i wychowanie	37,07%	36,36%
Ochrona zdrowia	5,25%	5,57%
Pomoc społeczna	18,08%	16,33%
Pozostałe zadania w ramach polityki społecznej	4,28%	4,04%
Edukacyjna opieka wychowawcza	7,69%	7,45%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,15%	1,39%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,11%	0,09%
Kultura fizyczna	0,06%	1,06%

Źródło: Dane Starostwa Powiatowego w Zgierzu

Jak wynika z analizy danych za lata 2008 – 2012 systematycznie wzrasta wartość dochodów budżetowych – w poprzednim roku (2012) kwota dochodów ogółem wyniosła 118 298 529,82 zł, a więc była o 17% wyższa od kwoty z roku 2008. Największe źródło dochodów stanowią zapisane jako „rozliczenia różne” subwencje (41,09%) oraz „dochody od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej” (21,41%). Z kolei najniższe wpływy do budżetu stanowiły dochody związane z rolnictwem i łowiectwem (0,07%) oraz edukacyjną opieką wychowawczą (0,24%).

Wraz z dochodami wzrastała na przestrzeni ostatnich pięciu lat kwota wydatków budżetowych, która w 2012 roku wyniosła 115 404 847,02 zł. Największe środki przeznaczono w 2012 roku na oświatę i wychowanie (36,36%) oraz pomoc społeczną (16,33%) i administrację publiczną (11,33%). Wydatki na związane z nimi działania pozostawały na poziomie zbliżonym do lat poprzednich – jedynie w przypadku pomocy społecznej odnotowano zmniejszanie się przeznaczanych na nie od 2008 roku środków (w roku 2008 wynosiły one 19 845 918,7 zł, co stanowiło 18,76% wszystkich wydatków). Bardziej widoczny spadek da się zauważyć w wydatkach ponoszonych na transport i łączność, które w ciągu ostatnich pięciu lat zmniejszyły się blisko o 40%. Wyraźnie natomiast wzrosły wydatki budżetu związane z ochroną zdrowia – o ile w 2008 roku stanowiły one jedynie 3,67% całego budżetu, to już w 2012 roku udział wydatków wynosił 5,57%. Najmniejsze środki w ramach budżetu przeznaczone zostały na kwestie rolnictwa, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz gospodarki mieszkaniowej.

Tabela 38. Poziom długu publicznego w latach 2006 – 2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Łączna kwota długu na koniec roku budżetowego	6 056 859	7 535 678	12 463 390	20 760 994	26 849 286*	25 586 926*	21 548 407,96
Wskaźnik długu	7,74%	9,07%	12,36%	20,00%	23,84%	21,88%	18,22%

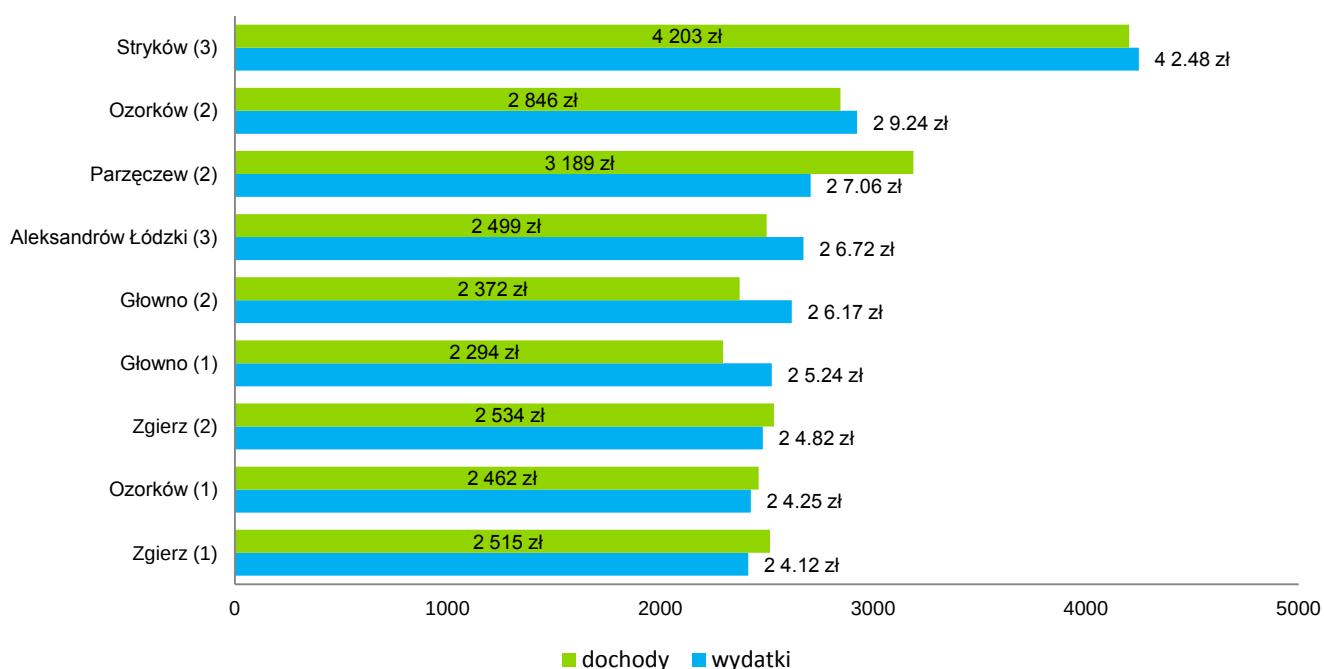
* w przybliżeniu

Źródło: Starostwo Powiatowe w Zgierzu

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych łączna kwota długu Powiatu Zgierskiego w analizowanym okresie nie przekroczyła 60%. Analizując poziom zadłużenia można zauważyć systematyczny wzrost długu jaki następował w latach 2006 – 2010. Od poziomu stanowiącego niecałe 8% w roku 2006 wzrósł on do poziomu blisko 24% w roku 2010. W ciągu ostatnich dwóch lat udało się stopniowo obniżyć wielkość zadłużenia – do 18% w roku 2012.

Porównując dane na temat dochodów (dochodów własnych, dotacji subwencji ogólnej, środków na dofinansowanie zadań) i wydatków poniesionych w 2012 roku przez poszczególne jednostki samorządowe wchodzące w skład powiatu zgierskiego można zauważyć, że czołowe miejsce w rankingu zajmuje gmina miejska Zgierz oraz gminy miejsko-wiejskie Aleksandrów Łódzki i Stryków. Widoczny jest wzrost pozycji gminy Stryków, która w roku 2011 lokowała się na miejscu piątym, a obecnie zajmuje lokatę trzecią, deklasując na pozycję piątą gminę miejską Głowno. Dobrą kondycję Strykowa daje się również zauważyć porównując sytuację finansową poszczególnych jednostek pod kątem dochodów i wydatków budżetowych przypadających na jednego mieszkańca. Zarówno pod względem dochodów, jak i wydatków budżetowych przeliczanych na jednego mieszkańca, zajmuje ona pierwsze miejsce w powiecie – przewyższa średnio dochody i wydatki pozostałych gmin blisko o 40%. Podkreślić należy, że wartości te są również wyższe niż średnia wartość ogólnopolska i łódzka dla terenów miejsko-wiejskich. Wynika to m.in. ze zwiększonej aktywności władz w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz stosunkowo niższej liczbie mieszkańców (siódma pozycja na tle wszystkich gmin w powiecie).

Rysunek 16. Dochody i wydatki budżetów na 1 mieszkańca w roku 2012 wg JST

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych (1 – gmina miejska, 2 – gmina wiejska, 3 – gmina miejsko-wiejska)

3.5 Analiza SWOT

Analiza SWOT obejmuje diagnozę sytuacji w czterech obszarach¹⁶:

1. **mocne strony** – jest to wszystko to co robimy lub posiadamy i co umożliwia osiągnięcie sukcesu
2. **słabe strony** – wszystko to, czego nie posiadamy lub czego nie robimy i co stoi na drodze do sukcesu
3. **szanse** – wszelkie sprzyjające sytuacje, które możemy wykorzystać w celu osiągnięcia dobrych wyników działalności
4. **zagrożenia** – zmiany zewnętrznych czynników, które mogą mieć ujemny wpływ na nasz rozwój.

Tabela 39. Analiza SWOT (zasoby powiatu, zagospodarowanie przestrzenne, sfera gospodarcza)

<i>Mocne strony</i>	<i>Możliwe cele i działania</i>
• duża liczba obszarów objętych ochroną przyrody • rolnictwo – dobre jakościowo produkty • zabytkowa architektura sakralna i dworki • cykliczne imprezy kulturalno-sportowe • duża ilość podmiotów gospodarczych • atrakcyjność turystyczna – rozwój turystyki weekendowej oraz letniskowej • tereny inwestycyjne • placówki oświatowe • Centrum Medyczne Boruta sp. z o.o.	• utworzenie i promocja oferty turystycznej (turystyka aktywna, agroturystyka) i oferty inwestycyjnej • ochrona środowiska • rozwój i modernizacja rolnictwa, utworzenie rynku zbytu • rozwój zaplecza turystycznego na potrzeby biznesu - organizacja konferencji, spotkań biznesowych, imprez integracyjnych • stworzenie i promocja marki regionalnej, kreowanie tożsamości lokalnej • współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, • wyznaczenie wspólnego interesu oraz współpraca przedsiębiorców z terenu powiatu • dostosowanie programów nauczania do lokalnego rynku pracy • współpraca przedsiębiorców z ośrodkami edukacyjnymi i naukowymi. • przygotowanie oraz promowanie terenów inwestycyjnych • przyciąganie inwestorów zewnętrznych oraz deweloperów

¹⁶ Lake, Neville, *Planowanie strategiczne*, s. 97-98, Gliwice 2005

<i>Słabe strony</i>	<i>Możliwe cele i działania</i>
- wysokie bezrobocie (m.in. osób z niskimi kwalifikacjami) - zubożenie społeczeństwa - małe gospodarstwa rolne - zły stan dróg lokalnych - niezadowalający stan transportu publicznego - małe nakłady finansowe na obiekty rekreacyjne - mała ilość zasobów mieszkaniowych - brak miejsc rozrywki (np. teatr, kino) - komunikacja lokalna (ograniczona liczba szlaków rowerowych, tematycznych) - mała ilość środków finansowych na inwestycje - brak wiodącej ścieżki rozwoju - niski udział funduszy pozyskanych ze środków europejskich	- utworzenie powiatowego punktu konsultacyjnego doradczego w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, wprowadzanie ulg podatkowych dla przedsiębiorców, zachęcanie do prowadzenia działalności oraz rozwoju podmiotów gospodarczych oraz zintegrowanej bazy danych o miejscach pracy na terenie powiatu - działania Powiatowego Urzędu Pracy na rzecz promowania działalności gospodarczej oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców - stworzenie miejsc zamieszkania - organizacja spotkań i wydarzeń integrujących lokalną społeczność - rozwój transportu publicznego (autobusowy, kolejowy), zaplanowanie przebiegu sieci komunikacyjnej, utworzenie nowej sieci transportu publicznego, a także zmodernizowanie obecnego systemu transportowego - organizacja systemu informacji dla pasażerów - wizyty studyjne w zagranicznych gminach/powiatach celem zapoznania się z dobrymi praktykami w zakresie aktywizacji gospodarczej mieszkańców - wspieranie przez PCPR osób niezamożnych oraz wykluczonych społecznie - wprowadzenie ulg podatkowych, ułatwiających podejmowanie działalności gospodarczej - modernizacja dróg i infrastruktury okołodrogowej - pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej - pozyskiwanie wiedzy i środków finansowych z funduszy - zaangażowanie władz Powiatu w promowanie oraz tworzenie marki regionalnej, współpraca gmin wchodzących w skład powiatu, integracja lokalnej społeczności

Szanse	Możliwe cele i działania
• położenie na przecięciu głównych szlaków komunikacyjnych A1/A2 • sąsiedztwo z Łodzią (centrum akademickie – baza naukowa, duży rynek zbytu produktów i usług, zaplecze lokalowe) • walory krajobrazowo-przyrodnicze – lasy, zbiorniki wodne • pokłady wody termalnej • Łódzka Kolej Aglomeracyjna • Łódzki Obszar Metropolitalny • funkcjonowanie podstref ŁSSE, tereny inwestycyjne • fundusze zewnętrzne • szpital wojewódzki funkcjonujący na terenie powiatu	• rozbudowa dróg, usprawnienie komunikacji i transportu, działania lobbujące • rozwój transportu publicznego • odpowiednia promocja oferty, współpraca z pozostałymi jednostkami samorządu terytorialnego • współpraca w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego • tworzenie sieci współpracy przedsiębiorców na terenie powiatu • wykorzystanie wód geotermalnych • wykorzystanie efektu synergii szpitala wojewódzkiego i dawnego szpitala powiatowego (Centrum Medyczne Boruta) • pozyskiwanie funduszy zewnętrznych

Zagrożenia	Możliwe cele i działania
• sąsiedztwo z Łodzią (silna konkurencja rynkowa, migracja) • spadek liczby osób w wieku produkcyjnym – starzejące się społeczeństwo • kryzys i wysokie bezrobocie jako tendencja ogólnopolska • zanieczyszczenia środowiska wywołane np. odpadami, intensyfikacją ruchu drogowego	• tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców, usprawnienie działań w zakresie ochrony zdrowia dostosowanej do warunków demograficznych • monitorowanie sytuacji demograficznej oraz prognozowanie popytu na usługi edukacyjne • prowadzenie polityki prorodzinnej (np. wprowadzenie ulg podatkowych, zapewnienie dostępu do ochrony zdrowia) • utworzenie bazy danych na temat lokalnego rynku pracy • identyfikacja potrzeb inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców w zakresie kadr • szkolenia oraz pobudzanie aktywności przedsiębiorczej wśród mieszkańców powiatu • współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu lokalnego • monitorowanie sytuacji środowiska naturalnego, problemu składowania i przetwarzania odpadów

Źródło: Opracowanie własne

3.6 Wyniki sondażu wśród interesariuszy

Badanie ankietowe wśród głównych grup interesariuszy przeprowadzone zostało w dniach 01 – 28.02.2013 roku. Kwestionariusze zostały udostępnione na stronie internetowej Starostwa oraz rozesłane e-mailem i w formie tradycyjnych ankiet do gmin wchodzących w skład powiatu oraz do reprezentantów kluczowych instytucji w powiecie. Łącznie otrzymano 51 ankiet od mieszkańców oraz 23 ankiety od radnych, reprezentantów instytucji oraz Gmin wchodzących w skład Powiatu.

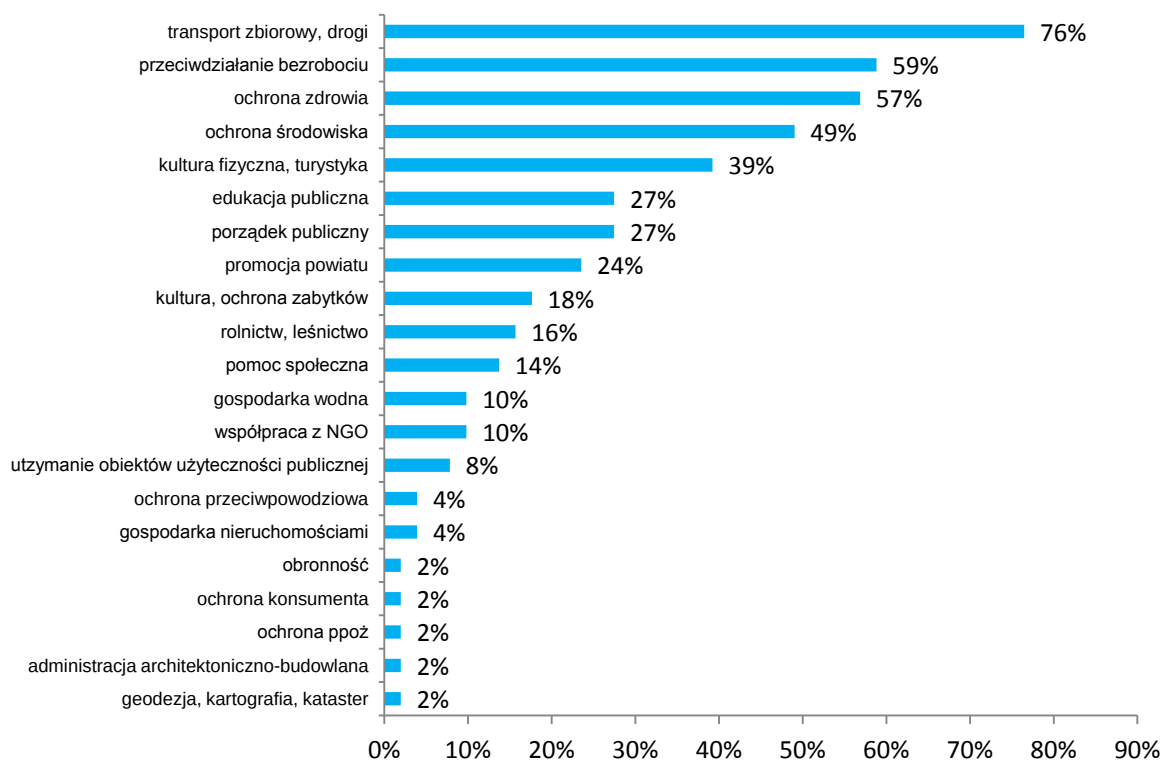
3.5.1 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego – opinie mieszkańców powiatu

W pytaniu pierwszym mieszkańcy zostali poproszeni o określenie 5 priorytetowych obszarów działań Władz Powiatu w perspektywie najbliższych lat. Respondenci mieli do wyboru 21 predefiniowanych obszarów:

1. Edukacja publiczna (szkoły ponadgimnazjalne)
2. Promocja i ochrona zdrowia (szpitale rejonowe, powiatowe)
3. Pomoc społeczna i edukacja prorodzinna
4. Transport zbiorowy i drogi publiczne (np. współfinansowanie lokalnych linii autobusów)
5. Kultura oraz ochrona zabytków, opieka nad zabytkami
6. Kultura fizyczna i turystyka
7. Geodezja, kartografia i kataster
8. Gospodarka nieruchomościami
9. Administracja architektoniczno-budowlana
10. Gospodarka wodna
11. Ochrona środowiska i przyrody
12. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowego
13. Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli
14. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego
15. Ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska
16. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy
17. Ochrona praw konsumenta
18. Utrzymanie powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych
19. Obronność
20. Promocja powiatu
21. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Odpowiedzi udzielane przez mieszkańców ilustruje wykres na następnej stronie:

Rysunek 17. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii mieszkańców)

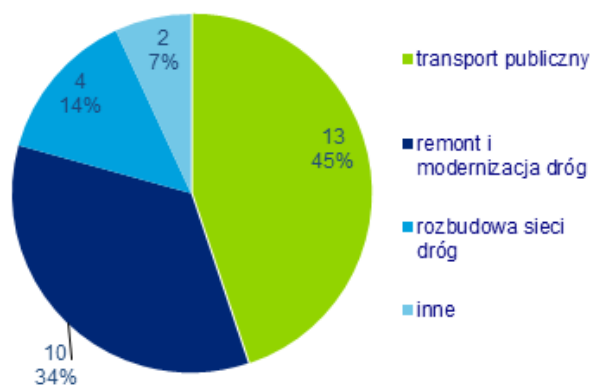

Źródło: Opracowanie własne

W pytaniu pierwszym respondenci mogli dodatkowo wskazać dwa inne obszary, które wg nich winne być wzięte pod uwagę podczas wyznaczania działań priorytetowych Powiatu. Tylko pięciu respondentów skorzystało z tej możliwości: zaakcentowano potrzebę działań nakierowanych na zapobieganie negatywnym tendencjom demograficznym (wyludnianie się wsi i miast powiatu), przebudowę dróg, rozwój lecznictwa uzdrowiskowego i odnawialnych źródeł energii (geotermii) oraz określenie priorytetów działania Władz Powiatu.

Celem pytania drugiego było skonkretyzowanie przez respondentów najważniejszych inicjatyw, które zdaniem respondentów powinien podjąć Powiat w wymienionych wcześniej obszarach. Opisano je poniżej szeregując poszczególne obszary od najczęściej do najrzadziej wskazywanego w pytaniu pierwszym.

Rysunek 18. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju transportu zbiorowego i dróg publicznych (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Najbardziej istotnym dla ankietowanych obszarem, który powinien stanowić priorytet dla Władz Powiatu na najbliższe lata jest transport zbiorowy i drogi publiczne (Obszar 4), na który wskazało aż 67% respondentów. W ramach tego obszaru najczęściej wymieniano potrzebę:

- rozwoju sieci transportu publicznego,
- remontu i modernizacji dróg,
- rozbudowy sieci drogowej.

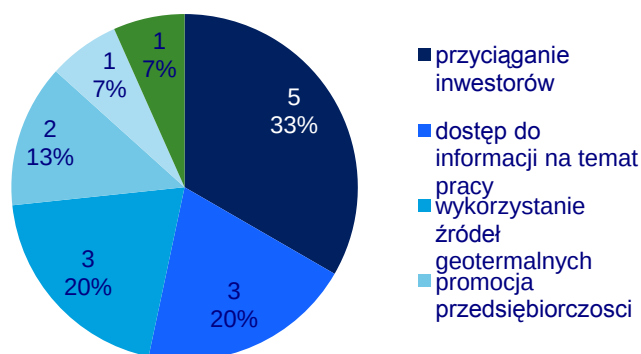
Mieszkańcy oczekują przede wszystkim usprawnienia komunikacji publicznej – przedłużenia istniejących linii (także na tereny wiejskie) oraz współpracy samorządów w celu organizacji/utrzymania istniejących linii komunikacyjnych łączących poszczególne gminy. Podkreślają potrzebę funkcjonowania transportu publicznego w weekendy oraz dni świąteczne. W ankietach zwrócono uwagę na konieczność rozbudowy i modernizowania sieci dróg powiatowych (m.in. relacji Grotniki – Aleksandrów Łódzki, Aleksandrów Łódzki – Lutomiersk, wytyczenia nowego korytarza relacji Ozorków – Aleksandrów Łódzki od ul. Długiej w Jedliczu A po zachodniej stronie toru kolejowego do ul. Ozorkowskiej w Grotnikach) oraz lepsze ich oznakowanie.

Na drugim miejscu pod względem istotności dla mieszkańców uplasowały się dwa obszary – przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizacja lokalnego rynku pracy (Obszar 16 – 59% wskazań) oraz promocja i ochrona zdrowia (Obszar 2), na które wskazało aż 57% respondentów.

W ramach działań związanych z przeciwdziałaniem bezrobociu najczęściej wskazywano na:

- pozyskiwanie inwestorów,
- usprawnienie przepływu informacji na temat wolnych miejsc pracy,
- rozwój odnawialnych źródeł energii.

Rysunek 19. Obszary priorytetowe w ramach przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy (w opinii mieszkańców)

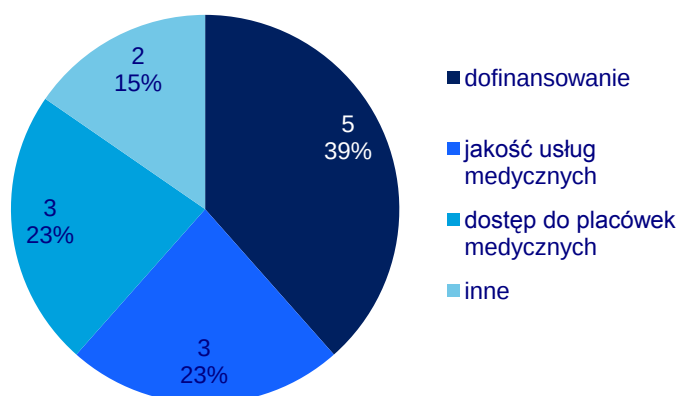
Źródło: Opracowanie własne

W komentarzach ankietowani podkreślali przede wszystkim istotną rolę inicjatyw nastawionych na przyciąganie do regionu inwestorów zewnętrznych, ale również potrzebę promocji i wspieranie działań przedsiębiorców lokalnych (np. dotacje na prowadzenie działalności). Walce z bezrobociem sprzyjałoby, wg ankietowanych, usprawnienie systemu informacji na temat wolnych w regionie miejsc pracy oraz zapewnienie komunikacji publicznej umożliwiającej mieszkańcom powiatu zgierskiego dojazdu do zakładów pracujących w systemie zmianowym.

Z kolei w obszarze promocji i ochrony zdrowia wymieniano przede wszystkim działania związane z:

- dofinansowaniem służby zdrowia,
- jakością świadczonych usług medycznych.

Rysunek 20. Obszary priorytetowe w ramach promocji i ochrony zdrowia (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Mieszkańcy oczekują, że ilość funkcjonujących w powiecie jednostek oraz jakość świadczonych przez nie usług medycznych będzie dopasowana do ich potrzeb, a nie uzależniona jedynie od finansowych możliwości tychże jednostek. W ankietach podkreślono konieczność dofinansowania działalności szpitali m.in. poprzez zakup sprzętu, remonty, czy ulgi w opłatach. Zasygnalizowano również problem związany z dostępem do placówek medycznych (dojazdy), lekarzy specjalistów oraz potrzebę realizowania programów prozdrowotnych. Wśród innych propozycji działań priorytetowych zgłaszanych przez mieszkańców, wskazywano na wykorzystanie potencjału źródeł termalnych jako szansę dla rozwoju w regionie medycyny uzdrowiskowej - balneologii.

Trzecie miejsce pod względem istotności zajął obszar ochrony środowiska, na który wskazała blisko połowa wszystkich respondentów (49%). Tylko dziewięć osób skorzystało z możliwości wymienienia inicjatyw jakie powinien podjąć Powiat w celu ochrony przyrody. Respondenci wskazali m.in. na problem „dzikich wysypisk” oraz nielegalne odprowadzanie ścieków – proponowali organizowanie akcji popularyzujących selekcję odpadów oraz przeprowadzanie kontroli wywozu nieczystości. Ponieważ pojawiały się głosy odnośnie ustanowienia na terenie powiatu obszaru posiadającego status uzdrowiska (Rogóżno), w ankietach proponowano kontynuowanie działań związanych z rozwojem w regionie sieci kanalizacyjnej oraz gazociągowej. Jednocześnie proponowano działania nastawione na zapobieganie odwiertom poszukiwawczo-eksploatacyjnym złóż gazu i ropy oraz rozwój odnawialnych źródeł energii (geotermia).

Kolejnym priorytetowym obszarem jest dla ankietowanych rozwój kultury fizycznej i turystyki, na który wskazało 39% respondentów. Wśród propozycji działań, które powinien ich zdaniem zainicjować Powiat pojawiły się pomysły budowy infrastruktury turystycznej w postaci boisk, basenu, Aquaparku, hali sportowej, ścieżek rowerowych, tras narciarskich i torów saneczkowych wraz z wypożyczalniami sprzętu, powiększenia (rozbudowy) stoku na Malince.

Ponad jedna czwarta badanych osób wskazała na konieczność podejmowania działań w obszarze edukacji publicznej (27%) oraz działań związanych z zapewnieniem porządku publicznego (27%). Pisząc o edukacji wskazywano najczęściej konieczność dopasowania kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, czyli odnowę szkolnictwa technicznego i zawodowego. Respondenci zwracali uwagę na potrzebę utrzymania istniejących placówek oświatowych oraz ich modernizację i doposażenie. Zaproponowano również zacieśnienie współpracy strykowski szkoły

ponadgimnazjalnej ze szkołami miasta Łodzi oraz wsparcie finansowe w organizacji zajęć dodatkowych np. wycieczek szkolnych. Odnośnie obszaru porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli w komentarzach pisano o konieczności zwiększenia ilości kontroli drogowych na terenach wiejskich, doposażenia jednostek policji w odpowiedni sprzęt oraz zastosowania monitoringu ulic i przystanków.

24% ankietowanych za priorytetowy uznała obszar promocji powiatu, zaś blisko jedna piąta uznała za istotny aspekt kultury i ochrony zabytków. W zakresie promocji powiatu w ankietach odnotowano tylko dwa komentarze proponujące stworzenie jednego wspólnego dla wszystkich gmin powiatu przewodnika turystycznego oraz obecności w mediach miejsc takich jak Malinka – weekendowej oferty dla mieszkańców Łodzi i Zgierza.

Blisko jedna szósta respondentów wskazała na konieczność podejmowania inicjatyw w związku z pomocą społeczną i edukacją prorodzinną (14%) oraz rolnictwem (16%). Nie odnotowano komentarzy odnośnie działań związanych z rolnictwem. W obszarze pomocy społecznej oraz edukacji prorodzinnej respondenci dostrzegają potrzebę organizacji dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży (w tym zajęć sportowych), wsparcia osób starszych i najuboższych oraz zatrzymania odpływu ludności z terenów powiatu.

Kolejnymi obszarami priorytetowymi wymienionymi w ankietach są gospodarka wodna (10%) i współpraca z organizacjami pozarządowymi (10%) – wymieniając propozycje działań ankietowani wskazywali na potrzebę nawiązania ścisłej współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz zwiększenie udziału Starostwa w kontaktach z mieszkańcami. W ramach współpracy z trzecim sektorem zaproponowano stworzenie systemu cyklicznych spotkań władz powiatu z NGO, które mogą stanowić źródło wiedzy o społecznościach lokalnych. Docelowo zaproponowano utworzenie Powiatowej Rady Organizacji Pozarządowych, która koordynowałaby działania na rzecz lokalnych społeczności.

8% respondentów za istotny obszar uznało utrzymanie obiektów i urzędzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych. Wymieniając kluczowe działania jakie powinny podjąć władze Powiatu w obszarze administracji respondenci proponowali jednocześnie zredukowanie administracji powiatowej i redukcję filii, jak i utrzymanie dotychczasowych i powrót zlikwidowanych oddziałów (np. wydziału komunikacji, ewidencji gruntów).

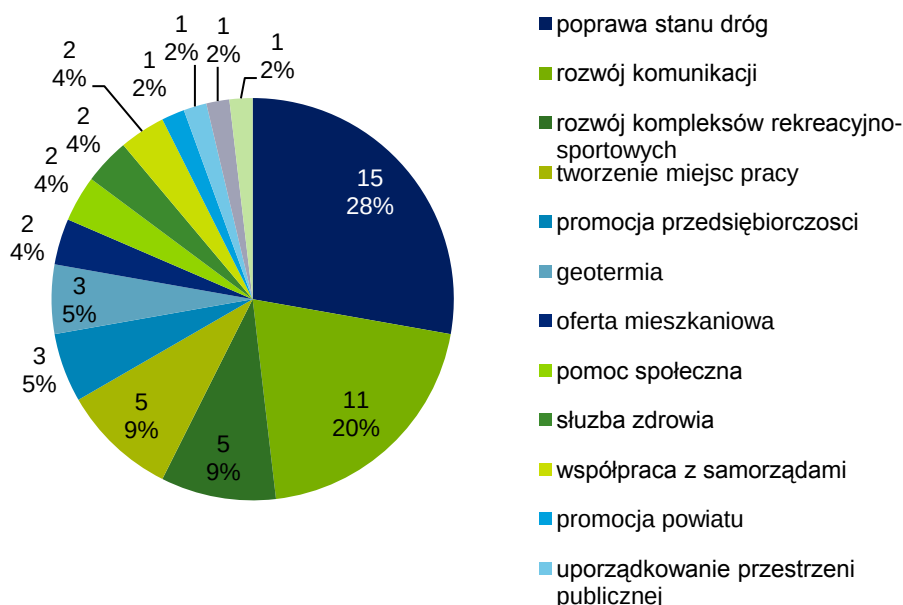
Przedostatnie miejsce w rankingu działań priorytetowych dla Powiatu zajęły: gospodarka nieruchomościami, ochrona przeciwpowodziowa (po 4%).

Najmniej istotne z punktu widzenia mieszkańców są inicjatywy związane z obszarami geodezji, administracji architektoniczno-budowlanej, obronności i ochrony przeciwpożarowej, ochrony praw konsumenta oraz obronności. Wskazało na nie jedynie 2% ankietowanych osób.

W pytaniu trzecim respondenci mogli wymienić po trzy działania jakie ich zdaniem władze Powiatu powinny podjąć dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców i poprawy efektywności jego funkcjonowania. Skorzystało z tej możliwości 28 osób, które wymieniały przede wszystkim działania związane z:

- poprawą jakości stanu infrastruktury drogowej,
- rozwoju sieci transportu zbiorowego.

Rysunek 21. Działania, jakie władze Powiatu powinny podjąć dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

W swych odpowiedziach mieszkańcy najczęściej podkreślali konieczność poprawy stanu infrastruktury drogowej oraz oznakowania tras. Uciążliwy dla mieszkańców jest ruch samochodów ciężarowych, szczególnie na nieprzystosowanych do takiego obciążenia drogach. Często również zwracano uwagę na potrzebę rozwoju publicznego transportu – głównie w postaci połączeń autobusowych (linia 51 przedłużona do Grotnik oraz uruchomienie linii Zgierz-Stryków), pojawiły się również głosy związane z budową kolei aglomeracyjnej. Mieszkańcom zależy przede wszystkim na możliwości bezproblemowego docierania do pracy (systemy zmianowe) oraz na dostępności terenów rekreacyjno-wypoczynkowych dla mieszkańców aglomeracji. Ankietowani podkreślali też konieczność poprawy nawierzchni dróg (m.in. łączących zachodnie części z siedzibą powiatu, szpitalem, szkołami). Respondenci oczekują również poszerzenia oferty mieszkaniowej w regionie (szczególnie w Strykowie) oraz pomocy w poszukiwaniu pracy i promocji lokalnej przedsiębiorczości. W ankietach zwracano także uwagę na potrzebę uporządkowania przestrzeni publicznej i przystosowania jej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Kolejną kwestią poruszoną w ankietach są odnawialne źródła energii (w tym geotermia) i wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw nastawionych na ich wykorzystanie oraz rozwój potencjału uzdrowiskowego miejscowości Rogóżno.

Na kolejnych stronach zaprezentowano mocne i słabe strony Powiatu w opinii mieszkańców.

Tabela 40. Mocne i słabe strony Powiatu, szanse i zagrożenia w opinii mieszkańców

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
• atrakcyjne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe (czyste powietrze, przyroda), • atrakcyjne tereny inwestycyjne, • rozbudowane zaplecze logistyczne • duża aktywność społeczności lokalnych, • promocja powiatu, • wykwalifikowana kadra pracownicza, • dbanie o lokalny biznes, • przebudowa/rozbudowa łaźni miejskiej w kompleks basenów, • rozbudowa zaplecza mieszkaniowego, by przyciągnąć nowych mieszkańców, • rozbudowa zaplecza rekreacyjno-turystycznego • zagospodarowanie terenów po jednostce wojskowej , • zaplecze konferencyjne, • rozwój rolnictwa, • budownictwo jednorodzinne na wsi, • aktywne NGO.	• zły stan, brak transportu zbiorowego (publicznego), • zły stan infrastruktury drogowej, • bezrobocie, • zubożenie społeczeństwa, • ograniczone środki finansowe, • mała współpraca z gminami, • brak koncepcji rozwoju i promocji powiatu, • brak przedsiębiorczości i umiejętności korzystania z funduszy unijnych, • brak wizji rozwoju turystycznego miejscowości Grotniki, • braki w inwestycjach turystyczno-rekreacyjnych, • brak atrakcji turystycznych, • brak zaplecza kulturalno-oświatowego, • likwidacja profilowanych szkół średnich, • brzydkie dworce kolejowe i brak pociągów, • obiekty rekreacyjne, • opieka społeczna • brak planów rozwoju regionu i lęk przed nowymi wyzwaniami • brak efektywnej współpracy między jednostkami w miastach i gminach w powiecie • brak inwestorów zewnętrznych i brak osób odpowiedzialnych za przyciąganie inwestorów • migracja młodych
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
• dobre położenie komunikacyjne (centrum Polski, węzeł A1/A2), • przynależność do w Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, • strefa uzdrowiskowa (borowiny, wody termalne), • budowa kolei aglomeracyjnej, • fundusze UE, • bliskość lotniska, • bliskość ośrodków naukowych, potencjał młodych ludzi z łódzkich uczelni • inwestorzy krajowi i zagraniczni, • dostęp do źródeł geotermalnych • większa liczba szkół ponadgimnazjalnych, • wzrost dochodów i utworzenie metropolii.	• starzenie się ludności, • bliskość Łodzi, • brak lokali mieszkalnych na wynajem np. od miasta (niski czynsz), • nasilenie ruchu samochodów ciężarowych (zanieczyszczenie, utrata spokoju), • rozwój sąsiednich powiatów, marginalizacja zgierskiego,

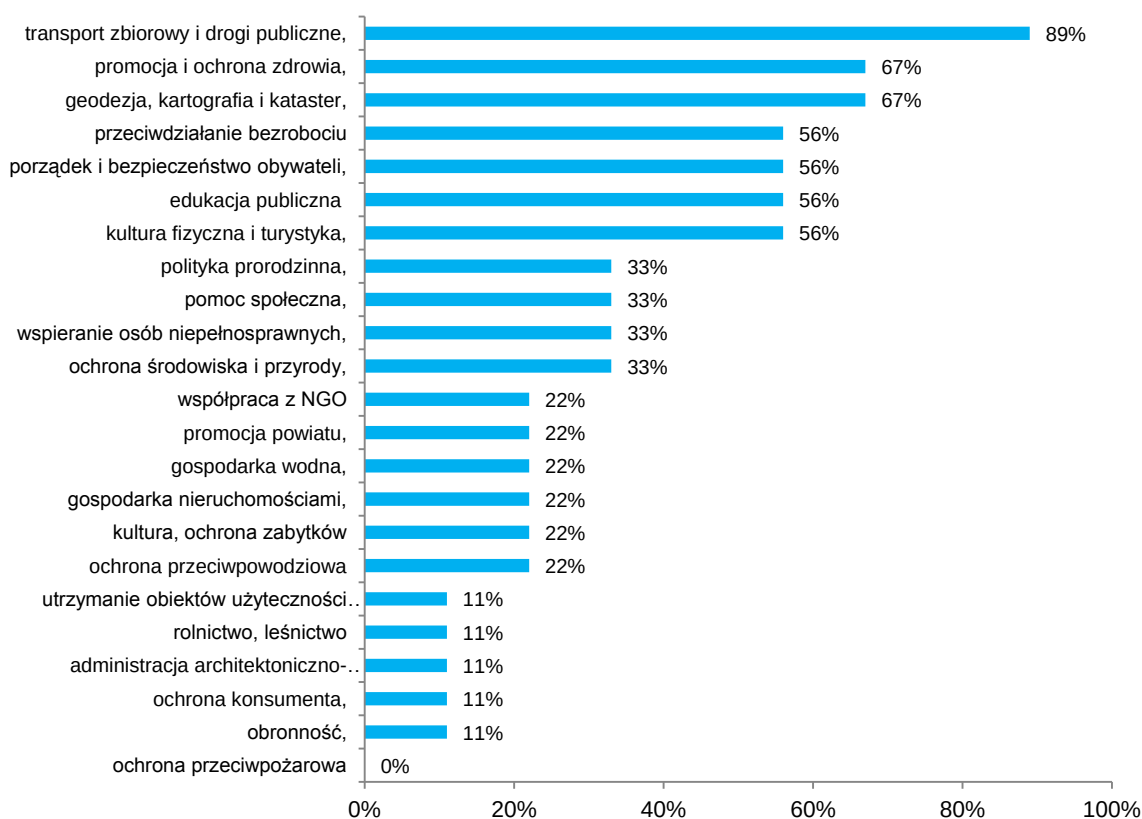
3.5.2 Obserwacje i wnioski z badania ankietowego – opinie reprezentantów Powiatu (Gminy, Instytucje, Radni Powiatu Zgierskiego)

Odpowiadając na pytanie o kluczowe potrzeby Gmin/Instytucji leżące w kompetencjach Powiatu, które powinny zostać uwzględnione w dokumencie strategicznym respondenci wskazywali na obszary z poniższej listy:

1. Edukacja publiczna (szkoły ponadgimnazjalne),
2. Promocja i ochrona zdrowia,
3. Pomoc społeczna,
4. Polityka prorodzinna,
5. Wspieranie osób niepełnosprawnych,
6. Transport zbiorowy i drogi publiczne,
7. Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami,
8. Kultura fizyczna i turystyka,
9. Geodezja, kartografia i kataster,
10. Gospodarka nieruchomościami,
11. Administracja architektoniczno-budowlana,
12. Gospodarka wodna,
13. Ochrona środowiska i przyrody,
14. Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowego,
15. Porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli,
16. Ochrona przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego,
17. Ochrona przeciwpożarowa i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska,
18. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy,
19. Ochrona praw konsumenta,
20. Utrzymanie powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
21. Obronność,
22. Promocja powiatu,
23. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Odpowiedzi udzielane przez reprezentantów społecznych ilustruje wykres na następnej stronie.

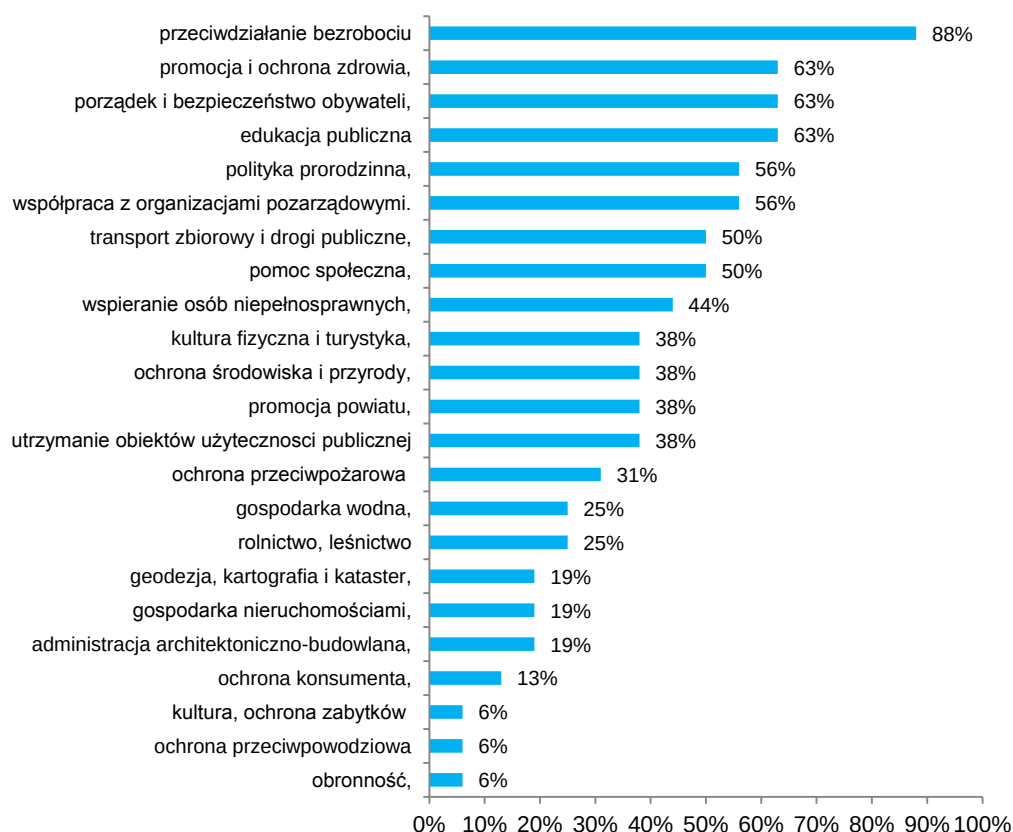
Rysunek 22. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii Gmin)

Źródło: Opracowanie własne

Najistotniejszy dla przedstawicieli Gmin, wchodzących w skład Powiatu Zgierskiego, jest stan dróg publicznych oraz działania leżące w obszarze rozwoju transportu publicznego na terenie powiatu, na które wskazało aż 89% ankietowanych. Drugie pod względem ważności miejsce, zajmują w ich odpowiedziach potrzeby związane z obszarami ochrony zdrowia oraz geodezji, kartografii i katastru (po 67% wskazań). Na trzecim miejscu wymieniano problematykę przeciwdziałania bezrobociu, porządku publicznego i zapewnienia obywatelom bezpieczeństwa, rozwoju edukacji publicznej oraz przedsięwzięć związanych z turystyką i kulturą fizyczną – wskazało na nie 56% ankietowanych osób.

Rysunek 23. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii Radnych Powiatu Zgierskiego i Instytucji)

Źródło: Opracowanie własne

Dla przedstawicieli Radnych Powiatu Zgierskiego oraz Instytucji funkcjonujących na jego terenie głównym problemem, na którym powinien skoncentrować się Powiat, jest obszar przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy (88% wskazań). Na drugim miejscu ankietowani wymieniali kwestie związane z ochroną zdrowia, porządkiem publicznym oraz edukacją. Ponad połowa ankietowanych osób wskazała na wagę obszarów z dziedziny polityki społecznej i prorodzinnej oraz konieczność rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi (56% wskazań).

W obszarze przeciwdziałania bezrobociu, wg ankietowanych reprezentantów społecznych, kluczowym zadaniem jest utrzymanie istniejących oraz tworzenie nowych miejsc pracy w celu poprawy sytuacji materialnej mieszkańców i zatrzymania ich migracji z regionu. Z kolei w celu zwiększenia bezpieczeństwa publicznego oraz poprawy funkcjonowania służby zdrowia proponowano w ankietach stworzenie izby wytrzeźwień, ośrodka interwencyjno-terapeutycznego zajmującego się osobami uzależnionymi od alkoholu i środków odurzających oraz uruchomienie systemu komunikacyjnego Broadcast. W swoich komentarzach reprezentanci społeczni zwracali uwagę na konieczność budowy wizerunku regionu jako miejsca idealnego do rodzinnego wypoczynku oraz podejmowania działań w celu spójnego oznakowania oraz promowania atrakcji i walorów turystycznych powiatu (np. wspólne opracowanie i wytyczenie międzygminnych szlaków turystycznych – pieszych, rowerowych, kajakowych, ścieżek edukacyjnych, miejsc przyjaznych turystyce i rekreacji rodzinnej). Dla przedstawicieli Gmin istotny jest obszar związany z geodezją, kartografią i katastem – w ankietach podkreślono konieczność aktualizacji i zapisu zgodnego ze stanem faktycznym nieruchomości na terenie gmin, co przełożyłoby się na wzrost ich dochodów z tytułu podatku od nieruchomości. W obszarze gospodarki nieruchomościami ankietowani oczekują m.in. uregulowania tytułów własności oraz ksiąg wieczystych w odniesieniu do nieruchomości pozostających we władaniu Skarbu Państwa, podlegających komunalizacji.

Najmniej istotne w opinii ankietowanych osób stanowiły kwestie związane z obronnością i ochroną przeciwpożarową (6% i 11% wskazań).

Przedstawiając informacje na temat priorytetów rozwojowych, przyjętych przez poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu zgierskiego, respondenci wymienili w swoich ankietach następujące cele:

- rozwój terenów inwestycyjnych i pozyskiwanie nowych inwestorów,
- rozwój sieci komunikacyjnej (sieć drogowa, nowe połączenia aglomeracyjne, budowa zjazdu autostradowego Stryków Północ, modernizacja dróg lokalnych, budowa szybkiego tramwaju regionalnego lub międzygminnej komunikacji autobusowej),
- odciążenie centrum miasta od ruchu kołowego samochodów ciężarowych obsługujących ŁSSE,
- rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej (budowa hydroforni i sieci wodociągowych, przydomowych oczyszczalni, kanalizacji),
- rozwiązanie problemu składowania i przetwarzania odpadów komunalnych,
- poprawa i rozwój infrastruktury technicznej,
- rozbudowa i modernizacja budynków komunalnych,
- dostosowanie gminnych obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- poprawa działalności ŚDS, walka z wykluczeniem społecznym ,
- dążenie do zapewnienia bezpieczeństwa (budowa oświetlenia ulicznego),
- poprawa środowiska życia mieszkańców i atrakcyjności gminy poprzez harmonizowanie procesów rozwojowych na zasadach rozwoju zrównoważonego i ładu przestrzennego,
- poprawa estetyki otoczenia - przebudowa i rewitalizacja,
- poprawa stanu mieszkalnych zasobów komunalnych – budowa budynków socjalnych, demontaż z budynków mieszkalnych, gospodarczych i obiektów użyteczności publicznej elementów zawierających azbest,
- budowa i rozbudowa sal gimnastycznych i boisk sportowych przy gminnych obiektach oświatowych,
- utworzenie strefy uzdrowiskowej,
- rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- rozwój nowoczesnego rolnictwa,
- zrównoważony rozwój gospodarczy gminy sprzyjający poprawie jakości życia mieszkańców całego powiatu,
- stworzenie optymalnych warunków kształcenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, rozwój przy współpracy z przedsiębiorcami nowych kierunków kształcenia zawodowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy,
- odnowa wsi poprzez rozwój turystyki i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i publicznego,
- wsparcie rozwoju społeczności lokalnej ukierunkowane na rozwój oferty edukacyjnej, samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw
- promocja terenów miejskich i wykreowanie jego wizerunku jako miejsca przyjaznego przedsiębiorczości jak również sprzyjającego rodzinnej rekreacji weekendowej.

Odpowiadając na pytanie otwarte o krótko i długoterminowe priorytety dla rozwoju Powiatu przedstawiciele Gmin oraz instytucji koncentrowali się na działaniach na rzecz:

- stworzenia partnerstwa lokalnych samorządów i budowania wzajemnych relacji,
- tworzenia warunków zrównoważonego rozwoju w celu poprawy poziomu życia mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału gospodarczego i przyrodniczo - kulturowego ,
- budowy i modernizacji dróg powiatowych, ciągów pieszych i ścieżek rowerowych,
- rozwoju lokalnego transportu zbiorowego w szczególności do nowych centrów przemysłowych,
- aktywizacji lokalnego rynku pracy (stwarzania miejsc pracy poprzez rozwój gospodarczy, pozyskiwanie inwestorów, wprowadzenie systemu ulg i preferencji dla tworzących miejsca pracy, pomoc w uzyskiwaniu środków z funduszy zewnętrznych),
- rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym agroturystyki),
- przekształcania terenów niezagospodarowanych na tereny aktywności gospodarczej,
- promocji powiatu - atrakcji turystycznych, kulturowych, przyrodniczych i stworzenie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu,
- poprawy stanu dostępności usług medycznych,
- ograniczenia obszarów wykluczenia społecznego (wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych, profilaktyka uzależnień, usprawnienie systemu wspierania rodzin),
- prowadzenia polityki prorodzinnej (usprawnienie systemu wspierania rodzin),
- atrakcyjnej oferty i wysokiego poziomu edukacji zintegrowanej, rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego dostosowanego do potrzeb rynku pracy, modernizacji budynków, rozwiązania problemów finansowania,
- rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej, wspierania innowacji,
- tworzenia infrastruktury pod budowę osiedli mieszkaniowych,
- rozwoju zorganizowanej gospodarki ciepłej (doprowadzenie gazu ziemnego do poszczególnych gmin oraz wybudowanie sieci dystrybucyjnej),
- rozwoju społeczeństwa informacyjnego i e-administracji,
- wsparcia dla partnerstwa publiczno-prawnego w celu wzajemnego przenikania się potencjalnych doświadczeń i rozwiązań,
- optymalnego zagospodarowania wytworzonych odpadów, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

W odpowiedzi na pytanie o realizację ponadgminnych projektów jedynie przedstawiciele czterech gmin (Stryków, Gmina Głowno, Miasto Głowno oraz Aleksandrów Łódzki) zadeklarowali podjęcie w ciągu ostatnich pięciu lat takiej współpracy. Wymienili oni działania związane z:

- budową Metropolitalnej Sieci Szerokopasmowego Dostępu do Internetu (MSSDI),
- budową zakładu zagospodarowania odpadów w Piaskach Bankowych realizowanym w ramach Międzygminnego Związku „Bzura”,
- przedsięwzięciami drogowymi (Stryków, Domaradzyn),
- partnerstwem w Fundacji Rozwoju Gmin „PRYM” (rozwój turystyki i rekreacji – uzyskano środki na remont i wyposażenie czterech świetlic wiejskich działających przy OSP).

Mając na uwadze potrzeby gmin oraz poszczególnych instytucji respondenci chcieliby, aby w przyszłości (przy wsparciu władz Powiatu) możliwe było urzeczywistnienie następujących inicjatyw:

- utworzenie koalicji samorządów w celu pozyskania środków na rewitalizację linii tramwajowej na odcinku Łódź – Ozorków, o długości 20 km,
- utworzenie i finansowanie w porozumieniu ze wszystkimi gminami powiatu schroniska dla zwierząt dla całego powiatu,

- budowa i modernizacja infrastruktury drogowej: przebudowa ulic w mieście Ozorków (NPPDL), budowa i modernizacja dróg lokalnych połączone z rozwojem transportu lokalnego (w szczególności z dostosowaniem go do potrzeb rynku pracy i zmian w firmach ulokowanych na terenie powiatu) jako bodziec rozwoju przemysłu logistycznego w Strykowie, gminie Zgierz, Głowno, Aleksandrów Łódzki,
- skomunikowanie gminy Parzęczew z Łódzkim Obszarem Metropolitalnym poprzez przebudowę drogi powiatowej nr 5168E relacji Aleksandrów Łódzki – Nakielnica – Parzęczew,
- przebudowa drogi powiatowej nr 5137E relacji Ozorków - Parzęczew (ul. Ozorkowska – Stodolniana) – gr. powiatu Łąży,
- utworzenie zintegrowanego produktu turystycznego dla Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego poprzez budowę zbiornika wodnego „Tkaczewska Góra” o powierzchni 160,65 ha wraz z zagospodarowaniem turystycznym gminy,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów mieszkaniowych oraz odnowa obiektów zabytkowych i placówek oświatowo-kulturalnych (Aleksandrów Łódzki),
- stworzenie oferty inwestycyjnej powiatu,
- budowa infrastruktury turystycznej,
- wytyczenie tras rowerowych i szlaków turystycznych przekraczających granice administracyjne gmin (Powiat Zgierski jako jednostka, w której granicach administracyjnych znajduje się 9 gmin ma możliwość koordynowania prac zmierzających do stworzenia wyżej wskazanych szlaków turystycznych),
- stworzenie systemu zaopatrzenia w energię Miasta Głowno (doprowadzenie gazu ziemnego oraz wybudowanie sieci dystrybucyjnej na terenie Miasta),
- zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych, profilaktyki i diagnostyki,
- działania profilaktyczne związane z poziomem bezpieczeństwa.

Oprócz ww. projektów respondenci reprezentujący instytucje działające na terenie powiatu, biorąc pod uwagę realizowane przez siebie różnorodne misje, zwracali dodatkowo uwagę na konieczność wspierania osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem np. poprzez ich aktywizację zawodową i społeczną (mieszkania chronione, treningi personalne, pośrednictwo pracy, szkolenia, doradztwo). W sytuacji wysokiego bezrobocia w powiecie zgierskim ważną kwestią poruszaną w ankietach jest utworzenie organizacji otoczenia biznesu, które wspierałyby rozwój przedsiębiorczości w regionie.

W tabeli poniżej zaprezentowano mocne i słabe strony Powiatu w opinii reprezentantów społecznych.

Tabela 41. Mocne i słabe strony Powiatu, szanse i zagrożenia.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
• dogodne połączenia z większymi ośrodkami województwa i kraju, • baza oświatowa, sportowa i turystyczno-rekreacyjna, • dziedzictwo kulturowe, • współpraca z gminami w zakresie poprawy stanu dróg, • walory przyrodniczo-krajobrazowe, sprzyjające rekreacji i wypoczynkowi (NATURA 2000, wysoki wskaźnik lesistości), • dostępność terenów inwestycyjnych, spójny system pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych (OWI, ŚDS, WTZ).	• słaba wymiana informacji pomiędzy urzędami administracji publicznej, • brak systemu rozwiązywania problemów międzygminnych, • brak korelacji polityki rozwoju powiatu ze strategiami gmin, • niedostateczna promocja powiatu, • stan techniczny dróg lokalnych, • słaba komunikacja publiczna, • zły stan techniczny obiektów zabytkowych, • niedostateczny nadzór budowlany, • niski poziom informatyzacji urzędów, • wysoki poziom bezrobocia, • brak placówek szkolnictwa wyższego, • zanieczyszczenie środowiska (niski poziom czystości wód), • brak infrastruktury turystycznej, • brak zintegrowanego produktu turystycznego, • niskie dochody, • wzrost zadłużenia, • brak wspólnej oferty inwestycyjnej, • brak rozwiniętego systemu instytucji stymulujących rozwój przedsiębiorczości, • starzejące się społeczeństwo, • bezrobocie, • brak Zakładu Aktywizacji Zawodowej, Zakładu Pracy Chronionej, • rozdrobnione rolnictwo i słabe gleby.
<i>Szanse i działania które mogą wspomóc rozwój regionu</i>	<i>Zagrożenia</i>
• położenie na szlaku tranzytowym, • zakwalifikowanie powiatu do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, • bliskość dużego ośrodka gospodarczego – Łodzi, • ŁSSE, • atrakcyjność inwestycyjna (skrzyżowanie A1/A2, szlaków kolejowych), • możliwość korzystania ze środków zewnętrznych, • planowana budowa obwodnicy, • rozwój specjalnych podstref ekonomicznych i parków przemysłowych, • rozwój drobnej przedsiębiorczości • rozwój turystyki (bazy turystycznej, kulturalnej, sportowej), • stworzenie lobby dla powiatu , • rozwój produkcji sadowniczo-warzywniczej.	• bliskie położenie miasta Łodzi, • likwidacja połączeń komunikacyjnych (peryferyzacja), • pogarszający się stan infrastruktury drogowej spowodowany wzrostem natężenia ruchu, • brak środków na realizację zadań publicznych, • mała opłacalność produkcji rolnej, • brak rynków zbytu dla MŚP, • skomplikowane procedury pozyskiwania środków pomocowych, • migracja ludności w wieku produkcyjnym związana z poszukiwaniem pracy, starzenie się społeczeństwa, • dominacja Łodzi (m.in. absorpcja większości środków pomocowych), • brak systemu rozwiązywania problemów międzygminnych, • wzrost przestępczości, • kryzys, wzrastające bezrobocie i zubożenie społeczeństwa oraz nasilające się zjawisko wykluczenia społecznego.

3.5.3 Obserwacje i wnioski z ankiety oraz wywiadu przeprowadzonego ze Starostą Zgierskim

Zarówno w kwestionariuszu, jak i podczas rozmowy z Panem Starostą omówiono priorytety rozwojowe dla Powiatu w perspektywie krótko jak i długoterminowej. Wskazano na kluczowe dla jego rozwoju obszary i projekty realizowane oraz te pozostające jeszcze w gestii planów.

W perspektywie długoterminowej zdefiniowanych zostało siedem priorytetów dla rozwoju Powiatu:

- zdrowe, silne, zintegrowane, przywiązane do regionu społeczeństwo powiatu zgierskiego (patriotyzm lokalny),
- stworzenie powiatu przyjaznego i konkurencyjnego dla mieszkańców aglomeracji łódzkiej w zakresie turystyki, sportu, rekreacji, zdrowego stylu życia i odżywiania oraz bezpieczeństwa,
- wykorzystanie naturalnych i geograficznych uwarunkowań powiatu zgierskiego,
- sprawna, efektywna i oszczędna administracja,
- stworzenie spójnego systemu współpracy jednostek samorządu terytorialnego w powiecie zgierskim,
- wysoki poziom edukacji,
- podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej powiatu.

Rozwój Powiatu z punktu widzenia najbliższych trzech lat definiowany jest w czterech głównych punktach:

- rozwój lokalnego transportu drogowego,
- ekologiczna administracja (termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, recykling pojazdów, kanalizacja deszczowa, ochrona środowiska),
- uświadomienie mieszkańcom czym jest Powiat, jakie są jego zadania oraz budowanie poczucia przynależności do powiatowej społeczności,
- zwalczanie bezrobocia i aktywizacja osób pozostających bez pracy.

W swoich działaniach Powiat chce koncentrować się na kluczowych obszarach związanych z rozwojem infrastruktury i transportu, kultury, oświaty i nauki oraz poprawy jakości środowiska naturalnego i obsługi mieszkańców. W okresie ostatnich pięciu lat do najważniejszych projektów realizowanych przez Powiat zaliczono działania w zakresie budowy i rozwoju infrastruktury drogowej (przebudowy ulic, chodników, dróg gruntowych), infrastruktury oświatowej (modernizacja budynków, budowa obiektów sportowych, Interaktywnego Centrum Badawczego przy Zespole Szkół Ogólnokształcących w Ozorkowie oraz w Głownie). Zrealizowano również projekty związane z administracją publiczną i budową społeczeństwa informacyjnego. W ramach działań powstała nowa strona internetowa i biuletyn informacji publicznej, który udostępnia szczegółowe informacje o sposobach załatwiania spraw w urzędzie Starostwa, utworzono także skrzynkę podawczą umożliwiającą składanie dokumentów w formie elektronicznej.

Obecnie kontynuowane są inicjatywy inwestycyjne nakierowane na termomodernizację budynków szkolnych oraz na rozwój infrastruktury sportowej. Przy Zespole Szkół nr 1 w Zgierzu w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”, zrealizowane zostało przedsięwzięcie mające na celu budowę boiska piłkarskiego oraz boiska wielofunkcyjnego z zapleczem sanitarnym i szatnią. Obiekt sportowy jest ogólnodostępny, a korzystanie z niego nieodpłatne.

W celu podniesienia poziomu nauczania oraz wyrównania dysproporcji edukacyjnych i zwiększenia potencjału szkół podjęto działania związane z organizacją zajęć dodatkowych dla młodzieży w ramach projektu „Wyrównać szanse” (zajęcia z matematyki, informatyki, przedsiębiorczości, języków obcych) oraz w ramach projektu „Wyższe kompetencje kluczowe poprzez ICT dla szkół zawodowych powiatu zgierskiego”. Celem projektów są działania nakierowane m.in. na zwiększenie kompetencji w zakresie

posługiwania się językiem angielskim wśród uczniów 5 szkół zawodowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Zgierski poprzez realizację pozalekcyjnych zajęć dodatkowych. Realizacja projektu przewidziana jest w okresie od 1 lipca 2012 r. do 31 czerwca 2014 r. Dodatkowe zajęcia prowadzone są w innowacyjnej formule blended-learning – w tygodniu odbywają się 2 godziny zajęć prowadzonych metodą tradycyjną i 1 godzina zajęć prowadzona metodą e-learningową. Szkoły zostały wyposażone w sprzęt komputerowy – łącznie 77 laptopów oraz multimedialny – 5 zestawów obejmujących projektor, ekran i mobilną tablicę interaktywną. Do platformy e-learningowej uczestnicy projektu posiadają nieograniczony dostęp również w domu. Uczestnicy projektu szkoleni są z branżowego języka angielskiego zgodnego z kierunkiem nauczania zawodowego w szkole.

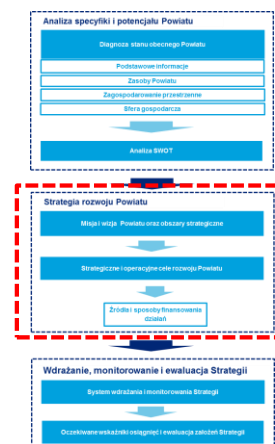
Władze powiatu angażują się również w działania związane z ochroną środowiska („Dobry Klimat dla Powiatu”) oraz poprawą jakości systemu ochrony zdrowia i opieki społecznej (przekształcenie szpitala powiatowego w spółkę z o.o. Centrum Medyczne Boruta, przekazanie prowadzenia domów pomocy społecznej organizacjom pozarządowym). W perspektywie najbliższych lat utrzymane zostaną działania związane z termomodernizacją placówek oświatowych, projektami edukacyjnymi oraz przebudową infrastruktury drogowej. W celu wykonywania zadań o charakterze użyteczności publicznej w zakresie utrzymania powiatowych obiektów administracyjnych, w tym dróg powiatowych, utworzono Powiatową Spółkę Infrastrukturalną (sp. z o.o.). Działanie to podjęto z intencją ograniczenia kosztów związanych z utrzymaniem urządzeń oraz kosztów pracowniczych.

W tabeli poniżej zaprezentowano mocne i słabe strony powiatu w opinii przedstawicieli Starostwa

Tabela 42. Mocne i słabe strony powiatu, szanse i zagrożenia w opinii przedstawicieli Starostwa.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
• zasoby wodne, • przyroda, walory krajobrazowe, • rozwinięte rolnictwo, • dostępność terenów inwestycyjnych, • nawiązanie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, • rozwój Podstref Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	• wysoki poziom bezrobocia, brak miejsc pracy, • brak miejsc rozrywki (teatr, kino), • komunikacja lokalna (w tym piesza, rowerowa), • wyludnianie się regionu, • wzrost zanieczyszczenia środowiska.
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
• położenie powiatu w centralnej Polsce, na terenie Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, • połączenia zewnętrzne (autostrady), • budowa kolei aglomeracyjnej, • bliskość uczelni wyższych, • bliskość portu lotniczego (Łódź).	• brak środków na realizację zadań publicznych, • brak środków zewnętrznych na inwestycje, • kryzys, wzrastające bezrobocie w kraju, • migracja ludności za granicę.

4. Misja i wizja Powiatu

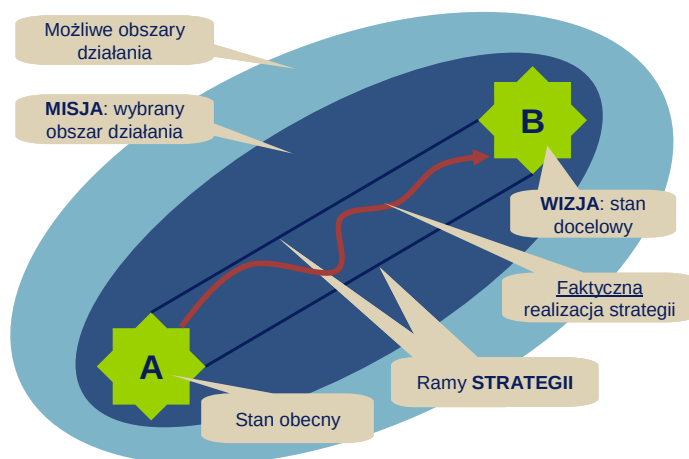

Misja i wizja porządkują przyszłość Powiatu, wyznaczają ramy, w których ma być realizowana strategia oraz stanowią wzorzec określający jej tożsamość, charakter oraz sposób postępowania. Określenie misji i wizji przedsięwzięcia pozwala stworzyć fundamenty dla zamierzonych działań i opcji.

Analiza sytuacji obecnej Powiatu na podstawie m.in. dostarczonych przez Starostwo Powiatowe informacji oraz badania przeprowadzonego wśród mieszkańców, radnych i reprezentantów kluczowych instytucji, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Powiatu Zgierskiego na najbliższe lata.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Powiatu w przyszłości oraz wyznaczenie ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia, którego Powiat będzie dążyć w perspektywie najbliższych ośmiu lat. Jest ona generalną deklaracją obrazującą planowany proces rozwoju, który służyć ma poprawie sytuacji Powiatu i jego mieszkańców w perspektywie kilku/kilkunastu lat. Warunkiem realizacji ustalonej misji jest podjęcie szeregu działań, które spowodują systematyczny, trwały wzrost gospodarczy i rozwój instytucjonalny, co w efekcie doprowadzi do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz świadczonych na ich rzecz usług publicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego – wizji. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są główne cele realizowane przez Powiat oraz działania przez nią podejmowane.

Rysunek 24. Misja, wizja i cele strategiczne

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

4.1 Misja i wizja

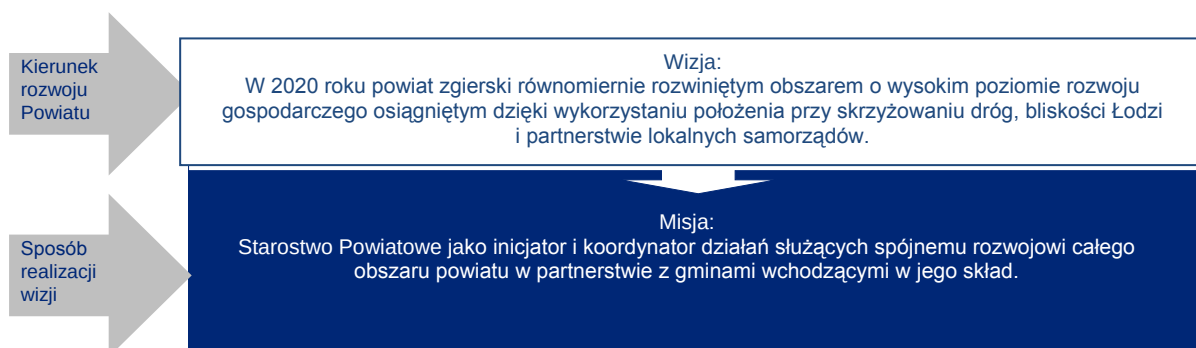
Celem zdefiniowania misji Powiatu Zgierskiego jest określenie roli, jaką władze Powiatu mają pełnić w dążeniu do najbardziej pożądanego przyszłego jego kształtu - wizji, w oparciu o posiadane zasoby i z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców powiatu oraz kluczowych interesariuszy. Poniżej sformułowana wizja określa wytyczne dotyczące kierunku i sposobu działania władz Powiatu przyjętego na okres do 2020 roku.

W 2020 ROKU POWIAT ZGIERSKI RÓWNOMIERNIE ROZWINIĘTYM OBSZAREM O WYSOKIM POZIOMIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO OSIĄGNIĘTYM DZIĘKI WYKORZYSTANIU POŁOŻENIA PRZY SKRZYŻOWANIU DRÓG, BLISKOŚCI ŁODZI I PARTNERSTWIE LOKALNYCH SAMORZĄDÓW.

Osiągnięcie tak określonego stanu docelowego – wizji, będzie możliwe dzięki realizacji misji powiatu, która przedstawiona jest poniżej.

STAROSTWO POWIATOWE JAKO INICJATOR I KOORDYNATOR DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH SPÓJNEMU ROZWOJOWI CAŁEGO OBSZARU POWIATU W PARTNERSTWIE Z GMINAMI WCHODZĄCYMI W JEGO SKŁAD.

Rysunek 25. Misja, wizja Powiatu Zgierskiego

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Tak zapisana przyszła wizja i misja Powiatu, uwzględnia szereg kluczowych elementów:

- pełnienie przez władze Powiatu funkcji koordynacyjnej i integrującej w przypadku realizacji zadań wspólnych o charakterze ponadgminnym, wzmacniającej rozwój partnerstwa lokalnych samorządów wchodzących w skład powiatu,
- korzystne położenie powiatu na skrzyżowaniu szlaków komunikacyjnych (w centrum Polski i Europy),
- bliskość Łodzi i położenie w obszarze Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego,
- konieczność pobudzenia bardziej równomiernego rozwoju gospodarczego całego obszaru powiatu, poprzez wykorzystanie i dystrybucję występujących na jego terenie zasobów.

4.2 Strategiczne kierunki rozwoju Powiatu

Misja i wizja Powiatu stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji władz Powiatu, jej mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do którego Powiat dąży w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary na jakie władze Powiatu powinny ukierunkować swoje działania.

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT jak również wyniki sondażu społecznego pozwoliły na określenie czterech strategicznych celów rozwoju Powiatu Zgierskiego:

- I. Rozwój zintegrowanego transportu**
- II. Tworzenie miejsc pracy**
- III. Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów**
- IV. Zintegrowana promocja powiatu**

Powiat Zgierski, podobnie jak inne jednostki samorządu lokalnego zarówno na terenie województwa łódzkiego jak i w innych województwach, dysponuje ograniczonymi zasobami w kontekście realizacji wszystkich wymienionych powyżej celów strategicznych.

Dlatego szczególnie niezbędna wydaje się priorytetyzacja wymienionych celów i ustalenie, które z nich są kluczowe z punktu widzenia dalszego rozwoju Powiatu.

Rysunek 26. Cele strategiczne Powiatu Zgierskiego – prezentacja powiązań i propozycja priorytetyzacji

Źródło: Opracowanie własne Deloitte

Zgodnie z układem przedstawionym na powyższym rysunku, w ramach realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego zidentyfikowane zostały cztery główne cele strategiczne.

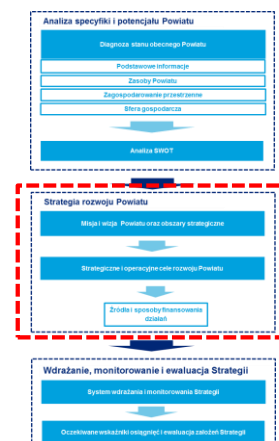
Cel pierwszy jest związany z poprawą warunków transportowych w powiecie poprzez modernizację infrastruktury i usprawnienie transportu publicznego. Realizacja tego celu ukierunkowana jest w pierwszej kolejności na zaspokojenie oczekiwań mieszkańców powiatu, ale także inwestorów i turystów odwiedzających powiat.

Kolejny cel strategiczny, związany jest z pobudzeniem rozwoju gospodarczego poprzez podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie na terenie powiatu miejsc pracy. Przewidywanym efektem realizacji tego celu jest większa aktywizacja gospodarcza mieszkańców powiatu.

Oba powyższe cele powiązane są z kolejnym celem strategicznym polegającym na tworzeniu korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów. Dodatkowo, cel związany z tworzeniem miejsc pracy należy rozpatrywać w powiązaniu z ostatnim celem strategicznym – promocją powiatu. Zintegrowana i skoordynowana promocja regionu może przyczynić się bowiem do nasilenia ruchu turystycznego w powiecie zgierskim a tym samym zwiększenia zapotrzebowania na produkty i usługi związane z turystyką.

Podstawą osiągnięcia założonych celów strategicznych będzie ponadgminna współpraca jednostek samorządu terytorialnego funkcjonujących na obszarze powiatu zgierskiego. Bardzo ważnym czynnikiem powodzenia realizacji strategii jest więc pełnienie przez władze Powiatu funkcji koordynacyjnej i integrującej interesy samorządów lokalnych. Realizacja tej funkcji powinna odbywać się poprzez organizację cyklicznych spotkań z włodarzami gmin w celu dyskusji nad dalszym kierunkiem rozwoju powiatu i wyborem projektów kluczowych do realizacji.

5. Strategiczne i operacyjne cele Powiatu Zgierskiego

Zidentyfikowane cele strategiczne są wyznacznikami docelowych, długoterminowych kierunków rozwoju Powiatu Zgierskiego. Cele operacyjne służą przełożeniu kierunków rozwoju na poziom szczegółowych działań operacyjnych.

Mając na uwadze określoną w poprzednim kroku misję i wizję Powiatu Zgierskiego, jak również wyniki oceny jej potencjału, zdefiniowany został katalog celów strategicznych i operacyjnych. Cele strategiczne wskazują na kierunek rozwoju powiatu w najbliższych latach i koncentrują się na określonych oczekiwanych rezultatach.

Dla każdego celu strategicznego wskazano grupę celów operacyjnych. Ich realizacja umożliwi osiągnięcie oczekiwanego stanu docelowego nakreślonego przez obszary strategiczne. Cele operacyjne koncentrują się tym samym na określonych, sprecyzowanych działaniach, jakie podjęte zostaną przez władze Powiatu.

W trakcie przygotowania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego dla wypracowanych czterech celów strategicznych określono dwanaście celów na poziomie operacyjnym. W ramach każdego z wymienionych celów operacyjnych, zaproponowany został również katalog działań, jaki w ramach danego celu Powiat może realizować. Należy mieć na uwadze, że przedstawiony w niniejszym dokumencie katalog działań operacyjnych stanowi jedynie propozycję i tym samym nie należy go traktować jako zbioru zamkniętego, wyczerpującego wszystkie możliwości stojące przed Powiatem Zgierskim.

5.1 Strategiczne i operacyjne cele

Cel strategiczny I - Rozwój zintegrowanego transportu

Cel operacyjny I.1

Rozwój transportu publicznego i zbiorowego

Jednym z najważniejszych obszarów wymagających podjęcia zdecydowanych działań przez władze Powiatu, jest obszar związany z rozwojem transportu publicznego i zbiorowego. Na znaczne braki w tym zakresie wskazywali zarówno mieszkańcy jak i władze oraz kluczowi interesariusze Powiatu Zgierskiego.

Wizja transportu publicznego w powiecie zgierskim powinna zakładać rozwój i funkcjonowanie nowoczesnego i proekologicznego transportu zbiorowego, spełniającego oczekiwania pasażerów i stanowiącego realną alternatywę dla podróży realizowanych własnym samochodem.

Kwestia rozwoju transportu publicznego wydaje się szczególnie istotna z uwagi na optymalne wykorzystanie zasobów poszczególnych gmin. W chwili obecnej niedostateczna ilość odpowiednio

zsynchronizowanych połączeń komunikacyjnych utrudnia mieszkańcom powiatu przemieszczanie się pomiędzy gminami wchodzącymi w skład powiatu m.in. w celu podejmowania pracy np. w gminie Stryków, która ze względu na swoje położenie stanowi atrakcyjną lokalizację dla krajowych i zagranicznych inwestorów, stanowiąc tym samym rezerwuarnię miejsc pracy.

Dlatego tworzenie zintegrowanej siatki połączeń między poszczególnymi miejscowościami powiatu jest kluczowym działaniem dla władz w kolejnym okresie programowania, w celu zapewnienia spójnego rozwoju całego obszaru powiatu. W szczególności realizacja tego celu powinna obejmować:

- zaplanowanie sieci komunikacyjnej, na której będą realizowane przewozy o charakterze użyteczności publicznej;
- zidentyfikowanie potrzeb przewozowych;
- określenie zasad finansowania usług związanych z transportem publicznym;
- określenie standardów usług związanych z transportem publicznym;
- organizację systemu informacji dla pasażerów.

Rozwój i funkcjonowanie transportu zbiorowego, zapewniającego zaspokojenie potrzeb mieszkańców, wiąże się z koniecznością poniesienia znacznych nakładów finansowych przekraczających możliwości Starostwa Powiatowego. Dlatego, równoległe z opracowaniem modelu transportu publicznego, obejmującego wytyczenie tras, określenie liczby i częstotliwości połączeń, należy również zaproponować model partycypacji gmin w kosztach utrzymania transportu publicznego i zbiorowego. Wysokość opłat wnoszonych przez poszczególne gminy mogłaby być uzależniona od liczby mieszkańców korzystających z tego typu transportu, wielkości gminy czy jej dochodów.

Kwestią niezależną od Starostwa Powiatowego czy władarzy poszczególnych gmin położonych na terenie powiatu zgierskiego, która może wpłynąć na usprawnienie transportu publicznego w powiecie, jest rozwój komunikacji kolejowej poprzez realizację projektu Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej. Kolej ta ma połączyć powiat zgierski z powiatami łódzkim-wschodnim, brzezińskim oraz pabianickim. Planowanym terminem uruchomienia połączeń w ramach ŁKA, są lata 2014-2015. ŁKA, poprzez usprawnienie komunikacji regionalnej, pozwoli na zainicjowanie dalszego rozwoju gospodarczego i społecznego. Uruchomienie ŁKA wiąże się bowiem z utworzeniem nowych miejsc pracy, uaktywnieniem procesów rewitalizacji terenów i – tym samym – podniesieniem atrakcyjności obszarów inwestycyjnych oraz turystycznych. Proekologiczna, nowoczesna organizacja przewozu zbiorowego będzie sprzyjać procesowi przyciągania inwestorów zewnętrznych.

System transportu publicznego odpowiadający na wyżej opisane potrzeby powinien zostać stworzony przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów, uwzględniając ich partycypację finansową, przy koordynacyjnej funkcji Powiatu.

Proponowane działania

Podsumowując, działania proponowane w ramach niniejszego celu operacyjnego są następujące:

- tworzenie zintegrowanej siatki połączeń między poszczególnymi miejscowościami powiatu (zapewnienie dostępu komunikacyjnego do miejsc pracy zwłaszcza dla mieszkańców z mniejszych miejscowości powiatu),
- rozwój połączeń autobusowych/kolejowych,
- opracowanie modelu współfinansowania komunikacji publicznej (zależnego od liczby mieszkańców korzystających /wielkości Gminy/dochodów Gminy, itp.).

Cel operacyjny I.2

Rozbudowa i modernizacja dróg

Podobnie, jak w większości regionów kraju, także w powiecie zgierskim występują potrzeby związane z rozwojem infrastruktury drogowej. Obszar „Rozwój infrastruktury drogowej i transportu” został wskazany przez mieszkańców powiatu oraz przez władze gmin wchodzących w skład powiatu jako jeden z najważniejszych obszarów przyszłych działań Władz Powiatu. Stan dróg ma nie tylko wpływ na jakość życia mieszkańców danego obszaru, ale wpływa także na jego atrakcyjność inwestycyjną czy turystyczną. W związku z tym istotne jest zwrócenie szczególnej uwagi na zrównoważony rozwój infrastruktury drogowej, obejmujący zarówno obszary atrakcyjne inwestycyjnie i turystycznie, jak również pozostałe obszary powiatu.

Dotychczas zidentyfikowane potrzeby w zakresie infrastruktury w powiecie zgierskim obejmują m.in.:

- przebudowę ulic w mieście Ozorków (NPPDL – Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych), budowę i modernizację dróg lokalnych połączone z rozwojem transportu lokalnego (w szczególności z dostosowaniem go do potrzeb rynku pracy i zmian w firmach ulokowanych na terenie powiatu) jako bodziec rozwoju branży logistycznej w Strykowie, gminach Zgierz, Głowno, Aleksandrów Łódzki,
- skomunikowanie gminy Parzęczew z Łódzkim Obszarem Metropolitalnym poprzez przebudowę drogi powiatowej nr 5168E na odcinku Aleksandrów Łódzki – Nakielnica – Parzęczew,
- modernizację dróg w relacji Grotniki – Aleksandrów Łódzki, Aleksandrów Łódzki – Lutomiersk, Ozorków - Aleksandrów Łódzki oraz Stryków - Zgierz (drogi gminne i powiatowe),
- modernizację drogi powiatowej nr 5126 E relacji Głowno – Wola Lubiankowska - gr. powiatu (Łyszkowice).

Należy jednak zwrócić uwagę, że choć działania w ramach niniejszego celu operacyjnego są niezwykle istotne z punktu widzenia przyszłego rozwoju powiatu jak i poprawy jakości życia mieszkańców, ich realizacja jest silnie uzależniona od przyznania na nie środków finansowych na wyższych szczeblach decyzyjnych.

Proponowane działania

Przykłady działań, które Powiat może realizować w ramach niniejszego celu operacyjnego:

- modernizacja dróg powiatowych,
- stworzenie systemu informacji wizualnej i sterowania ruchem spójnego dla całego terenu powiatu.

Cel strategiczny II – Tworzenie miejsc pracy

Cel operacyjny II.1

Przyciąganie inwestorów oraz stworzenie spójnej oferty inwestycyjnej

Jednym z celów operacyjnym w ramach celu strategicznego ukierunkowanego na tworzenie miejsc pracy i w ten sposób przeciwdziałanie bezrobociu, jest pozyskiwanie przez Powiat nowych inwestorów.

Powiat zgierski jest terenem o dużej atrakcyjności inwestycyjnej ze względu na korzystne położenie na skrzyżowaniu dróg oraz z uwagi na bliskość dużego ośrodka miejskiego (powiat zgierski zaliczany jest do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego). Atrakcyjność inwestycyjną zwiększa występowanie na jego terenie podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. W powiecie zgierskim działa 5 podstref ŁSSE: dwie w Zgierzu i po jednej w Aleksandrowie Łódzkim, Strykowie i Ozorkowie.

W przyszłości możliwe jest rozszerzenie strefy o dodatkowe tereny dostępne m.in. w gminie Stryków i Aleksandrowie Łódzkim.

Pierwszym krokiem – służącym zintegrowaniu na poziomie Powiatu - działań związanych z pozyskiwaniem inwestorów, powinno być przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej powiatu, prezentującej tereny przeznaczone pod inwestycję oraz określające branże perspektywiczne na terenie powiatu. Konieczne jest stworzenie skoordynowanego systemu przygotowania gminnych terenów inwestycyjnych, od określenia zasobów (grunty pod inwestycje, określenie ich stanu prawnego, uzbrojenia w media itd.) poprzez przygotowanie planistyczne (identyfikacja potencjalnych nowych terenów inwestycyjnych), działania komunikacyjne wobec potencjalnych inwestorów, po udostępnienie infrastruktury inwestorom.

Przygotowana oferta powinna być promowana i dystrybuowana do jak najszerszego kręgu odbiorców – potencjalnych inwestorów. Udział w targach branżowych czy bezpośredni kontakt ze zidentyfikowanymi inwestorami, czyli działania proaktywne władz Powiatu, mogą przyczynić się do popularyzacji informacji o możliwościach inwestycyjnych na jego terenie. Oferta inwestycyjna mogła by być połączona z promocją walorów turystycznych. Pozwoliłoby to wykorzystać efekty synergii wynikające z potencjału turystycznego i rekreacyjnego powiatu.

Dodatkowo, w zależności od bieżącej sytuacji finansowej Gmin z terenu powiatu zgierskiego, należy rozważyć wprowadzenie zachęt finansowych dla inwestorów w postaci np. zwolnień z podatków i opłat lokalnych (okresowych lub stałych).

Proponowane działania

Podsumowując, działania proponowane w ramach niniejszego celu operacyjnego są następujące:

- przygotowanie terenów inwestycyjnych,
- przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej ukierunkowanej na pozyskiwanie inwestora zewnętrznego,
- wyznaczenie pracownika/pracowników Starostwa Powiatowego dedykowanego do pozyskiwania i obsługi inwestorów,
- prezentacja oferty Powiatu na wybranych targach branżowych,
- bezpośredni kontakt władz Powiatu z kluczowymi potencjalnymi inwestorami,
- powiązanie promocji oferty inwestycyjnej z promocją oferty turystycznej,

Cel operacyjny II.2

Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

Jak wynika z analizy obecnej sytuacji Powiatu oraz ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców, przedstawicieli gmin i kluczowych reprezentantów społecznych, kolejnym ważnym elementem polityki przeciwdziałania bezrobociu na terenie powiatu zgierskiego, powinno być wspomaganie przedsiębiorczości lokalnej.

Jednym z kroków do realizacji działań w tym obszarze, jakie Powiat powinien podejmować, jest pobudzanie aktywności mieszkańców, w celu pełnego wykorzystania posiadanych zasobów ludzkich) i zwiększenia udziału mieszkańców w korzyściach wynikających m.in. z bardzo korzystnej lokalizacji. Realizacja tak określonego celu może odbywać się np. poprzez identyfikację potrzeb informacyjno - szkoleniowych mieszkańców, zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej i działających już na terenie powiatu przedsiębiorców. Szczególny nacisk powinien zostać położony na promowanie tworzenia małych firm (firmy jednoosobowe, mikroprzedsiębiorstwa itd.) stanowiących zaplecze dla działalności gospodarczej inwestorów zewnętrznych (usługi wspierające, podwykonawstwo itd.), a także, w przypadku rozwoju na terenie powiatu turystyki uzdrowiskowej związanej z występowaniem źródeł geotermalnych, podmiotów funkcjonujących w branżach powiązanych z potencjałem turystyczno-rekreacyjnym (np. agroturystyka, mała gastronomia, itp.).

W zależności od poziomu zainteresowania mieszkańców ofertą szkoleniowo - informacyjną, władze Powiatu powinny rozważyć utworzenie punktu konsultacyjnego, który pełniłby funkcję doradczą

w zakresie m.in. wymogów formalnych dotyczących zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, pozyskiwania środków finansowych na rozwój, etc. oraz dbałby o zapewnienie spójności działań przedsiębiorców z planami strategicznymi Powiatu.

Odrębnym działaniem zmierzającym do rozwoju przedsiębiorczości jest optymalne wykorzystanie zasobów lokalnego rynku pracy poprzez usprawnienie współpracy Powiatowych Urzędów Pracy z przedsiębiorcami już funkcjonującymi lub zainteresowanymi inwestycjami na obszarze powiatu.

Działania zmierzające do zwiększenia efektywności Powiatowego Urzędu Pracy powinny obejmować poziom wizerunkowy i poziom operacyjny.

Na poziomie wizerunkowym konieczna jest zmiana obecnego postrzegania Urzędu Pracy wśród przedsiębiorców jako instytucji skupiającej nisko wykwalifikowaną lub niewykwalifikowaną kadrę, która jest nieprzystosowana do warunków rynku pracy XXI w. W tym celu należy zadbać o jak najlepszą prezentację kwalifikacji zarejestrowanych w Urzędzie Pracy mieszkańców oraz o ciągłe ich rozszerzanie i podwyższanie, zgodnie z występującym zapotrzebowaniem rynkowym.

Natomiast na poziomie operacyjnym, konieczne jest zwiększenie aktywności Powiatowego Urzędu Pracy w kontakcie z przedsiębiorcami, aktywne poszukiwanie potencjalnych pracodawców oraz analizowanie obecnych i potencjalnych potrzeb kadrowych na terenie powiatu. Czynne poszukiwanie przedsiębiorców mogących zaangażować zasoby ludzkie z terenu powiatu, może również przyjąć formę organizacji i udziału w targach pracy oraz nawiązywania współpracy z komercyjnymi agencjami pracy.

Dodatkowo, w zależności od ilości dostępnych środków finansowych na aktywizację zawodową mieszkańców powiatu, rozważyć można stworzenie zachęt dla pracodawców, polegających na pokryciu przez Powiatowy Urząd Pracy np. kosztów zatrudnienia, kosztów utworzenia czy dostosowania miejsca pracy, kosztów przeszkolenia w przypadku zatrudnienia jego mieszkańca.

Proponowane działania

Podsumowując, działania proponowane w ramach niniejszego celu operacyjnego są następujące:

- stworzenie powiatowego punktu konsultacyjnego,
- realizacja szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- zaangażowanie władz Powiatu w tworzenie sieci współpracy przedsiębiorców na terenie powiatu,
- wprowadzenie systemu ulg/zachęt podatkowych pobudzających podejmowanie działalności gospodarczej m.in. przez mieszkańców
- wizyty studyjne w zagranicznych gminach/powiatach partnerskich w celu zapoznania się z dobrymi praktykami w zakresie aktywizacji gospodarczej mieszkańców,
- usprawnienie funkcjonowania Powiatowego Urzędu Pracy na poziomie wizerunkowym i operacyjnym.

Cel operacyjny II.3

Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy

Zaprezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza społeczno-gospodarczego wskazuje, iż część obszaru powiatu zgierskiego, położona bezpośrednio przy autostradzie tudzież w obszarze ŁSEE, jest terenem bardzo atrakcyjnym inwestycyjnie dla krajowych i międzynarodowych inwestorów. Inwestorzy działają przede wszystkim w branży logistycznej i magazynowej (gmina Stryków), ale również branży motoryzacyjnej, opakowań, przetwórstwa tworzyw sztucznych, budowlanej, farmaceutycznej – medycznej (obszar ŁSSE).

Wzrost liczby inwestycji na terenie powiatu zgierskiego i powiązane z nim powstawanie nowych miejsc pracy, nie idzie jednak w parze z równoległym przygotowaniem lokalnych kadr, które mogłyby znaleźć zatrudnienie w nowopowstałych przedsiębiorstwach. Taka sytuacja powoduje, że pracodawcy nierzadko poszukują specjalistów spoza obszaru powiatu, głównie z Łodzi. Brak odpowiednio

przygotowanej kadry, jest również związany z niedostosowaniem edukacji zawodowej do potrzeb rynku pracy, co jest problemem ogólnopolskim, wyraźnie widocznym także w powiecie zgierskim.

Dlatego władze Powiatu powinny aktywnie włączać się w poprawę obecnego stanu np. poprzez modyfikację programu nauczania szkół ponadgimnazjalnych (w tym głównie zawodowych), tworzenie klas o profilu dostosowanym do potrzeb kadrowych inwestorów oraz organizację kursów i szkoleń pozwalających zdobyć niezbędne umiejętności i wymagane certyfikaty. Dodatkowo potrzebna jest modyfikacja lub uzupełnienie cyklu kształcenia o zajęcia techniczne oraz promowanie, już od najwcześniejszych poziomów kształcenia, zawodów, na które istnieje zapotrzebowanie w powiecie zgierskim.

Tabela 43. Dobra praktyka – Listy intencyjne dla szkolnictwa zawodowego

5 czerwca 2012 r. Prezes Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. oraz Marek Pyka, Wiceprezes ŁSSE S.A, podpisali listy intencyjne z władzami Starostwa Powiatowego w Zgierzu oraz trzema instytucjami wspierającymi szkolnictwo zawodowe w regionie łódzkim:

- Łódzkim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego,
- Łódzką Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy,
- Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy.

Listy intencyjne dotyczą wzajemnej współpracy w zakresie szkolnictwa zawodowego w regionie łódzkim oraz ustalenie jej obszarów. Współpraca pomiędzy Powiatem Zgierskim a ŁSSE realizowana będzie przez placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Zgierski. ŁSSE będzie partnerem wspierającym działalność szkół zawodowych w Zgierzu, Aleksandrowie Łódzkim, Ozorkowie i Głownie. Placówki te będą dostosowywały swoją ofertę edukacyjną do dynamicznie zmieniającego się zapotrzebowania inwestorów ŁSSE przygotowując dla nich kierunki zawodowe, na które istnieje zapotrzebowanie.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- identyfikacja potrzeb inwestorów i lokalnych przedsiębiorców w zakresie kadr,
- dostosowanie programów nauczania do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- promocja zawodów i specjalizacji, zgodnych z potrzebami inwestorów i przedsiębiorców, w szkołach na obszarze powiatu,
- odbudowa szkolnictwa zawodowego - tworzenie nowych kierunków, tworzenie klas profilowanych (ukierunkowanych na naukę zawodu),
- podpisanie umów między szkołami a przedsiębiorstwami / ŁSSE na praktyki i szkolenia zawodowe (np. branża logistyczna).

Cel operacyjny II.4

Stworzenie zintegrowanej informacji nt. miejsc pracy

Zgodnie z wynikami przeprowadzonych konsultacji społecznych, rozmów z Radnymi, władzami Gmin i pracownikami Starostwa Powiatowego w Zgierzu okazuje się, że na terenie powiatu odczuwalne są braki informacyjne związane z lokalnym rynkiem pracy. Skutkiem utrzymywania się takiej sytuacji jest, w najgorszym przypadku, nawet utrata możliwości uzyskania zatrudnienia przez mieszkańców powiatu w firmach powstających na jego terenie.

Zdaniem respondentów działalność Powiatowego Urzędu Pracy nie zaspokaja w pełni potrzeb informacyjnych mieszkańców i inwestorów, co wynika z postrzegania PUP przez przedsiębiorców jako instytucji mającej w swojej ofercie osoby o małym doświadczeniu i/lub niskich kwalifikacjach (często długotrwale bezrobotnych).

Dlatego, proponuje się utworzenie, niezależnej platformy informacyjnej, służącej zarówno mieszkańcom – potencjalnym kandydatom na pracowników, jak też przedsiębiorcom i inwestorom, w celu zgłaszania zapotrzebowania na pracę, tudzież gotowości do podjęcia zatrudnienia w określonej branży. Platforma taka – prowadzona we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy - mogłaby być bezpośrednio powiązana ze stroną internetową Powiatu i każdej z Gmin należących do powiatu. Rolą takiej platformy byłoby kojarzenie specjalistów – mieszkańców powiatu zgierskiego oraz powstających na jego terenie firm.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- stworzenie wspólnej, zintegrowanej bazy danych miejsc pracy na terenie powiatu,
- działania mające na celu rozpowszechnienie wiedzy o funkcjonowaniu ww. platformy wśród przedsiębiorców oraz mieszkańców.

Cel strategiczny III – Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów

Cel operacyjny III.1

Ochrona zdrowia

Poziom opieki zdrowotnej oraz dostęp do lekarzy różnych specjalności a także szybkość reakcji w sytuacjach krytycznych ma duży wpływ na poziom życia mieszkańców. Zapewnienie dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej ma istotne znaczenie dla postrzegania życia na danym obszarze (np. powiatu) jako przyjaznego mieszkańcom.

Ankietowani, zarówno mieszkańcy powiatu jak i kluczowi reprezentanci społeczni i przedstawiciele władz poszczególnych Gmin wskazywali na bardzo duże znaczenie poprawy jakości opieki zdrowotnej, a w szczególności na konieczność zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów, zwiększenie liczby placówek oraz ich modernizację i doposażenie.

Jak wiadomo, zaspokojenie znacznej części z wymienionych powyżej oczekiwań nie leży bezpośrednio w gestii Powiatu, lecz raczej organów władzy na szczeblu centralnym.

Niemniej jednak, aby zaadresować zgłoszone potrzeby w zakresie ochrony zdrowia, władze Powiatu mogą podjąć działania zmierzające do zwiększenia dostępności lekarzy specjalistów na terenie powiatu, np. poprzez zapewnienie komplementarności usług świadczonych przez szpitale funkcjonujące na terenie powiatu. Jeśli chodzi o specjalizacje jednostek szpitalnych, już teraz Centrum Medyczne Boruta Sp. z o.o. w Zgierzu posiada stosunkowo dużą liczbę łóżek na oddziale geriatrycznym, a w planach jest dalsze powiększenie tego oddziału. Biorąc pod uwagę aktualne tendencje demograficzne, zapotrzebowanie na tego typu medyczne usługi specjalistyczne będzie się w przyszłości zwiększało.

Władze Powiatu powinny również realizować działania z zakresu promocji zdrowia, którą należy rozumieć jako połączenie edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- zapewnienie synergii pomiędzy funkcjonowaniem Centrum Medycznego Boruta Sp. z o.o. a szpitalem wojewódzkiego (komplementarność specjalizacji),
- rozszerzenie skali działalności oddziału geriatrycznego Centrum Medycznego Boruta Sp. z o.o. ,
- realizacja zadań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Cel operacyjny III.2

Dostosowanie oferty edukacyjnej do bieżących oraz przyszłych potrzeb mieszkańców

W związku z faktem, iż realizacja zadań z zakresu edukacji publicznej pochłania ok 40% rocznego budżetu Powiatu, uwzględnienie w Strategii Rozwoju Powiatu przyszłego podejścia władz do realizacji zadań z tego zakresu jest działaniem wysoce uzasadnionym.

Przede wszystkim należy mieć na uwadze, że zmieniająca się sytuacja demograficzna w istotny sposób wpłynie na system edukacji zarówno na poziomie powiatu, województwa jak i kraju. W kolejnych latach przewiduje się spadek liczby uczniów na wszystkich poziomach kształcenia, co może spowodować, że niektóre szkoły na terenie powiatu zgierskiego utracą rację bytu.

Z drugiej strony wymogi nowoczesnego rynku pracy zwiększają popyt na usługi edukacyjne umożliwiające ciągle doskonalenie kwalifikacji zawodowych i kształcenie przez całe życie.

Dlatego, biorąc pod uwagę dwa wymienione wcześniej główne kierunki zmian na rynku edukacyjnym, należy monitorować i prognozować przyszły popyt na usługi edukacyjne w powiecie w celu optymalizacji wydatków ponoszonych na te cele.

Kształtowanie przyszłej polityki edukacyjnej w powiecie zgierskim powinno również objąć dostosowanie dziedzin kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, który to wątek został szerzej omówiony w celu strategicznym poświęconym tworzeniu miejsc pracy. Jak pokazują wyniki analiz przeprowadzonych przy okazji przygotowania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, region cechuje niedopasowanie kierunków kształcenia w szkołach średnich i wyższych do potrzeb regionalnych i lokalnych rynków pracy oraz zbyt mała skala kształcenia w zakresie kierunków technicznych i przyrodniczych. W celu poznania potrzeb lokalnego rynku pracy, władze Starostwa powinny regularnie analizować dane dotyczące zawodów nadwyżkowych i deficytowych w regionie, które publikowane są przez Powiatowy Urząd Pracy. Dodatkowo, w celu zwiększenia świadomości korzyści wynikających z kształcenia zawodowego i technicznego, a tym samym wykreowania w społeczeństwie popytu na takie kierunki nauczania, rekomenduje się, aby władze Starostwa inicjowały akcje promocyjne polegające na prezentacji zawodów technicznych, na które jest w regionie zapotrzebowanie (we współpracy z pracodawcami). Dobrym przykładem takiej promocji są działania podjęte przez funkcjonujący na Podlasiu klaster – „Podlaski Klaster Obróbki Metali”.

Promocja branż technicznych wśród młodzieży

Podlaski Klaster Obróbki Metali przygotował film reklamowy odtwarzany w gimnazjach, wskazujący możliwości i korzyści wynikające z pracy w branży metalurgicznej. Film ma na celu podniesienie prestiżu branży i zawodu, a także przyciągnięcie nowych uczniów do szkół zawodowych.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- monitorowanie sytuacji demograficznej w powiecie oraz potrzeb edukacyjnych mieszkańców,
- analiza danych dotyczących zawodów nadwyżkowych i deficytowych w powiecie,
- działania ukierunkowane na promowanie zawodów technicznych.

Cel operacyjny III.3

Ochrona środowiska i utrzymanie porządku publicznego

O jakości życia mieszkańców powiatu w dużej mierze decyduje, oprócz stanu dróg i poziomu opieki zdrowotnej korzystny mikroklimat i czyste środowisko. Dodatkowo czyste środowisko to warunek konieczny do rozwoju, na terenie wybranych gmin z powiatu, turystyki (m.in. uzdrowskiej, weekendowej czy konferencyjnej). Dlatego, bardzo istotnym celem do realizacji dla władz Powiatu w kolejnym okresie planowania (do 2020 roku) jest zachowanie czystości środowiska naturalnego.

Jednym z wyzwań w zakresie ochrony środowiska jest rozwiązanie kwestii składowania i przetwarzania odpadów (w tym również odpadów niebezpiecznych). Zawiązany przez gminy z województwa łódzkiego Związek Międzygminny Bzura, zajmuje się m.in. kwestią utworzenia składowiska odpadów. Na chwilę obecną terenem przeznaczonym na ten cel jest obszar znajdujący się w Piaskach Bankowych. Kolejną kwestią wymagającą uwzględnienia jest budowa spalarni odpadów niebezpiecznych, a w szczególności uzyskanie akceptacji mieszkańców na jej powstanie w proponowanej obecnie lokalizacji. Dodatkowo, podobnie jak w wielu innych częściach kraju, na terenie powiatu występują potrzeby związane z rozwojem kanalizacji i wodociągów. Realizacja tego zadania może przyczynić się do poprawy warunków do rozwoju na terenie powiatu turystyki uzdrowskiej.

Natomiast działaniem ukierunkowanym na poprawę porządku publicznego w powiecie będzie koordynacja i mobilizacja gmin wchodzących w skład powiatu, do utworzenia schroniska dla bezpańskich zwierząt z terenu powiatu. Jak wynika z rozmów z władzami poszczególnych Gmin oraz przedstawicielami Starostwa, obecnie koszty pobytu bezdomnych/bezpańskich zwierząt w schroniskach zlokalizowanych poza terenem powiatu, znacznie przewyższają szacowane koszty utworzenia i utrzymania takiego schroniska w obrębie powiatu.

Należy pamiętać, że wymienione powyżej działania stanowią jedynie przykłady inicjatyw, które udało się zidentyfikować jako istotne w obszarze ochrony środowiska i utrzymania porządku publicznego. Dla zachowania odpowiedniego stanu środowiska naturalnego oraz satysfakcjonującego poziomu porządku publicznego, należy poza wymienionymi inicjatywami, podejmować również inne działania m.in. związane z kontrolą jakości powietrza, pomiarami poziomu hałasu, zwiększeniem bezpieczeństwa w powiecie poprzez instalację monitoringu w większych miejscowościach, itp.

Proponowane działania

Wśród działań do realizacji proponowanych w kontekście ochrony środowiska wyróżniamy:

- rozwiązanie problemu składowania i przetwarzania odpadów komunalnych - budowa zakładu zagospodarowania odpadów w Piaskach Bankowych (Związek Międzygminny „Bzura”),
- budowa spalarni odpadów niebezpiecznych,
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- budowa schroniska dla bezdomnych/bezpańskich zwierząt.

Cel operacyjny III.4

Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych

Wspieraniem, zamieszkujących na terenie powiatu, osób zagrożonych wykluczeniem zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Obecna organizacja systemu pomocy społecznej jest dostosowana do potrzeb społecznych, a jednocześnie stanowi system otwarty - elastycznie dopasowujący się do zmieniających się realiów. Realizowana jest ona poprzez różne formy pracy socjalnej, jak i działania prowadzone we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami Trzeciego Sektora. Na podstawie zdiagnozowanych przez zespół PCPR w 2012 roku wyzwań ustalono, iż podstawowym elementem przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu osób oraz grup społecznych będzie rozwój systemowych form wsparcia – ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Proponowane działania

Wśród działań do realizacji proponowanych w kontekście integracji i rozwiązywania problemów społecznych wyróżniamy:

- opracowywanie corocznych programów współpracy powiatu z organizacjami pozarządowymi,
- kontynuację działań zmierzających do zwiększenia efektywności systemu pomocy i wspierania osób zagrożonych marginalizacją, wykluczeniem, patologiami, w tym m.in. poprzez ścisłą współpracę z podmiotami działającymi na rzecz pomocy społecznej i rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- realizację wraz z organizacjami pozarządowymi programów zapewniających wdrożenie standardu usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem,
- zwiększenie ilości mieszkań chronionych, prowadzenie mieszkań „treningowych” dla osób niepełnosprawnych,
- działania ukierunkowane na podnoszenie standardów usług i zasobów infrastrukturalnych jednostek pomocy społecznej.

Cel strategiczny IV – Promocja Powiatu

Cel operacyjny IV.1

Rozwój partnerstwa lokalnych samorządów

Efektywna realizacja wielu zadań na poziomie powiatu oraz poszczególnych gmin wchodzących w jego skład uzależniona jest od współpracy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego oraz od zdolności do pełnienia funkcji koordynacyjnej (dla wspólnych inicjatyw) przez Starostwo Powiatowe. Głównym motywem działań służących rozwojowi partnerstwa ww. podmiotów powinien być zintegrowany i spójny rozwój społeczno-gospodarczy całego powiatu.

Cel ten może być realizowany m.in. poprzez koordynację strategicznych decyzji, uzgadnianie spójnej polityki w obszarach rozwoju przestrzennego, gospodarczego i społecznego czy udział w ponadlokalnych inicjatywach sprzyjających spójności przestrzennej.

Realizacji tego celu może sprzyjać organizacja cyklicznych spotkań władz Powiatu z przedstawicielami władz Gminy – odpowiadającego swoim charakterem spotkaniom komitetu sterującego, w czasie których omawiane byłyby kwestie o charakterze ponadgminnym, wymagającym współpracy lokalnych samorządów. Częstotliwość spotkań powinna być uzależniona od aktualnych potrzeb Powiatu.

Istotną rolą takiego komitetu byłoby w szczególności reprezentowanie interesów całego powiatu wobec władz Województwa Łódzkiego oraz w ramach prac związanych z funkcjonowaniem Łódzkiego

Obszaru Metropolitalnego (np. udział w pracach związanych z opracowaniem Strategii Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, określaniem zasad jego działania, realizacją wspólnych projektów itd.). Istotną rolą komitetu oraz szerzej – partnerstwa lokalnych samorządów wchodzących w skład powiatu zgierskiego byłoby wypracowanie wspólnego stanowiska na forum Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego - zgodnego ze Strategią Powiatu i wchodzących w jego skład gmin.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań do realizacji w ramach niniejszego celu przedstawia się następująco:

- rozwój współpracy lokalnych samorządów z terenu powiatu (organizacja cyklicznych spotkań – komitet sterujący),
- podejmowanie wspólnych inicjatyw przez Powiat i Gminy wchodzące w jego skład,
- współpraca w ramach Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (reprezentowanie interesów całego powiatu na forum Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego).

Cel operacyjny IV.2

Zintegrowana oferta promocyjna powiatu

Dotarcie do potencjalnego „klienta” – osoby odwiedzającej powiat w celach turystycznych, wymaga opracowania i promocji kompleksowej oferty turystycznej całego obszaru powiatu. Jak wskazano w części diagnostycznej, powiat zgierski znajduje się na 2 miejscu w województwie łódzkim pod względem ilości turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania natomiast pod względem ilości udzielonych noclegów plasuje się na 5 miejscu. Największymi walorami turystycznymi powiatu zgierskiego są: ukształtowanie terenu, zbiorniki wodne oraz tereny leśne. Elementy te sprzyjają uprawianiu aktywnych form wypoczynku w ramach turystyki weekendowej. Na bazie wymienionych zasobów powstały takie kompleksy wypoczynkowo-rekreacyjne, które oferują kąpielisko (Stacja Nowa Gdynia), a także stok narciarski („Malinka”). Na terenie powiatu znajdują się Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich oraz liczne rezerваты obfitujące w różnorodną, unikatową faunę i florę, którą można zaobserwować korzystając z licznych szlaków pieszych, rowerowych czy konnych zlokalizowanych na terenie powiatu.

Opracowanie i promocja zintegrowanej oferty turystycznej, obejmującej wiele różnorodnych atrakcji turystycznych dostępnych na terenie powiatu, we współpracy gmin wchodzących w skład powiatu, umożliwi osiągnięcie korzystnego efektu synergii. Synergie te wynikać mogą m.in. z wyższej efektywności przekazu promocyjnego opartego o zróżnicowane atrakcje turystyczne, jak również niższych kosztów łącznych w porównaniu do kosztów promowania każdego elementu oferty turystycznej oddzielnie. Wraz z rozwojem na terenie powiatu uzdrowiska kluczowym elementem oferty turystycznej mogą być usługi oparte o wykorzystanie leczniczych i zdrowotnych właściwości wód geotermalnych, stanowiących równocześnie „znak rozpoznawczy” Gminy Rogóżno. Elementami wzbogacającymi ofertę turystyczną opartą o wykorzystanie właściwości wód geotermalnych mogą być m.in. atrakcje o charakterze przyrodniczym, rekreacyjnym, kulturalnym, historycznym, itp.

Proponowane działania

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- zintegrowany system informacji turystycznej,
- współpraca z gminami z obszaru powiatu w celu wspólnej promocji,
- wzajemna promocja przez gminy swoich ofert turystycznych, wydarzeń kulturalnych, itp.

Cel operacyjny IV.3

Rozwój tożsamości lokalnej

Kultura oraz szeroko pojęte wydarzenia i imprezy kulturalne mają duży wpływ na kształtowanie tożsamości regionalnej mieszkańców danego obszaru i na zachowania społeczne. Jest także ważnym elementem promocji, który powiat może zaoferować turystom. Podstawowym zadaniem władz samorządowych powinno więc być utrzymanie stanu istniejącego i wzbogacanie środowiska o nowe elementy kulturowe.

Wsparcie w tym zakresie stanowią instytucje kultury prowadzące swoją działalność na terenie powiatu. Ich funkcja powinna obejmować podkreślanie lokalnej historii, tworzenie miejsc spotkań twórców i promocji kultury. Dlatego też działalność Powiatu w zakresie promocji placówek kultury i wspólnej organizacji imprez lokalnych, regionalnych i międzynarodowych jest istotna.

Równie istotną rolę dla integracji społecznej i rozwoju tożsamości lokalnej pełni sport i kultura fizyczna. Sport przyczynia się w znacznym stopniu do spójności gospodarczej i społecznej oraz do większej integracji społeczeństw. Szczególnie ważną rolę, sport może odegrać dla ludzi młodych, ludzi niepełnosprawnych oraz osób z mniej uprzywilejowanych środowisk. Sport propaguje poczucie wspólnej przynależności i uczestnictwa w życiu społecznym, dzięki czemu może stać się istotnym narzędziem służącym budowaniu poczucia tożsamości. Udostępnianie obiektów sportowych i wspieranie działań z nim związanych jest w tym kontekście istotnym zadaniem samorządów lokalnych, w tym również Powiatów.

Kolejną aktywnością integrującą lokalną społeczność jest organizacja imprez i wydarzeń o charakterze kulturalnym. Imprezy takie stanowiłyby okazję do spotkań mieszkańców powiatu, a także wpływałyby na tworzenie jego wizerunku zarówno wśród mieszkańców jak i na zewnątrz.

Innym pomysłem na kreowanie poczucia tożsamości i identyfikacji mieszkańców z powiatem jest opracowanie marki regionalnej. Proces ten powinien opierać się na wyróżniających powiat, unikalnych cechach oraz mieć swoje dalsze odzwierciedlenie w komunikacji marketingowej na zewnątrz.

Proponowane działania:

Podsumowując, katalog proponowanych działań dla realizacji niniejszego celu przedstawia się następująco:

- stworzenie i promocja marki regionalnej,
- organizacja spotkań i wydarzeń integrujących społeczność powiatu,
- promocja instytucji wspierających kulturę, funkcjonujących na terenie powiatu,
- promocja i rozwój sportu oraz kultury fizycznej.

5.2 Podsumowanie analizy strategicznej

Podsumowanie misji, wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych Powiatu Zgierskiego w latach 2013 - 2020 prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 44. Podsumowanie analizy strategicznej

Wizja			
W 2020 roku Powiat Zgierski równomiernie rozwiniętym obszarem o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego osiągniętym dzięki wykorzystaniu położenia na skrzyżowaniu dróg, bliskości Łodzi i partnerstwa lokalnych samorządów.			
Misja			
Starostwo Powiatowe jako inicjator i koordynator działań służących spójnemu rozwojowi całego obszaru powiatu w partnerstwie z gminami wchodzącymi w jego skład.			
Cele strategiczne			
I. Rozwój zintegrowanego transportu	II. Tworzenie miejsc pracy	III. Tworzenie korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów	IV. Promocja Powiatu
Cele operacyjne			
I.1 Rozwój transportu publicznego i zbiorowego	II.1 Przyciąganie inwestorów oraz stworzenie spójnej oferty inwestycyjnej	III.1 Ochrona zdrowia	IV.1 Rozwój partnerstwa lokalnych samorządów
I.2 Rozbudowa i modernizacja dróg	II.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	III.2 Ochrona środowiska i utrzymanie porządku publicznego	IV.2 Zintegrowana oferta promocyjna Powiatu
	II.3 Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy	III.3 Dostosowanie oferty edukacyjnej do bieżących oraz przyszłych potrzeb mieszkańców	IV.3 Rozwój tożsamości lokalnej
	II.4 Stworzenie zintegrowanej informacji nt. miejsc pracy	III.4 Wspieranie osób, rodzin i umacnianie wspólnot mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych	

Powyższe zestawienie przedstawia katalog celów strategicznych i operacyjnych, które Powiat Zgierski powinien realizować w kolejnym okresie programowania 2013 - 2020 dla osiągnięcia odpowiedniego poziomu rozwoju społeczno – gospodarczego oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Należy jednak zdać sobie sprawę, że realizacja wszystkich zaprezentowanych celów może znacznie obciążyć budżet Starostwa i w związku z tym jest wysoce uzależniona od możliwości pozyskania zewnętrznego finansowania lub zaangażowania prywatnych inwestorów.

Dlatego, przechodząc do wdrożenia i wykonania Strategii należy ocenić, które cele operacyjne powinny być realizowane w pierwszej kolejności ze względu na szczególne znaczenie dla rozwoju Powiatu.

5.3 Sposoby i źródła finansowania działań realizowanych w Powiecie

Zadania Powiatu w Polsce realizowane są przede wszystkim ze środków własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz ze środków otrzymanych z innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władz Powiatu.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane ze środków własnych Powiatu oraz ze źródeł zewnętrznych.

Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m.in.:

- środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego,
- środki z programów krajowych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego,
- środki z Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich,
- środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- środki z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- pożyczki i kredyty bankowe,
- instrumenty zwrotne – JESSICA, JEREMIE,
- środki inwestorów prywatnych, w tym w inwestycje realizowane w formule PPP,
- środki z Fundacji na rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000”
- środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej,
- środki z Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Należy podkreślić, że w momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z nadchodzącym nowym okresem programowania 2014 - 2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na bardzo wstępną fazę prac nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. Jednocześnie zbliżający się nowy okres programowania stwarza możliwość pozyskania przez Powiat Zgierski środków na działania służące *stricte* realizacji celów zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz Powiatu i ich udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

5.4 Powiązanie Strategii Rozwoju Powiatu z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Cele strategiczne i operacyjne sformułowane w trakcie opracowywania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego zostały przeanalizowane pod kątem ich zgodności z celami strategicznymi w dokumentach wyższego rzędu – na poziomie wojewódzkim, krajowym i europejskim. Wśród nich znalazły się m.in.:

- Strategia Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

W związku z faktem, iż dokumenty strategiczne niższego rzędu z założenia są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, szczególny nacisk został położony na analizę dokumentu Strategii Rozwoju Województwa, jako że uwzględnia ona priorytety rozwojowe zarówno kraju jak i Unii Europejskiej.

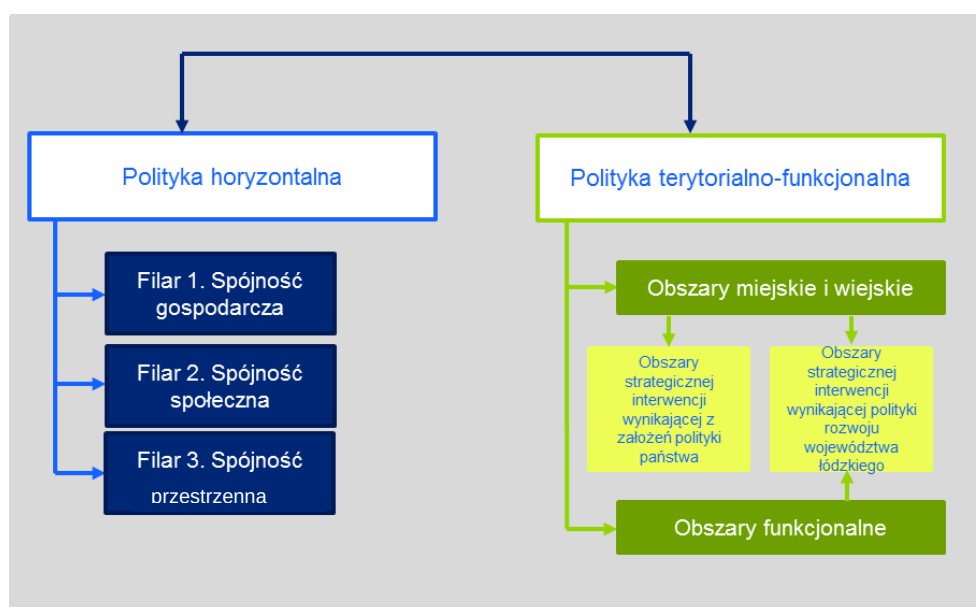
Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 jest najważniejszym dokumentem o charakterze planistycznym dla samorządu województwa, a w związku z tym stanowi podstawę kreowania polityki rozwoju dla jednostek samorządu terytorialnego leżących w granicach województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 zakłada realizację regionalnej polityki rozwoju w dwóch płaszczyznach:

- horyzontalnej, odnoszącej się do obszaru całego województwa,
- terytorialno-funkcjonalnej, odnoszącej się do obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz obszarów funkcjonalnych.

Poniższy schemat prezentuje wymienione wymiary stanowiące podstawę realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego do 2020.

Rysunek 27. Istota Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

Wymiar podstawowy realizacji strategii województwa stanowi polityka horyzontalna obejmująca cały obszar województwa i adresowana do wszystkich podmiotów funkcjonujących w regionie. Składają się na nią trzy filary rozwoju regionu:

- Spójność gospodarcza,
- Spójność społeczna,
- Spójność przestrzenna.

Dodatkowo, w celu lepszego wykorzystania specyfiki poszczególnych obszarów województwa oraz uzyskania efektów synergii w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego, polityka horyzontalna została uzupełniona o politykę terytorialno-funkcjonalną realizowaną na terenie obszarów miejskich, obszarów wiejskich oraz wyspecjalizowanych obszarów funkcjonalnych i adresowaną do podmiotów funkcjonujących w wyznaczonych obszarach.¹⁷

Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego zostały opracowane w taki sposób, aby korespondowały z określonymi powyżej elementami Strategii Rozwoju Województwa.

Cel strategiczny Powiatu polegający na rozwoju zintegrowanego transportu wpisuje się zarówno w zakres polityki horyzontalnej jak i polityki terytorialno-funkcjonalnej województwa. Powiat zgierski pod względem terytorialnym zaliczany jest bowiem do Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, obejmującego Miasto Łódź wraz z przyległymi powiatami. Jednym z głównych wyzwań stojących przed Łódzkim Obszarem Metropolitalnym w obecnej perspektywie planowania jest pokonanie barier stojących na drodze ku większej integracji tego obszaru poprzez poprawę stanu infrastruktury komunikacyjnej oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji publicznej. Służyć temu mają m.in. projekty ujęte w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, obejmujące swoim działaniem obszar powiatu zgierskiego. Są to projekty dotyczące budowy dwóch nowych przystanków kolejowych Zgierz-Jaracza, Ozorków Nowe Miasto oraz przebudowy przystanków kolejowych Zgierz Północ, Zgierz Kontrewers (d. Jedlicze Łódzkie), Grotniki, Chociszew i powstanie urządzeń samoczynnej sygnalizacji przejazdowej (SSP) na przejeździe kolejowym w rejonie Grotnik realizowanych w ramach projektu pn. *„Budowa, przebudowa przystanków kolejowych na trasach Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej – poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez utworzenie intermodalnych przystanków z Łódzką Koleją Aglomeracyjną – etap I”*, a w ramach projektu pn. *„Rewitalizacja linii kolejowej nr 16 na odcinku Zgierz – Ozorków”* opracowanie dokumentacji przedprojektowej. Poprawa infrastruktury została także uwzględniona w realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013 obejmujących *„Poprawę bezpieczeństwa i likwidację zagrożeń eksploatacyjnych na przejazdach kolejowych – etap II”* (dot. przejazdów Zgierz – Jedlicze, Chociszew - Ozorków, Ozorków - Łęczycza) oraz w *„Studium Wykonalności dla Łódzkiego Węzła Kolejowego”* na linii Łódź Widzew – Zgierz – Kutno. Trwają również prace związane z Programem Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, w którego załączniku uwzględniony został projekt pn. *„Linia kolejowa nr 15, 16 na odcinku Łódź Kaliska – Zgierz – Kutno”*. Linia nr 15 przewiduje realizację inwestycji związanych z przystankami w następujących miejscowościach: Smardzew, Glinnik Wieś, Glinnik, Swędów, Stryków, Bratoszewice, Głowno i Domaniewice. Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego podobnie jak Strategia Województwa zakłada, że rozwój zintegrowanego systemu transportu wymaga podjęcia systemowej współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego funkcjonującymi na obszarze ŁOM. Z kolei w wymiarze polityki horyzontalnej niniejszy cel strategiczny Powiatu koresponduje z działaniami na szczeblu wojewódzkim w ramach zapewnienia spójności społecznej, elementem której będzie zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego infrastruktury transportowej.

Kolejny cel strategiczny nakreślony w Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego – tworzenie miejsc pracy, koresponduje w sposób jednoznaczny z elementami polityki horyzontalnej województwa, a mianowicie z filarem dotyczącym spójności gospodarczej i społecznej. W ramach działań, które

¹⁷ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

strategia województwa wyznacza jako kluczowe w obszarze spójności gospodarczej, podkreślona została konieczność rozwoju nowoczesnego rynku pracy i kapitału ludzkiego. Natomiast jednym z kluczowych elementów niezbędnych do osiągnięcia spójności społecznej na obszarze województwa jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu i zwalczanie zjawiska ubóstwa.

Elementem Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego korespondującym również z filarem spójności społecznej jest cel strategiczny zmierzający ku stworzeniu korzystnych warunków do życia dla mieszkańców i inwestorów. Strategia Województwa stawia sobie, jako jeden z priorytetów w tym obszarze, zapewnienie wysokiego standardu i dostępu do usług publicznych, w tym ochrony zdrowia i edukacji.

Ostatnim celem strategicznym postawionym przed Powiatem Zgierskim w obecnej perspektywie planowania jest zintegrowana promocja Powiatu obejmująca m.in. działania w kierunku zwiększania tożsamości regionalnej. Jego odpowiednikiem w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego jest cel z grupy działań ukierunkowanych na zapewnienie spójności społecznej, a mianowicie zapewnienie wysokiego poziomu kapitału ludzkiego i budowa silnego społeczeństwa obywatelskiego.

Podsumowując, niniejsza Strategia opracowana została bazując na zdiagnozowanych uwarunkowaniach lokalnych i zidentyfikowanym przyszłym potencjale Powiatu, ale przede wszystkim w oparciu o dokumenty strategiczne wyższego rzędu, w tym w szczególności w oparciu o Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Gwarantuje to spójność celów strategicznych Powiatu z celami strategicznymi na poziomie wspólnotowym, krajowym czy wojewódzkim, co jest bardzo istotne w kontekście aplikowania o środki na realizację celów Powiatu np. z funduszy unijnych.

Jak zaznaczono wcześniej, powiat zgierski usytuowany jest w Łódzkim Obszarze Metropolitalnym. W kontekście planowanych prac nad Strategią Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego niezwykle istotne jest, by Powiat Zgierski był aktywnym uczestnikiem tych prac, co powinno zagwarantować osiągnięcie spójności Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego ze Strategią Rozwoju ŁOM. Szczególnie ważna jest współpraca w celu realizacji zapisanych w dokumencie projektów rozwojowych¹⁸:

w ramach Filaru Rozwoju II – Kompleksowy system rewitalizacji przestrzeni miejskiej

Kierunkowy obszar wsparcia II.2. Rewitalizacja obszarów dziedzictwa przemysłowego w miastach.

W ramach tego kierunku powiat zgierski ujęty jest w następujących projektach:

- Projekt II.2.1. Strefa ulicy Długiej i „Miasto Tkaczy” w Zgierzu
- Projekt II.2.3. Strefa ulic Ogrodowa – Wojska Polskiego i Plac Kościuszki w Aleksandrowie Łódzkim
- Projekt II.2.5. Strefa ulic Listopadowa – Wyszyńskiego i Park nad Bzurą w Ozorkowie

Kierunkowy obszar wsparcia II.3. Zintegrowane programy turystyki kulturowej.

W ramach tego kierunku powiat zgierski ujęty jest w następujących projektach:

- Projekt II.3.1. Szlak dziedzictwa przemysłowego
- Projekt II.3.2. Szlak pogranicza kulturowego

w ramach Filaru Rozwoju III – Zintegrowany system transportu publicznego w ŁOM

Kierunkowy obszar wsparcia III.1. Przyjazny transport publiczny.

W ramach tego kierunku powiat zgierski ujęty jest w następujących projektach:

- Projekt III.1.1. System tramwajowy
- Projekt III.1.2. System autobusowy

¹⁸ Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Łódź 2013

- Projekt III.1.3. System Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej

Kierunkowy obszar wsparcia III.2. Organizacja i Zarządzanie.

W ramach tego kierunku powiat zgierski ujęty jest w następujących projektach:

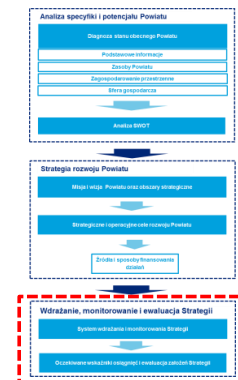
- Projekt III.2.1. Integralny system transportowy
- Projekt III.2.2. System planowania podróży
- Projekt III.2.3. Kształtowanie społecznych zachowań transportowych

Kierunkowy obszar wsparcia III.3. Proekologiczny transport indywidualny

W ramach tego kierunku powiat zgierski ujęty jest w następujących projektach:

- Projekt III.3.1. System dróg rowerowych
- Projekt III.3.2. System roweru miejskiego.

6. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja Strategii

Osiągnięcie zamierzonych celów strategicznych i kierunków rozwoju wymaga stworzenia efektywnych mechanizmów gwarantujących konsekwentne wdrażanie, monitorowanie i ewaluację efektów Strategii

6.1 Wdrażanie i monitorowanie Strategii

Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013-2020 jest dokumentem otwartym, w związku z tym powinna dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

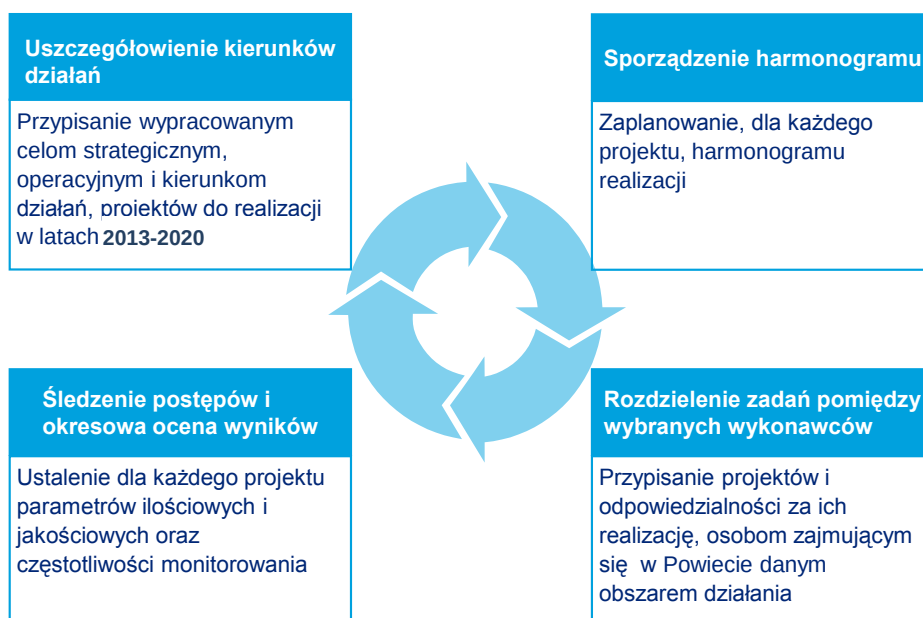
Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozzerwalnie związanymi z procesem planowania strategicznego.

6.1.1 Wytyczne do procesu wdrażania Strategii

Wdrażanie strategii jest procesem, w którym sformułowane w Strategii długoterminowe cele i kierunki działań przekładane są na poziom programów i działań operacyjnych. Elementem procesu wdrażania Strategii są również działania związane z propagowaniem i upowszechnianiem informacji na temat jej założeń oraz zawartości. Działania te mają na celu w szczególności aktywizację wybranych organizacji i środowisk do współudziału w realizacji Strategii.

Strategia stanowi dokument o charakterze kierunkowym i koncepcyjnym. W celu wdrożenia Strategii na poziomie operacyjnym opracowane zostaną dokumenty o charakterze proceduralnym (np. programy operacyjne), które szczegółowo wskażą sposób realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz podział odpowiedzialności w tym zakresie. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty, co w uzasadnionych przypadkach wymagało będzie ich dostosowania do nowych celów strategicznych.

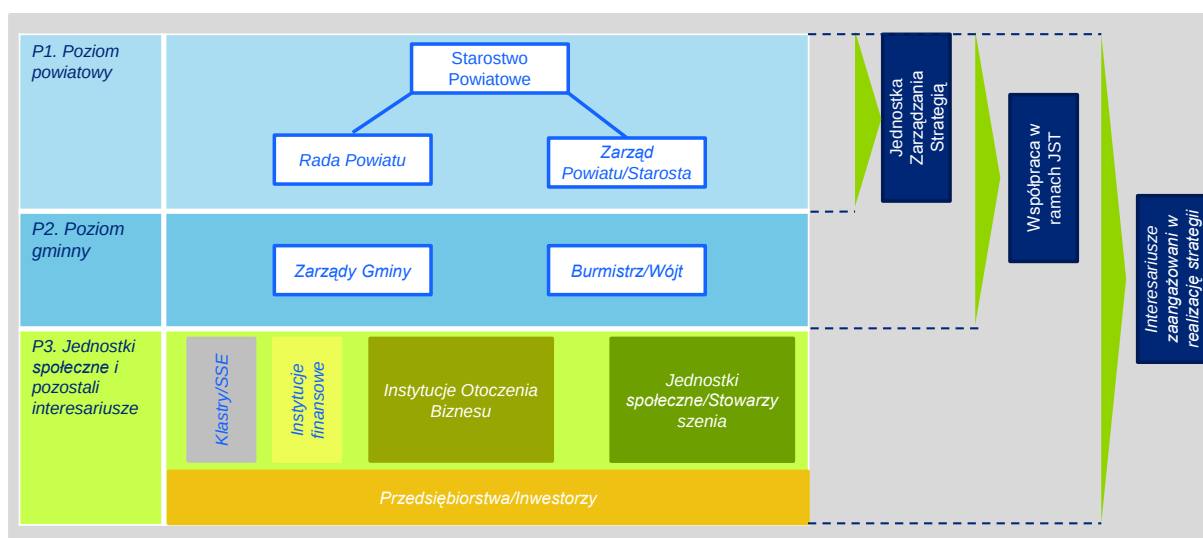
Rysunek 28. Elementy procesu wdrażania Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Główna rola w procesie wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego w latach 2013 - 2020 należy do Starostwa Powiatowego w Zgierzu, którego kierownikiem jest Starosta Zgierski. Jednakże dla optymalnej realizacji zadań strategicznych istotne jest również zaangażowanie poszczególnych gmin tworzących powiat zgierski, w szczególności w kwestii zadań które należą lub w jakimś stopniu dotyczą ich kompetencji, a zostały ujęte w strategii. Dodatkowo, system wdrażania i zarządzania Strategią powinien obejmować nie tylko organy statutowe, ale także jednostki społeczne funkcjonujące na terenie powiatu. Zaangażowanie w realizację niniejszego dokumentu wszystkich kluczowych interesariuszy decydować będzie o przyszłym stopniu osiągnięcia przyjętych celów strategicznych. Jako, że niniejszy dokument dotyczy poziomu powiatu, to oddziałuje na poszczególne gminy wchodzące w jego skład.

Rysunek 29. Jednostki odpowiedzialne za wdrażanie Strategii

Źródło: Opracowanie własne (pod pojęciem „Gminy” zdefiniowano wszystkie typy gmin występujące w granicach powiatu zgierskiego)

W bezpośredni proces wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 - 2020 powinna zostać zaangażowana Rada Powiatu Zgierskiego jako organ stanowiący oraz Zarząd Powiatu jako organ wykonawczy. Proponuje się powołanie, funkcjonującej w strukturze Starostwa, Jednostki ds. Zarządzania Strategią (wdrażania i monitorowania strategii).

Pośrednio w proces realizacji Strategii zaangażowane powinny być również inne podmioty funkcjonujące na terenie powiatu, w tym przede wszystkim Gminy z powiatu zgierskiego, jednostki organizacyjne Powiatu, partnerzy Powiatu (organizacje, stowarzyszenia, itp.) oraz pozostali uczestnicy życia społeczno-gospodarczego.

Aby proces wdrożenia Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 - 2020 się powiódł, niezbędne będzie znalezienie wspólnej płaszczyzny porozumienia przez wielu, na co dzień, niekooperujących ze sobą uczestników systemu przedstawionego na powyższym schemacie i nawiązanie współpracy między nimi dla realizacji wyższego celu – rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu.

Pierwszym krokiem zmierzającym w kierunku włączenia gmin i pozostałych interesariuszy w realizację Strategii jest konsultacja niniejszego dokumentu i uzyskanie akceptacji założonego kierunku działań. Kolejnym etapem jest organizacja cyklicznych spotkań uwzględniających różne grupy interesariuszy przedstawionych na powyższym schemacie;

- Spotkania Jednostki Zarządzania Strategią,
- Spotkania Jednostki Zarządzania Strategią oraz przedstawicieli Gmin z terenu powiatu,
- Spotkania obejmujące wszystkich interesariuszy Strategii (dodatkowo przedstawiciele organizacji, przedsiębiorcy itp.) – Komitet Sterujący.

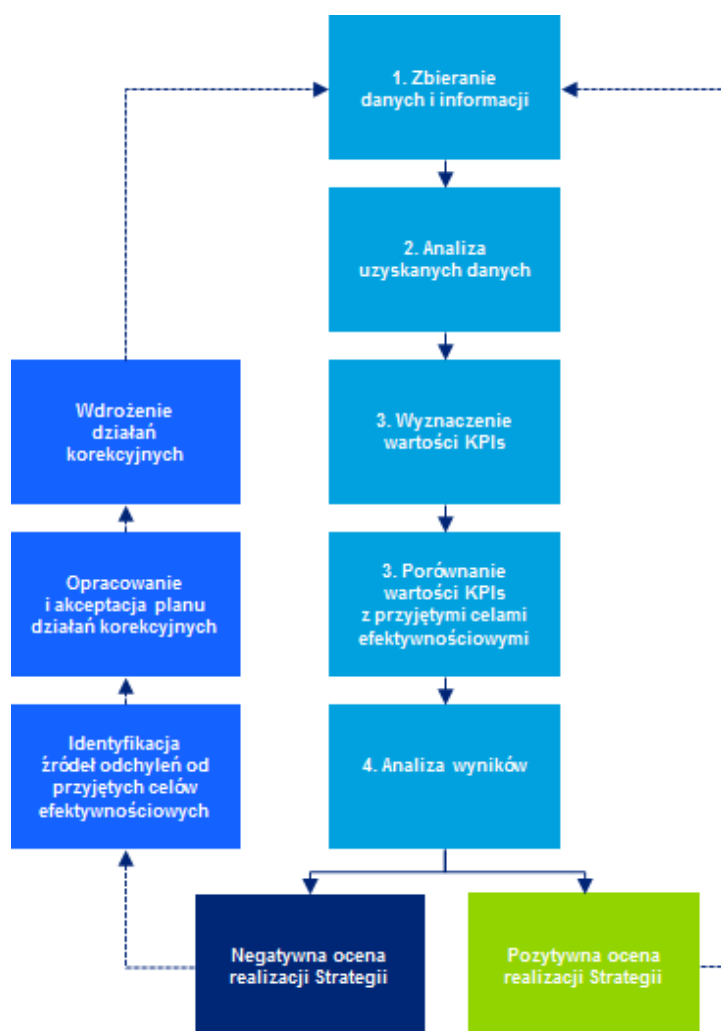
Częstotliwość cyklicznych spotkań dotyczących wdrażania Strategii jest dla każdej jednostki samorządu terytorialnego indywidualna i powinna uwzględniać ilości realizowanych w ramach Strategii projektów.

6.1.2 Monitorowanie Strategii

Monitorowanie strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników efektywności (*ang. KPIs – key performance indicators*) oraz ich porównanie z przyjętymi celami efektywnościowymi, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyłeń od zakładanych celów efektywnościowych, wypracowanie planu działań korekcyjnych oraz jego wdrożenie.

Rysunek 30. Proces monitorowania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego

Źródło: Opracowanie własne

W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie w cyklach corocznych, a do jego realizacji powinna zostać wyznaczona dedykowana osoba lub osoby reprezentujące władze Powiatu. Ich główną funkcją będzie w szczególności pozyskiwanie informacji na temat działań/projektów realizowanych w Powiecie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania Strategii, a także rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

6.1.3 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć i ewaluacja Strategii

Efektom procesu monitorowania Strategii powinna być coroczna **ewaluacja efektów realizacji Strategii**, obejmująca w szczególności zestawienia wartości zdefiniowanych i monitorowanych w danym okresie wskaźników efektywności realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych.

Proponuje się coroczną ewaluację wyników wdrażania Strategii, na podstawie efektów zadań i projektów, które są w fazie realizacji lub zostały w danym roku zakończone.

W poniższych zestawieniach tabelarycznych ujęto przykład wskaźników efektywności (KPIs), które zdefiniowane zostały dla celu operacyjnego B.1 Aktywizacja ducha przedsiębiorczości

Zaproponowane **wskaźniki efektywnościowe** (KPIs) **stanowią zbiór otwarty**, tj. w trakcie realizacji celów strategicznych, operacyjnych i poszczególnych działań mogą ulegać one zmianom, korektom, rozszerzeniom o dodatkowe wskaźniki.

Tabela 45. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego II.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości

II.2.Rozwój lokalnej przedsiębiorczości					
Lp.	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Rzeczywisty poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu (%)
1.	Liczba udzielonych konsultacji w ramach otwartego punktu konsultacyjnego	Liczba konsultacji			
2.	Liczba szkoleń zorganizowanych dla mieszkańców z inicjatywy Powiatu	Liczba szkoleń			
3.	Liczba utworzonych na terenie powiatu nowych przedsiębiorstw	Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw			
4.	Liczba zorganizowanych zagranicznych wizyt studyjnych	Liczba wizyt studyjnych			

WZÓR

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku, gdy wartości określonych KPIs będą w istotny sposób odbiegać od założonych wartości (celów), przeprowadzone powinny być dodatkowe analizy mające na celu zidentyfikowanie źródeł odchyleń oraz zaproponowane zostaną adekwatne działania naprawcze, które uwzględnione zostaną w planach operacyjnych na kolejny rok.

Bibliografia

Lista dokumentów i stron internetowych wykorzystanych przy opracowaniu niniejszej Strategii.

Dokumenty:

1. Adamowicz M., Strategie rozwoju lokalnego, tom I – aspekty instytucjonalne, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2003
2. Kalendarz imprez kulturalnych odbywających się na terenie powiatu zgierskiego
3. Projekt budżetu na 2013 rok
4. Wykaz dróg powiatowych z danymi dotyczącymi: klasy drogi, rodzaju nawierzchni jej długości i szerokości
5. Prognoza kwoty długu Powiatu Zgierskiego
6. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Zgierskiego na lata 2009 – 2015
7. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Zgierskiego
8. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Zarząd Województwa Łódzkiego, Łódź 2013
9. Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, Łódź 2013
10. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Zgierskiego na okres od 2004 r. do 2007 r. z perspektywnymi działaniami do 2011 r.
11. Plan Gospodarki Odpadami dla województwa łódzkiego, Łódź 2012
12. Energia geotermalna w województwie łódzkim – studium przypadku, Łódź 2012
13. Analiza możliwości wykorzystania zasobów wód geotermalnych i powierzchniowych oraz borowin w okolicy miejscowości Rogóżno, Łódź 2007

Strony internetowe:

1. <http://www.powiat.zgierz.pl/cms/>
2. <http://lka.lodz.pl/index.php/>
3. <http://www.wios.lodz.pl/docs/zgierz2008.pdf/>
4. <http://www.stat.gov.pl>
5. <http://www.oke.lodz.pl/>
6. <http://www.policja.zgierz.pl/>
7. <http://www.pcpr.powiat.zgierz.pl/bip/>
8. <http://www.stat.gov.pl/bdl/>
9. <http://bip.pupzgierz.pl/s/analizy-i-statystyki/>
10. http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Wojewodzkie_lodzkie_adm.png/

Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Schemat dokumentu Strategia Rozwoju Powiatu Zgierskiego na lata 2013 – 2020	6
Rysunek 2. Położenie powiatu zgierskiego na obszarze województwa łódzkiego	13
Rysunek 3. Podział administracyjny powiatu zgierskiego	14
Rysunek 4. Herb i flaga powiatu zgierskiego	15
Rysunek 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2006 – 2011	16
Rysunek 6. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w latach 2006 – 2011	17
Rysunek 7. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2006 – 2011	17
Rysunek 8. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2006 – 2011	18
Rysunek 9. Liczba osób bezrobotnych w latach 2006 – 2011	18
Rysunek 10. Stopa bezrobocia w latach 2006 – 2011	19
Rysunek 11. Mapa drogowa powiatu z zaznaczonymi miejscami aktywności lokalnej	24
Rysunek 12. Projekt Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej	32
Rysunek 13. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych	35
Rysunek 14. Wskaźnik zagrożenia przestępczością kryminalną na 100 tys. mieszkańców	59
Rysunek 15. Wskaźnik wykrywalności przestępstw.....	59
Rysunek 16. Dochody i wydatki budżetów na 1 mieszkańca w roku 2012 wg JST	77
Rysunek 17. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii mieszkańców).....	82
Rysunek 18. Obszary priorytetowe w ramach rozwoju transportu zbiorowego i dróg publicznych (w opinii mieszkańców).....	82
Rysunek 19. Obszary priorytetowe w ramach przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy (w opinii mieszkańców).....	83
Rysunek 20. Obszary priorytetowe w ramach promocji i ochrony zdrowia (w opinii mieszkańców).....	84
Rysunek 21. Działania, jakie władze Powiatu powinny podjąć dla ogólnej poprawy jakości życia mieszkańców (w opinii mieszkańców).....	86
Rysunek 22. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii Gmin).....	89
Rysunek 23. Obszary priorytetowe w działaniach Powiatu (w opinii Radnych Powiatu Zgierskiego i Instytucji).....	90
Rysunek 24. Misja, wizja i cele strategiczne	97
Rysunek 25. Misja, wizja Powiatu Zgierskiego.....	98
Rysunek 26. Cele strategiczne Powiatu Zgierskiego – prezentacja powiązań i propozycja priorytetyzacji.....	99
Rysunek 27. Istota Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.....	116
Rysunek 28. Elementy procesu wdrażania Strategii	121
Rysunek 29. Jednostki odpowiedzialne za wdrażanie Strategii.....	121
Rysunek 30. Proces monitorowania Strategii Rozwoju Powiatu Zgierskiego	123
Tabela 1. Podsumowanie celów strategicznych i celów operacyjnych Powiatu Zgierskiego	7
Tabela 2. Liczba ludności wg płci w latach 2006 – 2011	16
Tabela 3. Klasyfikacja gleb w powiecie zgierskim.....	20
Tabela 4. Liczba mieszkań w powiecie zgierskim	23
Tabela 5. Infrastruktura drogowa	24
Tabela 6. Wykaz dróg powiatowych.....	25
Tabela 7. Gospodarka wodna	33
Tabela 8. Sieć wodociągowa.....	33
Tabela 9. Liczba (szt.) połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych oraz budynków zbiorowego zamieszkania	34

Tabela 10. Zużycie wody w gospodarstwach domowych	34
Tabela 11. Sieć kanalizacyjna	35
Tabela 12. Ilościowe i jakościowe wskaźniki zanieczyszczeń w przykładowych przedsiębiorstwach ..	37
Tabela 13. Oczyszczalnie ścieków na terenie powiatu zgierskiego.....	38
Tabela 14. Oczyszczalnie przemysłowe na terenie powiatu zgierskiego	39
Tabela 15. Wykaz eksploatowanych składowisk odpadów.....	40
Tabela 16. Dane dotyczące gospodarki odpadami w latach 2006 – 2011.....	41
Tabela 17. Energia elektryczna.....	42
Tabela 18. Ciepłownictwo.....	43
Tabela 19. Sieć gazowa	43
Tabela 20. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	44
Tabela 21. Stężenia średnioroczne mierzone na stacji automatycznej w Zgierzu.....	46
Tabela 22. Baza sportowa i skomputeryzowanie placówek oświatowych	47
Tabela 23. Wyniki testu gimnazjalnego w 2012 roku	51
Tabela 24. Wyniki sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej.....	51
Tabela 25. Projekty oświatowe realizowane przy współudziale środków zewnętrznych w latach 2011 – 2013.....	52
Tabela 26. Opieka zdrowotna	56
Tabela 27. Kalendarz imprez kulturalnych	61
Tabela 28. Działalność kulturalna na terenie powiatu	64
Tabela 29. Działalność klubów sportowych.....	65
Tabela 30. Działalność sportowa na tle województwa łódzkiego.....	65
Tabela 31. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD.....	69
Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg sektora	71
Tabela 33. Podział użytków rolnych	72
Tabela 34. Struktura gospodarstw rolnych.....	72
Tabela 35. Dochody budżetu Powiatu według wybranych działów – wykonanie w latach 2008 – 2009 i 2011 – 2012 [w zł]	74
Tabela 36. Wydatki budżetu Powiatu według wybranych działów w latach 2008 – 2009 oraz 2011 – 2012 [w zł]	75
Tabela 37. Procent wykonania do dochodów oraz wydatków ogółem i wg działów za lata 2011 – 2012.....	75
Tabela 38. Poziom długu publicznego w latach 2006 – 2012.....	76
Tabela 39. Analiza SWOT (zasoby powiatu, zagospodarowanie przestrzenne, sfera gospodarcza) ..	78
Tabela 40. Mocne i słabe strony Powiatu, szanse i zagrożenia w opinii mieszkańców.....	87
Tabela 41. Mocne i słabe strony Powiatu, szanse i zagrożenia.....	94
Tabela 42. Mocne i słabe strony powiatu, szanse i zagrożenia w opinii przedstawicieli Starostwa.	96
Tabela 43. Dobra praktyka – <i>Listy intencyjne dla szkolnictwa zawodowego</i>	106
Tabela 44. Podsumowanie analizy strategicznej	114
Tabela 45. Monitorowane wskaźniki efektywności w obszarze celu operacyjnego II.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	124